

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO

**NARKOMANIJOS IR ALKOHOLIZMO PREVENCIJOS
KOMISIJOS**

2015 METŲ VEIKLOS

A T A S K A I T A

Lietuvos Respublikos Seimo Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisijos sudėtis

Lietuvos Respublikos Seimas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo statuto 71 straipsniu, 2012 m. gruodžio 4 d. nutarimu Nr.XII-35 sudarė Lietuvos Respublikos Seimo Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisiją (toliau-Komisija) iš 12 narių ir ją patvirtino šios sudėties:

- 1) Rima Baškienė;
- 2) Larisa Dmitrijeva;
- 3) Vilija Filipovičienė;
- 4) Vitalijus Gailius;
- 5) Vincė Vaidevutė Margevičienė;
- 6) Antanas Matulas;
- 7) Marija Aušrinė Pavilionienė;
- 8) Giedrė Purvaneckienė;
- 9) Algirdas Sysas;
- 10) Rita Tamašunienė;
- 11) Jolita Vaickienė;
- 12) Jonas Varkala.

2012 m. gruodžio 6 d. Lietuvos Respublikos Seimo Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisijos posėdyje komisijos pirmininke išrinkta Larisa Dmitrijeva, komisijos pirmininko pavaduotoja – Vincė Vaidevutė Margevičienė.

Komisijos narių sudėtis pasikeitė 2015 metais.

2015 m. balandžio 23 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gruodžio 4 d. nutarimo Nr. XII-35 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisijos sudarymo“ pakeitimo“ Nr. XII-1660, pakeistas 2 straipsnis ir patvirtinta šios sudėties komisija:

- 1) Rima Baškienė;
- 2) Larisa Dmitrijeva;
- 3) Vilija Filipovičienė;
- 4) Vitalijus Gailius;
- 5) Vincė Vaidevutė Margevičienė;
- 6) Antanas Matulas;
- 7) Marija Aušrinė Pavilionienė;
- 8) Giedrė Purvaneckienė;
- 9) Algirdas Sysas;
- 10) Rita Tamašunienė;
- 11) Jolita Vaickienė;
- 12) Rokas Žilinskas.

Komisijos veikla

Komisijos veikla 2015 metais buvo vykdoma vadovaujantis Komisijos nuostatais, Komisijos patvirtintu 2015 metų veiklos planu.

Lietuvos Respublikos Seimas, 2013 m. sausio 17 d. nutarimu patvirtinęs Komisijos nuostatus, numatė pagrindinį ilgalaikį Komisijos tikslą – užtikrinti valstybės interesus, sudarant palankias sąlygas įgyvendinti valstybės narkomanijos ir alkoholizmo bei rūkymo prevencijos, narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės politiką.

Komisija patvirtino 2015 metų veiklos plane prioritетines kryptis:

I. Valstybės strategijos ir politikos, orientuotos į narkomanijos, alkoholizmo ir rūkymo prevenciją, narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolę formavimas, prioritetų nustatymas.

II. Tarptautinių konvencijų ir rekomendacijų (Jungtinių Tautų Organizacijos, Europos Tarybos, Europos Sąjungos) įgyvendinimas nacionaliniuose įstatymuose narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės, narkomanijos, alkoholizmo ir rūkymo prevencijos klausimais.

III. Diskusijų ir konferencijų narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės, narkomanijos, alkoholizmo ir rūkymo prevencijos klausimais organizavimas.

Komisijos posėdžiai:

1 posėdis – 2015 m. kovo 18 d. Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisijos posėdžio darbotvarkė Komisijos 10 – mėčiui paminėti

1. Seimo narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisijai 10 metų (2004-2014 metų ataskaitos).

2. Situacijos apžvalga:

1 pranešimas tema: „Sveikatos pagalba priklausomiems asmenims“.

2 pranešimas tema: „Narkotikai, AIDS ir kitos užkrečiamosios ligos“.

3 pranešimas tema: „Kompleksinis priklauso mybių gydymas Lietuvoje- praktiko požiūris“.

4 pranešimas tema: „Nuo psichoaktyvių medžiagų priklausomų asmenų rehabilitacija Lietuvoje“.

5 pranešimas tema: „Priklausomų nuo psichoaktyvių medžiagų reintegracijos „Mano guru“ modeliui 10 metų“.

6 pranešimas tema: „Narkotikų užkardymas“.

7 pranešimas tema: „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija – dešimtmečių patirtis ir perspektyva Lietuvoje“.

2 posėdis – 2015 m. kovo 25 d.

1. Lietuvos Respublikos Seimo Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisijos 2015 metų veiklos planas.

2. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento ataskaita, pateikta Sveikatos apsaugos ministerijai už 2014 metus.

3. Kiti klausimai.

3 posėdis – 2015 m. balandžio 22 d.

1. Ūkio subjektų, vykdančių veiklą su narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais), priežiūros aktualijos ir tendencijos, tarpinstitucinis bendradarbiavimas ir koordinavimas.

2. Dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų, narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų (prekursorių), tabako ir alkoholio kontrolės koncepcijos įgyvendinimo (pirmtakų (prekursorių).

3. Pasiūlos mažinimas. Gamybos iš sintetinių narkotikų užkardymas.

4. Kiti klausimai.

4 posėdis – 2015 m. birželio 3 d. bendras Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisijos ir Antikorupcijos komisijos posėdis.

Ūkio subjektų, vykdančių veiklą su alkoholio produktais ir tabako gaminiais, priežiūros aktualijos ir tendencijos, tarpinstitucinis bendradarbiavimas ir koordinavimas.

5 posėdis – 2015 m. birželio 7 d.

1. Dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų, narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų (prekursorių) užkardymo, tabako ir alkoholio pasiūlos mažinimo priemonių laisvės atėmimo vietose taikymo.
2. Dėl paslaugų prieinamumo pagerinimo asmenims, priklausomiems nuo alkoholio, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, jų sveikatos priežiūros, reabilitacijos ir socialinės reintegracijos sistemos įgyvendinimo laisvės atėmimo vietose.
3. Dėl asmenų gydymo nuo priklausomybės alkoholiui ir narkotinėms bei psichotropinėms medžiagoms taikant alternatyvų bausmių atlikimą.

6 posėdis – 2015 m. rugsėjo 30 d.

1. Priklausomybės ligų reabilitacinių bendruomenių 2015-2020 metų finansavimo tęstinumo klausimai.
2. Dėl Sveikatos apsaugos ministerijos Sveikatos teisės ir ekonomikos centro mokslo tarybos pirmininko 1999 m. kovo 26 d. patvirtintų rekomendacijų "Stacionarinės narkomanų psichologinės socialinės reabilitacijos metodinės rekomendacijos" taikymo privalomumo Priklausomybės ligų reabilitacinėse bendruomenėse.
3. Kiti klausimai.

7 posėdis – 2015 m. spalio 14 d.

1. Dėl narkomanų reabilitacijos bendruomenių veiklos efektyvumo vertinimo kriterijų parengimo ir šių bendruomenių veiklos kontrolės tvarkos nustatymo ir patvirtinimo.
Dėl finansavimo modelio veikimo.
2. Dėl priklausomybės ligų prevencijos, gydymo, reabilitacijos ir reintegracijos paslaugų sistemos sukūrimo koncepcijos (gairių) įgyvendinimo.
3. Dėl paslaugų prieinamumo pagerinimo asmenims, priklausomiems nuo alkoholio, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, ir jų sveikatos priežiūros, reabilitacijos bei socialinės integracijos sistemos sukūrimo ir įgyvendinimo.
4. Dėl Respublikinio mokslinio metodinio centro specialistų, teikiančių priklausomybės ligomis sergantiems vaikams ir jaunimui ankstyvosios diagnostikos, gydymo, reabilitacijos ir socialinės reintegracijos paslaugas, rengimui įsteigimo.
5. Dėl veiksmingos gydymo, reabilitacijos ir resocializacijos sistemos sukūrimo nusikaltusiems nepilnamečiams.
6. Kiti klausimai.

8 posėdis – 2015 m. lapkričio 11 d.

1. Dėl kreipimosi į Teisės ir teisėtvarkos komitetą dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso papildymo 39² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-2061.
2. Dėl nusikalstamu būdu iš neteisėto narkotikų verslo ir alkoholio kontrabandos įgytų pinigų ir turto paieškos, nustatymo ir konfiskavimo.
3. Dėl veiksmų, užkertančių kelią nusikaltimams, padaromiems naudojant aukštasias technologijas ir internetą narkomanijos ir alkoholizmo srityje.
4. Dėl prekybos elektroninių ryšių tinklais narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis, alkoholiniais gėrimais, tabako gaminiais ir jų pakaitalais (elektroninėmis cigaretėmis, skysčiais ir pan.) kontrolės priemonių įgyvendinimo.
5. Dėl Saugaus eismo automobilių keliais 2015 metais programos įgyvendinimo alkoholio, narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos srityje. Dėl apsvaigusiuo nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų asmenų, vairuojančių transporto priemones tikrinimo.

6. Kiti klausimai. Dėl siūlymo surengti Seime prieš Kalėdas priklausomybės ligomis sergančių asmenų reabilitacinių bendruomenių veiklos pristatymą kartu su Sveikatos apsaugos ministerija ir Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentu.

9 posėdis – 2015 m. gruodžio 9 d.

1. Darbotvarkės tvirtinimas.
2. Dėl Nacionalinės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2010-2016 metų programos 2015 metų tarpinstitucinio veiklos plano įgyvendinimo.
3. Valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų veiklos susijusios su narkomanijos, alkoholizmo ir rūkymo prevencija, narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolė, tarptautinio ir nacionalinio koordinavimo ir bendradarbiavimo stiprinimas.
4. Savivaldybių narkotikų kontrolės ir vaiko gerovės komisijų narių mokymai psichoaktyviųjų medžiagų paklausos mažinimo klausimais rezultatai, poreikiai ir planai.
5. Tarptautinio ir nacionalinio valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, asociacijų, verslo subjektų, pilietinės visuomenės bendradarbiavimo ir koordinavimo narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos srityse stiprinimas.
6. Dėl neformaliojo vaikų ir jaunimo ugdymo.
7. Kiti klausimai. 7.1. Socialinės akcijos „Protas, grožis, sveikata - mūsų ateities pradžia“ I etapo pristatymas. 7.2. AA grupės veiklos pristatymas.
8. Kiti klausimai.

Pirmoji (I) Komisijos prioritėtinė veiklos kryptis. Valstybės strategijos ir politikos, orientuotos į alkoholizmo ir narkomanijos bei rūkymo prevenciją, narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolę, formavimas, prioritetų nustatymas.

Komisija teikė pasiūlymus į Lietuvos Respublikos Seimo VI (pavasario) sesijos ir VII (rudens) sesijos darbų programas (aktualiausius įstatymo projektus):

Lietuvos Respublikos Alkoholio kontrolės įstatymo 18 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-978.

Lietuvos Respublikos Administracinių teisės pažeidimų kodekso papildymo 180(1) straipsniu įstatymo projektas XIIP-979.

Lietuvos Respublikos Alkoholio kontrolės įstatymo 18 ir 22 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas Nr. XIIP-934.

Lietuvos Respublikos Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 IV skyriaus trečiojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XP-1078(2).

Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2062. Baudžiamojo kodekso papildymo 39(2) straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIP-2061.

Parlamentinės kontrolės srityje Komisija svarstė apie 30 temų, iš jų:

1. Dėl 2015 metų valstybės strategijos ir politikos narkotikų, alkoholio, tabako kontrolės ir narkomanijos, alkoholizmo bei rūkymo prevencijos srityse.
2. Dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų, narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų (prekursorių), tabako ir alkoholio kontrolės koncepcijos įgyvendinimo.
3. Dėl priklausomybės ligų prevencijos, gydymo, reabilitacijos ir reintegracijos paslaugų sistemos sukūrimo koncepcijos (gairių) įgyvendinimo.
4. Dėl Nacionalinės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2010-2016 metų programos įgyvendinimo:
 - 4.1. Dėl Nacionalinės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2010-2016 metų programos 2015 metų tarpinstitucinio veiklos plano įgyvendinimo.
 - 4.2. Dėl pasiūlos mažinimo:

4.2.1. Narkotikų užkardymas – narkotikų pasiūlos mažinimas, kovojant su narkotikų gamyba ir prekyba.

4.2.2. Dėl nusikalstamu būdu iš neteisėto narkotikų verslo ir alkoholio kontrabandos įgytų pinigų ir turto paieškos, nustatymo ir konfiskavimo.

4.2.3. Dėl veiksmų, užkertančių kelią nusikaltimams, padaromiems naudojant aukštasias technologijas ir internetą narkomanijos ir alkoholizmo srityje.

4.2.4. Dėl prekybos elektroninių ryšių tinklais narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis, alkoholiniais gėrimais, tabako gaminiais ir jų pakaitalais (elektroninėmis cigaretėmis, skysčiais ir pan.) kontrolės priemonių įgyvendinimo.

4.2.5. Dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų, narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų (prekursorių) užkardymo, tabako ir alkoholio pasiūlos mažinimo priemonių laisvės atėmimo vietose taikymo.

4.3. Dėl paklausos mažinimo:

4.3.1. Dėl paslaugų prieinamumo pagerinimo asmenims, priklausomiems nuo alkoholio, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, ir jų sveikatos priežiūros, reabilitacijos bei socialinės integracijos sistemos sukūrimo ir įgyvendinimo.

4.3.2. Dėl Respublikinio mokslinio metodinio centro specialistų, teikiančių priklausomybės ligomis sergantiems vaikams ir jaunimui ankstyvosios diagnostikos, gydymo, reabilitacijos ir socialinės reintegracijos paslaugas, rengimui įsteigimo.

4.3.4. Dėl veiksmingos gydymo, reabilitacijos ir resocializacijos sistemos sukūrimo nusikaltusiems nepilnamečiams.

4.3.4. Dėl asmenų gydymo nuo priklausomybės alkoholiui ir narkotinėms bei psichotropinėms medžiagoms taikant alternatyvų bausmių atlikimą.

4.3.5. Dėl Lietuvos Respublikoje visų parduodamų alkoholinių gėrimų papildomo ženklinimo įspėjamoju grafiniu ženklu apie alkoholio žalą nėščioms moterims.

4.3.6. Dėl paslaugų prieinamumo pagerinimo asmenims, priklausomiems nuo alkoholio, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, jų sveikatos priežiūros, reabilitacijos ir socialinės reintegracijos sistemos įgyvendinimo laisvės atėmimo vietose.

4.3.7. Dėl Saugaus eismo automobilių keliais 2015 metais programos įgyvendinimo alkoholio, narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos srityje. Dėl apsvaigusiu nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų asmenų, vairuojančių transporto priemones tikrinimo.

4.3.8. Priklausomybės ligomis sergančių asmenų reintegracijos klausimai.

4.3.9. Dėl narkomanų reabilitacijos bendruomenių veiklos efektyvumo vertinimo kriterijų parengimo ir šių bendruomenių veiklos kontrolės tvarkos nustatymo ir patvirtinimo.

5. Tarptautinio ir nacionalinio valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, asociacijų, verslo subjektų, pilietinės visuomenės bendradarbiavimo ir koordinavimo narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos srityse stiprinimas.

6. Ūkio subjektų, vykdančių veiklą su narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais), priežiūros aktualijos ir tendencijos, tarpinstitucinis bendradarbiavimas ir koordinavimas.

7. Ūkio subjektų, vykdančių veiklą su alkoholio produktais ir tabako gaminiais, priežiūros aktualijos ir tendencijos, tarpinstitucinis bendradarbiavimas ir koordinavimas.

8. Valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų veiklos, susijusios su narkomanijos, alkoholizmo ir rūkymo prevencija, narkotikų, tabako ir alkoholio kontrole, tarptautinio ir nacionalinio koordinavimo ir bendradarbiavimo stiprinimas.

9. Savivaldybių narkotikų kontrolės ir vaiko gerovės komisijų narių mokymai psichoaktyviųjų medžiagų paklausos mažinimo klausimais: rezultatai, poreikiai ir planai.

10. Dėl Lietuvos Respublikos narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrolės įstatymo nuostatų įgyvendinimo.
11. Dėl Lietuvos Respublikos narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų (prekursorių) kontrolės įstatymo nuostatų įgyvendinimo.
12. Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo nuostatų įgyvendinimo.
13. Dėl Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo nuostatų įgyvendinimo.
14. Dėl Alkoholio ir tabako kontrolės programos projekto ir (tarpinstitucinio veiklos plano) įgyvendinimo 2015 metais. Dėl mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais ir tabako gaminiiais kontrolės įgyvendinimo.
15. Dėl neformaliojo vaikų ir jaunimo ugdymo.
16. Dėl vaisiaus alkoholinio sindromo (VAS) prevencijos priemonių įgyvendinimo Lietuvoje ir kt.

Komisijos narių inicijuoti pasiūlymų projektai dėl įstatymų pakeitimo ir papildymo:

Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 34 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 26 straipsnio pakeitimo įstatymo projektai Nr. XIIP-3412 ir Nr. XIIP-3413 (toliau – įstatymų projektai), kurie parengti siekiant įgyvendinti Alkoholio kontrolės ir Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymuose nustatytus tikslus ir valstybės numatytus alkoholio ir tabako kontrolės politikos prioritetus.

Pateiktų įstatymų projektų tikslas – užtikrinti nepilnamečių asmenų teisėtus interesus, mažinant alkoholinių gėrimų, tabako gaminių ir elektroninių cigarečių ir jų pildomųjų talpyklų prieinamumą, sugriežtinti teisinę atsakomybę ūkio subjektams už tabako gaminių, elektroninių cigarečių ir jų pildomųjų talpyklų ir alkoholinių gėrimų pardavimą nepilnamečiams, nustatant Alkoholio kontrolės ir Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymuose griežtesnes ir sistemiškai lygiavertes poveikio priemones pagal pažeidimų pobūdį.

Alkoholio kontrolės įstatymo 1 straipsnio 1 dalyje nustatytu tikslu siekiama „mažinti bendrąjį alkoholio suvartojimą, jo prieinamumą, ypač nepilnamečiams, piktnaudžiavimą alkoholiu, jo daromą žalą sveikatai ir ūkiui, o šio įstatymo 3 straipsnyje įvardintais valstybės alkoholio kontrolės politikos principais siekiama riboti alkoholinių gėrimų pardavimo ir vartojimo skatinimą ir drausti priemones, skatinančias jaunimą pirkti ir vartoti alkoholinius gėrimus.

Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo projektu siekiama mažinti Lietuvos Respublikoje tabako gaminių vartojimą, jų prieinamumą (ypač nepilnamečiams asmenims) ir dėl tabako gaminių vartojimo atsiradusius neigiamus padarinius gyventojų sveikatai ir ūkiui. Šio įstatymo 3 straipsnyje įvardintu valstybės tabako kontrolės politikos prioritetu “mokesčiais ir kitomis valstybinio reglamentavimo priemonėmis” mažinti tabako gaminių prieinamumą, ypač nepilnamečiams asmenims.

Būtinumą pakeisti Alkoholio kontrolės ir Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymus sąlygojo išanalizuoti valstybės institucijų ir kitų informacijos šaltinių (moksliniai ir statistiniai tyrimai, Europos Sąjungos institucijų ataskaitos) duomenys apie šių įstatymų nuostatų laikymąsi ir neigiamos pasekmės, kurias sukelia aplaidus ir neatsakingas alkoholinių gėrimų ir tabako gaminių prekybininkų elgesys.

Mokslinio projekto AMPHORA (2006 m.) rezultatai patvirtino mokslu pagrįstas tris efektyviausias alkoholio kontrolės priemones: **reklamos draudimas, alkoholinių gėrimų kainos didinimas ir prieinamumo mažinimas.**

Lietuvos Respublikos alkoholinių gėrimų ir tabako gaminių prieinamumo kontrolės spragas atspindi tokie duomenys:

- 80 proc. 15-16 m. Lietuvos mokinių mano, kad jiems būtų labai lengva ar gana lengva įsigyti alkoholinių gėrimų, 72 proc. – įsigyti tabako gaminių, 43 proc. nurodo nors kartą per paskutines 30 dienų pirkę alkoholinius gėrimus savo reikmėms parduotuvėje (*ESPAD, 2011*). Kitų tyrimų rezultatai labai panašūs. Tokia pati dalis (80 proc.) 14 - 17 metų amžiaus jaunuolių, 2012 m. dalyvavusių *Alkoholio prieinamumo nepilnamečiams tyrime*, tvirtino, kad jiems būtų visiškai nesunku arba greičiau nesunku įsigyti alkoholinių gėrimų vietinėje parduotuvėje. Pusė (49 proc.) šiame tyrime dalyvavusių jaunuolių alkoholinius gėrimus nusiperka patys. 2012 m. atlikto tyrimo *Vilniaus miesto mokyklų mokinių rūkymo ir kitų priklausomybės sukeliančių rizikos veiksnių įvertinimas* duomenimis, daugiausia (91,7 proc.) 12 klasės mokinių įsigyja cigaretes patys nusipirkdami. Beveik pusė (46,3 proc.) 10 klasės mokinių cigaretėmis pavaišina draugai;

- priešastys, dėl kurių pardavėjai parduoda alkoholinius gėrimus jaunesniems nei 18 m. asmenims (*European Commission, Eyes on Ages. A research on alcohol age limit policies in European Member States. Legislation, enforcement and research, 2013*), pavyzdžiui, pardavėjas pamiršta paprašyti asmens amžių liudijančio dokumento, pardavėjas baiminasi neigiamos pirkėjo reakcijos ar pardavėjui nerūpi, kad alkoholinius gėrimus gali įsigyti nepilnamečiai; pardavėjai nesijaučia už tai atsakingi;

- Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos duomenimis, 2014 m. administracine tvarka buvo nubausti 1510 (2013 m. - 1577) 16-17 metų nepilnamečiai, kurie būdami girti pasirodė viešosiose vietose ir/ar alkoholinius gėrimus vartojo. 2014 m. nubausti 705 (2013 m. - 718), 16-17 m. nepilnamečių, kurie vartojo ar turėjo alkoholinius gėrimus ir kitus svaigalus. 2014 m. nubausti 845 (2013 m. – 934) tėvai, kurių girti vaikai iki 16 m. pasirodė viešosiose vietose ir/ar vartojo alkoholinius gėrimus, o 2014 m. nubausti 427 (2013 m. – 472) tėvai, kurių vaikai iki 16 m. vartojo ir/ar turėjo alkoholinius gėrimus ir kitus svaigalus;

- Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato duomenimis, nepilnamečių alkoholinių gėrimų vartojimas, turėjimas ar girtos pasirodymas viešose vietose 2014 m. sudarė 37,9 proc. visų surašytų administracinių teisės pažeidimų protokolų *nepilnamečiams* (pvz. *Vilniaus mieste – 45,8 proc.*)

- Higienos instituto duomenimis, 2013 m. buvo užregistruota 310 vaikų (asmenų iki 18 m.) apsinuodijimų alkoholiu atveju, tai sudaro apie 14,6 proc. visų registruotų apsinuodijimų alkoholiu atveju. 2014 m. kreipėsi 302 (2013 m. – 290) nepilnamečių asmenų.

- Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento duomenimis, per 2012-2014 m. išryškėjo ženkliai didėjanti neteisėtų alkoholinių gėrimų pardavimų nepilnamečiams tendencija, t.y. nubausta 2012 m. – 7, o 2014 m. – 18 ūkio subjektų, iš esmės nesikeičianti yra neteisėtų tabako gaminių pardavimų nepilnamečiams situacija, t. y. nubausta 2012 m. – 13, 2013 m. – 18, 2014 m. -14 ūkio subjektų.

Pateiktų duomenų kompleksinis įvertinimas nepilnamečių alkoholinių gėrimų ir tabako gaminių vartojimo, turėjimo bei įsigijimo galimybes ir įvairių neigiamų šių veiksmų pasekmes sąlygojo tai, kad tapo būtina griežtinti ūkio subjektų teisinę atsakomybę ir nustatyti griežtesnes poveikio priemones.

Pažymėtina, kad realiai apčiuopiamos baudos paskirtis yra ne tik nubausti teisės pažeidėją, bet, visų pirma, vykdyti prevenciją. Teisės subjektas, pažeidęs sąlygas, su kuriomis yra siejamas tabako pardavimas, yra baudžiamas, idant daugiau nedarytų žalos teisės saugomoms ir ginamoms vertybėms. Baudžiamas už tai, jog pažeidė esmines ir jam, be abejo, žinomas bei suprantamas dalyvavimo atitinkamoje rinkoje sąlygas – nesilaikė imperatyvių teisės reikalavimų. Paskyrus baudą, juntamos finansinės pasekmės konkrečiam subjektui, atsakingam už atitinkamų taisyklių pažeidimą, kiti tos pačios rinkos dalyviai yra įspėjami, kad už identiškų taisyklių nepaisymą gali būti nubausti ne mažesne (o galbūt ir didesne) bauda. Bauda sukelianti nepageidaujamas pasekmes yra preventyvi priemonė, siekiant ir atskiro individo bei visuomenės sveikatos, o taip pat jų gerovės užtikrinimo. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005 m. lapkričio 3 d. nutarime konstatavo, kad <...> tabakas ir jo gaminiai priskirtini ypatingiems produktams, kurių gamybą, apyvartą ir vartojimą valstybė, pagal Konstituciją turinti *inter alia* priedermę rūpintis žmonių sveikata (Konstitucijos 53 straipsnio 1 dalis) ir

įgaliojimus reguliuoti ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei (Konstitucijos 46 straipsnio 3 dalis), gali ir turi kontroliuoti. Įstatymų leidėjas, pagal Konstituciją turintis teisę nustatyti tabako, kaip ypatingo produkto, kontrolės priemones ir tvarką, gali nustatyti specialų teisinį reguliavimą, *inter alia* tam tikrus draudimus, ribojimus ir kt., kurie nėra būdingi kitų produktų gamybos, apyvartos ir vartojimo santykių teisiniam reguliavimui. <...> Įstatymų leidėjas pagal Konstituciją turi įgaliojimus nustatyti teisinę atsakomybę už minėto teisinio reguliavimo pažeidimus, *inter alia* nustatyti atitinkamas sankcijas, taip pat ir pinigines baudas, teisės pažeidėjams. Šios sankcijos teisės pažeidėjams gali būti ir griežtos (piniginės baudos gali būti išties didelės). Taip pat pabrėžtina, kad griežtų (teisės pažeidėjams) sankcijų už teisės aktais nustatytą tabako ir jo gaminių gamybos, apyvartos ir vartojimo reikalavimų pažeidimus (*inter alia* didelių piniginių baudų) teisės pažeidėjams įtvirtinimas savaime (neįvertinus tam tikro teisės pažeidimo pobūdžio, pavojingumo (sunkumo), masto, kitų požymių, kitų aplinkybių) negali būti aiškinamas kaip neteisingas ar neadekvatus atitinkamam teisės pažeidimui.

Alkoholio kontrolės ir Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymais siekiama apsaugoti visuomenės sveikatą ir mažinti patiriamą žalą dėl alkoholio ir tabako gaminių vartojimo, bet sistemiškai vertinant šių įstatymų teisės normas. Matyti, kad ūkio subjektams, pažeidusiems draudimo parduoti alkoholinius gėrimus, jaunesniems nei 18 metų asmenims, skiriamos vidutiniškai mažesnės ekonominės sankcijos (578.5 eurų, analogiškai dėl tabako gaminių – 1158 eurų) nei ūkio subjektams, pažeidusiems kitus mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais ir tabako gaminiams reikalavimus, pavyzdžiui alkoholinių gėrimų pardavimų skatinimo ribojimų nesilaikymas (1592.5 eurų). Palyginimui galima paminėti, kad Slovėnijoje ūkio subjektams skiriamos ženkliai griežtesnės sankcijos – nuo 2000 iki 33 000 eurų (European Commission, *Eyes on Ages. A research on alcohol age limit policies in European Member States. Legislation, enforcement and research*), 2013.

Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės ir Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymuose nustatytos poveikio priemonės ūkio subjektams, pažeidusiems draudimus parduoti alkoholinius gėrimus, tabako gaminius, elektronines cigaretes ir jų pildomasias talpyklas asmenims, jaunesniems kaip 18 metų, yra skirtingos, nežiūrint į tai, kad tiek alkoholinių gėrimų, tiek tabako gaminių ir elektroninių cigarečių vartojimas iš esmės yra žalingas asmenims ypač nepilnamečiams, bei šiais įstatymais siekiama apsaugoti tuos pačius gėrius ir vertybes. Pvz., ūkio subjektai, neteisėtai pardavę nepilnamečiams alkoholinius gėrimus baudžiami nuo dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių (289) eurų iki aštuonių šimtų šešiasdešimt aštuonių (868) eurų bauda, o analogiškai neteisėtai pardavę tabako gaminius ir elektronines cigaretes baudžiami nuo aštuonių šimtų šešiasdešimt aštuonių (868) eurų iki vieno tūkstančio keturių šimtų keturiasdešimt aštuonių (1448) eurų bauda. Be to, ūkio subjektams, neteisėtai pardavusiems alkoholinius gėrimus pakartotinai toje prekybos vietoje nenustatyta teisinė atsakomybė taikyti griežtesnę sankciją *pakartotinio pardavimo atveju* (išskyrus licencijos panaikinimą).

Prekybos verstis alkoholiniais gėrimais ir tabako gaminiams licencijavimas – viena iš valstybinio reglamentavimo priemonių, mažinanti alkoholinių gėrimų ir tabako gaminių prieinamumą įgyvendinant bendrąjį alkoholio ir tabako kontrolės įstatymų tikslą - mažinti alkoholio ir tabako gaminių vartojimą ir šių produktų vartojimo neigiamus padarinius žmonių sveikatai. Tačiau, ūkio subjektams, kuriems buvo panaikinta licencija dėl pakartotinių pažeidimų (neteisėti alkoholinių gėrimų ir tabako gaminių pardavimai jaunesniems negu 18 metų asmenims), nauja licencija verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais ar tabako gaminiams išduodama praėjus skirtingiems laiko terminams. Alkoholio kontrolės įstatymo 34 straipsnio 18 dalyje nustatyta, kad licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais turinčioms įmonėms, Europos juridiniams asmenims ir jų filialams <...> už Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 4 dalies 3 punkto reikalavimo pažeidimą (draudimas parduoti alkoholinius gėrimus nepilnamečiams) pirmą kartą paskyrimo ir pažeidusiems šį reikalavimą toje pačioje prekybos vietoje pakartotinai, panaikinamas licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais toje prekybos vietoje, kurioje nustatyti pažeidimai, galiojimas ir nauja licencija

neišduodama vienus metus nuo licencijos galiojimo panaikinimo dienos. Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 8 punkte nustatyta, kad „licencijos verstis šio Įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje nurodytų rūšių veikla neišduodamos, jeigu juridiniam asmeniui ar užsienio juridinio asmens filialui buvo panaikintas licencijos galiojimas šio Įstatymo 26 straipsnio 7 dalyje nustatytais pagrindais. Licencija verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais toje prekybos vietoje, kurioje padarytas pažeidimas, neišduodama trejus metus nuo turėtos licencijos galiojimo panaikinimo dienos.

Siūloma teisiniu požiūriu sugriežtinti įstatymuose nustatytas ūkio subjektams poveikio priemonės, taikomas už *draudimo parduoti alkoholinius gėrimus, tabako gaminius ir elektronines cigaretes, jų pildomąsias talpyklas nepilnamečiams*, lygiavertiškai nustatyti kitas teises atsakomybes priemones:

1. Už Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 4 dalies 3 punkto reikalavimų nesilaikymą įmonės, Europos juridiniai asmenys ir jų filialai būtų baudžiami nuo vieno tūkstančio keturių šimtų keturiasdešimt aštuonių (1448) eurų iki dviejų tūkstančių dvidešimt septynių (2027) eurų bauda, už šio draudimo pažeidimą, padarytą toje pačioje prekybos vietoje pakartotinai per trejus metus nuo baudos paskyrimo, įmonės, Europos juridiniai asmenys ir jų filialai baudžiami nuo dviejų tūkstančių dvidešimt septynių eurų (2027) iki dviejų tūkstančių aštuonių šimtų devyniasdešimt šešių (2896) eurų bauda ir panaikinamas licencijos galiojimas toje prekybos vietoje, kurioje nustatytas pažeidimas.

2. Už Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 14 straipsnio 5 dalies 3 punkte nustatyto tabako gaminių pardavimo draudimo pažeidimą, bei šio įstatymo 16¹ straipsnio 1 dalyje nustatyto elektroninių cigarečių ir pildomųjų talpyklų pardavimo draudimo pažeidimą juridiniai asmenys ir užsienio juridinių asmenų filialai baudžiami nuo vieno tūkstančio keturių šimtų keturiasdešimt aštuonių (1448) eurų iki dviejų tūkstančių dvidešimt septynių (2027) eurų bauda, už šio draudimo pažeidimą, padarytą toje pačioje prekybos vietoje pakartotinai per trejus metus nuo baudos paskyrimo, juridiniai asmenys ir užsienio juridinių asmenų filialai baudžiami nuo dviejų tūkstančių dvidešimt septynių (2027) eurų iki dviejų tūkstančių aštuonių šimtų devyniasdešimt šešių (2896) eurų bauda ir panaikinamas licencijos galiojimas toje prekybos vietoje, kurioje nustatytas pažeidimas.

3. Licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais turinčioms įmonėms, Europos juridiniams asmenims ir jų filialams (išskyrus turinčius vienkartinę licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais masiniuose renginiuose, parodose ir mugėse), per trejus metus nuo Alkoholio kontrolės įstatymo 26 straipsnio 4 dalyje nustatytos baudos už šio įstatymo 18 straipsnio 4 dalies 3 punkto reikalavimo pažeidimą pirmą kartą paskyrimo ir pažeidusiems šį reikalavimą toje pačioje prekybos vietoje pakartotinai, panaikinamas licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais toje prekybos vietoje, kurioje nustatyti pažeidimai, galiojimas ir nauja licencija neišduodama trejus metus nuo licencijos galiojimo panaikinimo dienos.

Griežtesnių ekonominių sankcijų, skiriamų ūkio subjektams už draudimo neparduoti alkoholinių gėrimų, tabako gaminių, elektroninių cigarečių ir jų pildomųjų talpyklų nepilnamečiams nesilaikymą, taikymas, manytina pagerins kriminogeninę situaciją, nes mažės galimybių nepilnamečiams įsigyti ir vartoti alkoholinius gėrimus, tokiu būdu mažės konfliktinių aplinkybių, kurias nulemdavo neblaivūs nepilnamečiai ir jų veiksmai. Bus užkirstas kelias pasekmėms, kurios atsiranda dėl alkoholinių gėrimų, tabako gaminių, elektroninių cigarečių ir jų pildomųjų talpyklų vartojimo.

Antroji (II) prioritėtinė Komisijos veiklos kryptis. Tarptautinių konvencijų ir rekomendacijų (Jungtinių Tautų Organizacijos, Europos Tarybos, Europos Sąjungos)

įgyvendinimas nacionaliniuose įstatymuose narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės, narkomanijos, alkoholizmo ir rūkymo prevencijos klausimais.

Iš virš trisdešimt parlamentinės kontrolės klausimais nagrinėtų temų paminėtinos: dėl 2015 metų valstybės strategijos ir politikos narkotikų, alkoholio, tabako kontrolės ir narkomanijos, alkoholizmo bei rūkymo prevencijos srityse; dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų, narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų (prekursorių), tabako ir alkoholio kontrolės koncepcijos įgyvendinimo; dėl priklausomybės ligų prevencijos, gydymo, reabilitacijos ir reintegracijos paslaugų sistemos sukūrimo koncepcijos (gairių) įgyvendinimo; dėl Nacionalinės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2010-2016 metų programos įgyvendinimo; dėl pasiūlos mažinimo; dėl paklausos mažinimo; dėl tarptautinio ir nacionalinio valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, asociacijų, verslo subjektų, pilietinės visuomenės bendradarbiavimo ir koordinavimo narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos srityse stiprinimo; dėl Lietuvos Respublikos narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrolės įstatymo nuostatų įgyvendinimo; dėl Lietuvos Respublikos narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų (prekursorių) kontrolės įstatymo nuostatų įgyvendinimo; dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo nuostatų įgyvendinimo; dėl Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo nuostatų įgyvendinimo; dėl Alkoholio ir tabako kontrolės programos projekto ir (tarpinstitucinio veiklos plano) įgyvendinimo 2015 metais; dėl mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais ir tabako gaminiais kontrolės įgyvendinimo; dėl neformaliojo vaikų ir jaunimo ugdymo; dėl vaisiaus alkoholinio sindromo (VAS) prevencijos priemonių įgyvendinimo Lietuvoje ir kt.

2015 metais Komisija posėdžiavo devynis kartus. Komisijos posėdžiuose dalyvavo nevyriausybinių organizacijų atstovai, valstybės institucijų atstovai ir kiti asmenys.

Vienas Komisijos posėdis vyko kartu su Antikorupcijos komisija dėl ūkio subjektų, vykdančių veiklą su alkoholio produktais ir tabako gaminiais, priežiūros aktualijų ir tendencijų, tarpinstitucinio bendradarbiavimo ir koordinavimo. Posėdyje buvo nustatyta, kad Pasaulio Sveikatos Organizacijos Tabako kontrolės pagrindų konvenciją papildantis Protokolas dėl neteisėtos prekybos tabako gaminiais panaikinimo nėra ratifikuotas. Lietuvai 2004 metais ratifikavus pasaulio Sveikatos organizacijos Tabako kontrolės pagrindų konvenciją, Lietuva įsipareigojo per penkerius metus nuo šios Konvencijos įsigaliojimo, imtis reikiamų įstatyminių, vykdomųjų, administracinių bei kitų priemonių, kad būtų visiškai uždrausta bet kokia tabako reklama, pardavimo skatinimas, rėmimas ir kt.

Vienas išvažiuojamasis Komisijos posėdis vyko Molėtų rajone, Labdaros ir paramos fondo „Nugalėtojų akademija“ patalpose Priklausomybės ligų reabilitacinių bendruomenių 2015-2020 metų finansavimo tęstinumo klausimais.

Komisijos nagrinėtomis temomis parlamentinės kontrolės klausimais gauta ir analizuojama informacija, priimami sprendimai ir siūlymai (keletas pavyzdžių):

Dėl numatomos Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento pertvarkos

Komisija, vykdydama parlamentinę kontrolę dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento pertvarkos, 2014 m. gruodžio 17 d. posėdyje priėmė sprendimą (posėdžio protokolas Nr. 293-P-13) kreiptis į Sveikatos apsaugos ministeriją dėl informacijos apie numatomą Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento pertvarką pateikimo.

Sveikatos apsaugos ministeriją 2015-02-02 raštu Nr. (10.2.3.4-40) 10-1051 „Dėl informacijos pateikimo“ pateikė dokumentų kopijas ir informaciją apie numatomą Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento pertvarką.

Iš pateiktų dokumentų matyti, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės strateginio komiteto 2014 m. rugsėjo 29 d. posėdyje buvo svarstytas sveikatos apsaugos srities ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių institucijų veiklos pertvarkymo klausimas.

Minėtame Vyriausybės posėdyje iš esmės pritarta Sveikatos apsaugos ministerijos patektai informacijai dėl sveikatos apsaugos srities ūkio subjektų veiklos priežiūra atliekančių institucijų veiklos pertvarkymo.

Pritarta nuostatomis dėl teritorinių visuomenės sveikatos centrų apjungimo į Valstybinę epidemiologinę priežiūros agentūrą bei Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos ir Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos apjungimo. Sveikatos apsaugos ministerijai pavesta kartu su kitomis suinteresuotomis institucijomis iki 2014-10-20 patvirtinti šio nutarimo įgyvendinimo planą ir užtikrinti iki 2015-07-01 teritorinių visuomenės sveikatos centrų apjungimo klausimus, o iki 2016-01-01 Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos ir Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos apjungimą. Iki 2014-11-10 pavesta Sveikatos apsaugos ministerijai pateikti atitinkamus pasiūlymus (sprendimo projektą) dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento veiklos pertvarkos ir svarstyti Vyriausybės pasitarime.

2014 m. lapkričio 13 d. Ūkio subjektų veiklos priežiūros konsolidavimo komisijos posėdyje svarstytas pavedimas Sveikatos apsaugos ministerijai, kuris numatė iki 2014 m. lapkričio 10 d. pateikti Vyriausybės pasitarimui pasiūlymus dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento ir Ekstremalių sveikatai situacijų centro veiklos pertvarkos.

Posėdžio metu Sveikatos apsaugos ministerijos atstovas informavo, kad galutinis sprendimas dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento nėra priimtas.

Ūkio subjektų veiklos priežiūros konsolidavimo komisijos posėdyje buvo nutarta pavesti Sveikatos apsaugos ministerijai parengti ir 2014 m. lapkričio 24 d. Vyriausybės pasitarimui pateikti protokolinio sprendimo projektą dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės funkcijų perskirstymo (galimo kontrolės funkcijų perdavimo atitinkamai Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai ir Valstybinei ne maisto produktų inspekcijai).

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2014 m. lapkričio 24 d. pasitarime svarstė Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento atliekamų alkoholio ir tabako kontrolės funkcijų perskirstymo klausimą. Nutarta perduoti Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento atliekamas alkoholio kontrolės funkcijas Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai. Taip pat perduoti dalį Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento atliekamų tabako kontrolės funkcijų Valstybinei ne maisto produktų inspekcijai prie Ūkio ministerijos.

Pavesta Sveikatos apsaugos ministerijai iki 2014 m. gruodžio 15 d. parengti ir pateikti Vyriausybei: Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo, Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo, Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso ir kitų įstatymų, susijusių su šio sprendimo 1 ir 2 punkto nuostatų įgyvendinimu, pakeitimo projektus; parengti ir pateikti Vyriausybei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. vasario 23 d. nutarimo Nr. 244 „Dėl Valstybinės tabako ir alkoholio kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Narkotikų kontrolės departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės reorganizavimo, reorganizavimo sąlygų aprašo ir Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo projektą.

Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas 2015-01-12 raštu Nr. S-(4.3-3)-195 „Dėl rezoliucijos vykdymo“ pateikė Sveikatos apsaugos ministerijai informaciją, „kad 2014 m. Ūkio ministerijos užsakymu UAB „Civita“ parengė ir pristatė „Ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių institucijų veiklos konsolidavimo planą“ (toliau - Planas). Šio plano tikslas - mažinti našta prižiūrimiems ūkio subjektams, eliminuoti besidubliuojančias funkcijas, efektyvinti valdymą ir biudžetinių lėšų

panaudojimą. Šiame plane pateikta 68 institucijų, vykdančių ūkio subjektų kontrolės peržiūrą, reorganizavimo poreikis ir jų konsolidavimo galimybė, bei iki 2016 metų plano įgyvendinimo perspektyvos.

Šiame plane buvo numatyta „< ..> Rekomenduojama sukurti naują Maisto saugos instituciją, kuri atliktų visas priežiūros funkcijas, susijusias su maisto grandinės sauga; <...> tabako ir alkoholio kontrolė prijungiama prie Maisto saugos tarnybos dėl tikrinimų sinergijų: pagrindiniai ūkio subjektai - mažmeninės ir didmeninės prekybos atstovai, kurių dokumentus ir veiklą galėtų tikrinti kartu su maisto produktų kokybe. Visas su narkotikais susijusias priežiūros funkcijas siūloma perduoti Sveikatos apsaugos institucijai, kurioje yra kontroliuojama vaistų ir susijusių medžiagų rinka. Visas ne priežiūros funkcijas taip pat rekomenduojama perduoti sveikatos priežiūros institucijoms dėl aukšto funkcijų suderinamumo ir panašumo“.

Departamentas, vykdydamas Sveikatos apsaugos viceministro 2014 m. sausio 30 d. pavedimą Nr. 17-113 „Ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių institucijų veiklos konsolidavimo planą“, ir susipažinęs su pateiktu Planu, Sveikatos apsaugos ministerijai 2014-02-06 raštu Nr. S-(4.3-3)-537 pateikė Departamento nuomonę dėl Plano esmės ir rekomendacijų, pažymėdamas, kad tiek Planas ir jo pateiktos rekomendacijos dėl ūkio subjekto; priežiūros tobulinimo laikytinos nepagrįstomis ir prieštaraujančiomis sukurtam ūkio subjektų priežiūros teisiniam reguliavimui, tuo pačiu tokio plano įgyvendinimas nepatobulins visų valstybės institucijų atliekamos ūkio subjektų priežiūros, o tikėtinas atvirkštinis rezultatas: dar didesnė administracinė našta ūkio subjektams sukūrimas, teisėtų lūkesčių pažeidimai, didesnė finansinė našta valstybės biudžetui.

Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas 2014 m. balandžio 24 d. potvarkiu Nr. 76 „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudarė Sveikatos apsaugos srities ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių institucijų konsolidavimo procesų darbo grupę ir 2014 m. balandžio 24 d. potvarkiu Nr. 78 „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudarė Maisto saugos ir veterinarijos srities ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių institucijų konsolidavimo procesų darbo grupę.

Šios darbo grupės, įvertinusios Departamento atliekamas alkoholio produktų ir tabako gaminių kontrolės funkcijas, Ūkio subjektų veiklos priežiūros konsolidavimo komisijai, sudarytai Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 2014 m. balandžio 25 d. potvarkiu Nr. 82 „Dėl Ūkio subjektų veiklos priežiūros konsolidavimo komisijos personalinės sudėties patvirtinimo“, pateikė išvadas dėl Departamento funkcijų, susijusių su alkoholio kokybės kontrole, perdavimo Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai ir funkcijų, susijusių su tabako gaminiu kokybės kontrole perdavimo Valstybinei ne maisto produktų inspekcijai, kurioms 2014-07-24 šios komisijos posėdyje 'buvo pritarta.

2014-09-29 Lietuvos Respublikos Vyriausybės Strateginio komiteto posėdyje buvo svarstyta sveikatos apsaugos srities ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių institucijų veiklos pertvarka, kurio metu buvo nuspręsta Sveikatos apsaugos ministerijai iki 2014-11-10 pateikti atitinkamus pasiūlymus dėl Departamento veiklos pertvarkos ir pristatyti svarstyti Vyriausybės pasitarime.

Sveikatos apsaugos ministerija, vykdydama 2014-09-29 Lietuvos Respublikos Vyriausybės Strateginio komiteto posėdžio protokole Nr. 12 pavedimus, 2014-10-13 su pavedimu Nr. 17-576 kreipėsi į Departamentą dėl šio protokolo vykdymo. Pavedime buvo nurodyta iki 2014-11-01 Sveikatos apsaugos ministerijai pateikti siūlymus dėl Departamento funkcijų persikirstymo ir / ar informaciją apie jau priimtus su Departamento funkcijų persikirstymu (atsisakant kitų institucijų veiklą alkoholio ir tabako gaminių kokybės srityje dubliuojančių Departamento funkcijų) susijusius sprendimus (pvz., Parengtus teisės aktų projektus ir pan.). Departamentas 2014-10-31 raštu Nr. S- (4.3-3)-364J ir 2014-11-07 raštu Nr. S-(4.3-3)-3694 Sveikatos apsaugos ministerijai pateikė parengtus atitinkamus įstatymų projektus ir juos lydinčius dokumentus.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2014 m. lapkričio 24 d. pasitarime nusprendė perduoti Departamento atliekamas alkoholio kontrolės funkcijas Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai, o tabako kontrolės funkcijas perduoti Valstybinei ne maisto produktų inspekcijai.

Departamentas, vykdydamas Sveikatos apsaugos ministro 2014 m. lapkričio 26 d. pavedimą Nr. 17-674 „Dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento funkcijų alkoholio ir tabako kontrolės srityje perdavimo Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai ir Valstybinei ne maisto produktų inspekcijai, parengė ir 2014-12-04 raštu Nr. S-(4.3-3)-3942 ir 2014-12-05 raštu Nr. S-(4.3-3)-3953 bei pateikė Sveikatos apsaugos ministerijai: 1) Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. 1-857 29, 31 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo Nr. 1-1143 25 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. 1-552 70¹ straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 259, 320 straipsnių pakeitimo ir 247⁵ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektą ir 2) Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. vasario 23 d. nutarimo Nr. 244 „Dėl Valstybinės tabako ir alkoholio kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Narkotikų kontrolės departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės reorganizavimo, reorganizavimo sąlygų aprašo ir Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento nuostatų patvirtinimo pakeitimo“ projektą, bei juos lydinčius dokumentus ir įstatymų pakeitimų bei jų lyginamųjų variantų projektus. Pavedimas buvo tiesiogiai susijęs su Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarimo, vykusio 2014 m. lapkričio 24 d. sprendimu dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento atliekamų alkoholio ir tabako kontrolės funkcijų persikirstymo, t. y. nuo 2016 m. sausio 1 d. perduoti Departamento atliekamas ūkio subjektų priežiūros alkoholio ir tabako kontrolės srityse funkcijas Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai ir Valstybinei ne maisto produktų inspekcijai.

Šie teisės aktai pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei priimant nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr.1-857 29, 31 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo Nr.1-1143 25 ir 26 pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr.1-552 70¹ straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 247⁵ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“.

2015 m. Departamento veikla turėjo būti vykdoma teisėkūros subjektams priėmus teisės aktų projektus: Valstybinę 2015-2025 m. narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės ir vartojimo prevencijos programą; Lietuvos Respublikos narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpinstitucinį veiklos planą; Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento 2015-2017 m. strateginį veiklos planą.

Departamento būsimos struktūros ir kiti funkcijų perdavimo kitoms valstybės institucijoms klausimai buvo aptariami, pradėjus teisės aktų projektų derinimą su suinteresuotomis institucijomis. Buvo siekiama, kad Departamento struktūra būtų orientuota į Šešioliktosios Vyriausybės 2012 - 2016 m. programos, kuriai Lietuvos Respublikos Seimas pritarė 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XII-51, nuostatų (pvz. 88,93,98, 147,262) įgyvendinimą, maksimaliai pritaikant ją visuomenės sveikatos stiprinimui alkoholio, tabako ir narkotinių ir psichotropinių medžiagų prekursorių kontrolės bei vartojimo prevencijos srityse.

Departamentas nurodė, kad tikisi, kad po Lietuvos Respublikos Seimo sprendimo būsima departamento struktūra bus nustatyta, atsižvelgiant į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos bei tarpinstitucinių veiksmų koordinavimo užtikrinimą.

Sveikatos apsaugos ministeriją 2015-02-02 raštu Nr. (10.2.3.4-40) 10-1051 „Dėl informacijos pateikimo“ pateikė Komisijai ne tik dokumentų kopijas, bet ir informaciją dėl numatomos Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento pertvarkos.

Sveikatos apsaugos ministeriją 2015-02-02 rašte Komisijai nurodė, kad 2014 m. Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos užsakymu UAB „Civita“ parengė „Ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekamųjų institucijų veiklos konsolidavimo planą“, kurio tikslas mažinti našą prižiūrimiems ūkio subjektams ir palne pateikė pateikė 68 institucijų, vykdančių ūkio subjektų kontrolės peržiūrą, reorganizavimo poreikį ir jų konsolidavimo galimybę bei perspektyvas iki 2016 metų.

Pasiūlyta sukurti naują Maisto saugos instituciją, kuri atliktų visas priežiūros funkcijas, susijusias su maisto grandinės sauga.

Visas su narkotikais susijusias priežiūros funkcijas siūloma perduoti Sveikatos apsaugos institucijai, kurioje yra kontroliuojama vaistų ir susijusių medžiagų rinka. Visas ne priežiūros funkcijas taip pat rekomenduojama perduoti sveikatos priežiūros institucijoms dėl aukšto funkcijų suderinamumo ir panašumo.

Sveikatos apsaugos ministerija Komisijai nurodė, kad Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 2014 m. balandžio 25 d. potvarkiu Nr. 82 „Dėl Ūkio subjektų veiklos priežiūros konsolidavimo komisijos personalinės sudėties patvirtinimo“ sudaryta Ūkio subjektų veiklos priežiūros konsolidavimo komisija ir Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 2014 m. balandžio 24 d. potvarkiu Nr. 76 „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudaryta Sveikatos apsaugos srities ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių institucijų konsolidavimo procesų darbo grupė bei Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 2014 m. balandžio 24 d. potvarkiu Nr. 78 „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudaryta Maisto saugos ir veterinarijos srities ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių institucijų konsolidavimo procesų darbo grupė.

Šios darbo grupės, įvertinusios Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento atliekamas alkoholio produktų ir tabako gaminių kontrolės funkcijas, Ūkio subjektų veiklos priežiūros konsolidavimo komisijai pateikė išvadas dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento funkcijų, susijusių su alkoholio kokybės kontrole, perdavimo Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai ir funkcijų, susijusių su tabako gaminių kokybės kontrole, perdavimo Valstybinei ne maisto produktų inspekcijai, kurioms buvo pritarta 2014 m. liepos 24 d. Ūkio subjektų veiklos priežiūros konsolidavimo komisijos posėdyje.

Taip pat Sveikatos apsaugos ministerija Komisiją informavo, kad 2014 m. rugpjūčio 26 d. Sveikatos apsaugos ministerijoje vyko posėdis (2014 m. rugpjūčio 26 d. posėdžio protokolas Nr. LP-258) dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento funkcijų, susijusių su alkoholio ir tabako gaminių kokybės kontrolės perdavimo Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai ir Valstybinei ne maisto produktų inspekcijai. Posėdyje dalyvavo Ūkio ministerijos, Žemės ūkio ministerijos, Teisingumo ministerijos, Aplinkos ministerijos, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento, Valstybinės ne maisto produktų inspekcijos, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos, Vartotojų saugos srities ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių institucijų konsolidavimo procesų darbo grupės atstovai.

Ministerijoje posėdžio metu aptarti Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos ir Valstybinės ne maisto produktų inspekcijos pateikti siūlymai dėl minėtų funkcijų persikirstymo.

Tame pačiame posėdyje metu nutarta pavesti Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui peržiūrėti institucijos veiklą reglamentuojančius teisės aktus ir atsisakyti kitų institucijų veiklą alkoholio ir tabako gaminių kokybės kontrolės srityje dubliuojančių funkcijų.

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba Sveikatos apsaugos ministerijai nurodė, kad Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba atlieka alkoholio kokybės kontrolės tyrimus, taigi vykdo alkoholio kokybės kontrolės funkcijas ir papildomai perduoti funkcijas nereikia.

Šis pasiūlymas Sveikatos apsaugos ministerijai buvo pateiktas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos 2014 m. rugpjūčio 25 d. raštu Nr. B6-(1.19)-2130. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba taip pat informavo, kad, nusprendus Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento atliekamas alkoholio kokybės kontrolės funkcijas perduoti Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai, papildomų lėšų ar žmogiškųjų išteklių Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai skirti nereikės.

Valstybine ne maisto produktų inspekcija Sveikatos apsaugos ministerijai taip pat nurodė, kad šiuo metu vykdo tabako gaminių kokybės kontrolės funkcijas, todėl papildomai šių funkcijų Valstybinei ne maisto produktų inspekcijai perduoti nereikia.

Atsižvelgiant į posėdžio metu pateiktus Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos ir Valstybinės ne maisto produktų inspekcijos argumentus dėl alkoholio ir tabako gaminių kokybės kontrolės funkcijų perdavimo, Sveikatos apsaugos ministerijoje nutarta siūlyti Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui atsisakyti nebūdingų su alkoholio ir tabako gaminių kokybės kontrole susijusių funkcijų.

2014 m. rugsėjo 29 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės Strateginio komiteto posėdyje buvo nuspręsta pavesti Sveikatos apsaugos ministerijai iki 2014 m. lapkričio 10 d. pateikti atitinkamus pasiūlymus dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento pertvarkos ir juos pristatyti svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarime.

2014 m. lapkričio 13 d. posėdyje Ūkio subjektų priežiūros konsolidavimo komisija (Ūkio subjektų priežiūros konsolidavimo komisijos 2014 m. lapkričio 13 d. posėdžio protokolas Nr. 6) nutarė pavesti Sveikatos apsaugos ministerijai parengti ir 2014 m. lapkričio 24 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarimui pateikti protokolinio sprendimo projektą dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento atliekamų alkoholio ir tabako kontrolės funkcijų perskirstymo (galimo kontrolės funkcijų perdavimo atitinkamai Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai ir Valstybinei ne maisto produktų inspekcijai).

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2014 m. lapkričio 24 d. pasitarime (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 24 d. posėdžio protokolas Nr. 63) nutarė perduoti Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento atliekamas alkoholio kontrolės funkcijas Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai, o Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento atliekamas tabako kontrolės funkcijas perduoti Valstybinei ne maisto produktų inspekcijai. Sveikatos apsaugos ministerijai pavesta parengti ir pateikti Vyriausybei Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo, Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo, Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso ir kitų įstatymų, susijusių su minėtų nuostatų įgyvendinimu, pakeitimo projektus.

Sveikatos apsaugos ministerija informavo, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2014 m. spalio 15 d. nutarimu Nr. 1118 „Dėl Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 189⁶, 221, 241, 241², 259¹ straipsnių pakeitimo ir 189¹⁰ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. 1-657 10, 12, 19, 21 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatymo Nr. VIII-1206 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 17, 23, 24, 27, 28, 29 straipsnių pakeitimo ir 22 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos metrologijos įstatymo Nr. 1-1452 8, 9, 18 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo Nr. 1-1143 11, 25 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos sprogmenų apyvartos kontrolės įstatymo Nr. IX-1315 5 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymo Nr. IX-986 4 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 16 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo Nr. IX-2135 12 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos cheminių 3 medžiagų ir preparatų įstatymo Nr. VIII-1641 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ pritarė Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos, Valstybinės ne maisto produktų inspekcijos prie Ūkio ministerijos ir Lietuvos metrologijos inspekcijos konsolidavimui.

Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamente įsteigtos pareigybės, susijusios su alkoholio ir tabako veiklos licencijavimu ir licencijuotos veiklos priežiūra bei valstybine alkoholio ir tabako kontrole, perduotos atitinkamoms institucijoms.

Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas ir toliau vykdys alkoholio, tabako, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo prevenciją, minėtų medžiagų vartojimo, apyvartos ir vartojimo pasekmių stebėseną. Taip pat Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas toliau vykdys veiklos, susijusios su narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais) priežiūra ir stebėseną, naujų psicho aktyviųjų medžiagų kontrolę. Todėl tikslinga, kad tvirtinant naują Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento struktūrą būtų įsteigti Bendrųjų reikalų. Stebėsenos ir

analizės. Psichoaktyviųjų medžiagų prevencijos koordinavimo, Narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų kontrolės. Licencijavimo skyriai.

Bus siekiama, kad Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento nauja struktūra būtų optimaliai pritaikyta priskirtoms funkcijoms vykdyti, užtikrinant psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevenciją ir kontrolę, tarpinstitucinį ir tarptautinį bendradarbiavimą.

Sveikatos apsaugos ministeriją, Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisijai adresuotame rašte nurodė, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. vasario 23 d. nutarimo Nr. 244 „Dėl Valstybinės tabako ir alkoholio kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Narkotikų kontrolės departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės reorganizavimo, reorganizavimo sąlygų aprašo ir Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo projektas bus derinamas ir svarstomas, Lietuvos Respublikos Seimui priėmus Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo, Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo, Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo pakeitimo projektus.

Tyrimo metu nustatyta, kad 2015 m. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas dirbo pagal patvirtintą institucijos strateginį 2015-2017 m. veiklos ir institucijos darbo planą, vadovaujantis Šešioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatomis, Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintais strateginiais dokumentais bei kitais teisės aktais.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2015 m. lapkričio 18 d. nutarimu Nr. 1192 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. vasario 23 d. nutarimo Nr. 244 „Dėl Valstybinės tabako ir alkoholio kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Narkotikų kontrolės departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės reorganizavimo, reorganizavimo sąlygų aprašo ir Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentu nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ pakeitė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. vasario 23 d. nutarimą Nr. 244 „Dėl Valstybinės tabako ir alkoholio kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Narkotikų kontrolės departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės reorganizavimo, reorganizavimo sąlygų aprašo ir Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento nuostatų patvirtinimo“ ir patvirtino Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento nuostatus.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtinta, kad nuo 2016 m. balandžio 1 d. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu, Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymu, Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymu, Lietuvos Respublikos narkologinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrolės įstatymu, Lietuvos Respublikos narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų (prekursorių) kontrolės įstatymu, Lietuvos Respublikos cheminių medžiagų ir preparatų įstatymu, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksu, kitais Lietuvos Respublikos įstatymais, Respublikos Prezidento dekretais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Ministro Pirmininko potvarkiais, atitinkamos srities ministrų ir kitų institucijų įsakymais, taip pat savo nuostatais.

Seimo Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisija 2015-03-25 posėdyje svarstyta Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento direktorius Zenius Martinkus pateikta Sveikatos apsaugos ministerijai Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento ataskaita.

2015-12-09 Komisijos posėdyje išklaudyta Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento direktorės Ingos Juozapavičienės pateikta informacija apie Nacionalinės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2010-2016 metų programos 2015 metų tarpinstitucinio veiklos plano įgyvendinimą ir kitą 2015 metais departamento vykdytą veiklą.

Dėl Priklausomybės ligų reabilitacinių bendruomenių finansavimo tęstinumo 2015-2020 metais

Komisija 2015-09-30 posėdyje svarstė Priklausomybės ligų reabilitacinių bendruomenių finansavimo tęstinumo 2015-2020 metais klausimą ir nustatė, kad pagal 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos, patvirtintos Europos Komisijos 2014 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. C(2014)6397, 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ 8.3.1 uždavinį, Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. birželio 19 d. įsakymu Nr. A1- 358 „Dėl Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. vasario 24 d. įsakymo Nr. A1- 90 „Dėl 2014 – 2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioritetų įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo plano ir nacionalinių stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ numatoma su 14 socialinės psichologinės reabilitacijos įstaigų įgyvendinti priemonę „Asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų, socialinė integracija“. Tačiau, įtraukus naujas bendruomenes į šio projekto finansavimą, bendruomenėms neužteks lėšų apmokėti už psichologų ir socialinių darbuotojų paslaugas ir dėl to bendruomenės patirs didelius nuostolius. Būtina svarstyti naujo finansavimo modelio sukūrimo klausimą arba galimai trumpinant lėšų įsisavinimo laikotarpį, kad galima būtų išlaikyti dabartiniu metu esančias bendruomenėse reabilitacijos vietas.

Dėl tolimesnio pakankamo finansavimo už suteiktas reabilitacijos paslaugas priklausomybės ligomis sergantiems asmenims apdraustiems privalomuoju sveikatos draudimu iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų, o neapdraustiems privalomuoju sveikatos draudimu asmenims, būtina numatyti vienodą reabilitacijos finansavimo mechanizmą.

Nustatyta, kad asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų, psichologinei ir socialinei reabilitacijai skirta iš Veiksmų programos 8 prioriteto „ Socialinės įtrauktiems didinimas ir kova su skurdu“ 8.3.1 konkretaus uždavinio „Padidinti labiausiai nutolusių nuo darbo rinkos asmenų integracija darbo rinką“ priemonė „Asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų socialinė integracija“ finansuojama Europos socialinio fondo lėšomis. Ši priemonė įgyvendinama vadovaujantis Nacionalinės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2010 – 2016 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2010 m. lapkričio 4 d. nutarimu Nr. XI-1078 „Dėl Nacionalinės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2010 – 2016 metų programos patvirtinimo“ – užtikrinti reabilitacijos ir reintegracijos į visuomenę paslaugų kokybę ir prieinamumą asmenims, neteisėtai vartojantiems narkotines ir psichotropinės medžiagas.

Pagal Socialinės įtraukties didinimo 2014-2020 m. veiksmų plano, 8 prioriteto uždavinį, Socialinės apsaugos ir darbo ministras 2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr.A1-588, padidino socialinės reabilitacijos ir reintegracijos į darbo rinką bei visuomenę, paslaugų prieinamumą asmenims, sergantiems priklausomybės ligomis dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, įtraukiant į šį procesą socialinius partnerius.

Minėtos priemonės lėšomis numatyta finansuoti psichologinės ir socialinės reabilitacijos paslaugas teikiančias psichologinės ir socialinės reabilitacijos įstaigas, turinčias galiojančią licenciją socialinės rizikos asmenims institucinei socialinei globai (trumpalaikiai) teikti.

Komisija 2015-09-30 priėmė sprendimą siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei parengti bendrą finansavimo modelį už suteiktas reabilitacijos paslaugas priklausomybės ligomis sergantiems asmenims, apdraustiems privalomuoju sveikatos draudimu ir neapdraustiems privalomuoju sveikatos draudimu, numatant vienodą reabilitacijos paslaugų finansavimo modelį ir šaltinį.

Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas 2015-10-06 raštu Nr. S-(4.3-7)-2704 „Dėl 2014-2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „ Socialinės įtrauktiems didinimas ir kova su skurdu“ įgyvendinimo priemonės Nr. 08.31-ESFA-V-411 “Asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų socialinė integracija“ partnerių atrankos ir vietų paskirstymo” informavo, kad Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas, kaip galimas

priemonės Nr. 08.31-ESFA-V-411 “Asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų socialinė integracija“ vykdytojas, siekdamas tinkamai parengti projektinį pasiūlymą, pakvietė socialinės psichologinės reabilitacijos įstaigas tapti galimais partneriais. 14 įstaigų, kurios turi galiojančias licencijas institucinei socialinei globai (trumpalaikiai) socialinės rizikos asmenims teikti, išreiškė pageidavimą tapti galimais projekto partneriais.

Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas, po Lietuvos Respublikos Seimo Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisijos posėdžio, kreipėsi į galimus Projekto partnerius, siūlydamas apsvaistyti ir rašti pateikti savo pasiūlymus ir skaičiavimus, kaip turėtų būti paskirstomas galimų finansuoti dalyvių vietų skaičius. Departamentas 2015 m. spalio 5 d. gavo raštišką sutikimą iš galimų Projekto partnerių dėl Projekto partnerių atrankos ir vietų paskirstymo, kuris buvo departamento pasiūlytas 2015 m. rugpjūčio 24 d. raštu Nr. S-(4.3-7)-2309 bei 2015 m. rugpjūčio 25 d. raštu Nr. S-(4.3-7)-2322.

Komisija gavo iš narkotikų, tabako ir kontrolės departamento patikinimą, kad tiek rengiant preliminarią Projekto paraišką, tiek prasidėjus Projekto įgyvendinimui, departamentas, kaip galimas Projekto vykdytojas, kartu su Europos socialinio fondo agentūra bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerija tarsis dėl Projekto trukmės galimo sutrumpinimo ir kitų Projekto įgyvendinimo klausimų.

Komisija gavo informaciją, kad Projekto partneriai susitarime pažymėjo, kad sutinka su Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento pirminiu vietų paskirstymu. Projekto partneriai tikisi, kad nereikės stabdyti įstaigų veiklos, ir bus laiku pateiktos paraiškos ir pasirašytos finansavimo sutartys, bus galima pradėti vykdyti naują Projektą su didesniu intensyvumu ir, kad esami klientai galėtų užbaigti reabilitacijos programą, numatant Projekto trukmės sutrumpinimo galimybę.

Dėl paslaugų prieinamumo pagerinimo asmenims, priklausomiems nuo alkoholio, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, jų sveikatos priežiūros, reabilitacijos ir socialinės reintegracijos sistemos įgyvendinimo laisvės atėmimo vietose. Dėl siūlymo padidinti laisvės atėmimo vietose dirbančių medicinos darbuotojų koeficientus, suvienodinant juos su viešosiose asmens sveikatos priežiūros įstaigose dirbančių medicinos darbuotojų koeficientais

Komisija 2015-06-17 posėdyje svarstė paslaugų prieinamumo pagerinimo asmenims, priklausomiems nuo alkoholio, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, jų sveikatos priežiūros, reabilitacijos ir socialinės reintegracijos sistemos įgyvendinimo laisvės atėmimo vietose klausimus.

Nustatyta, kad priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų asmenų koncentracijos rodiklis laisvės atėmimo vietose daug kartų viršija bendrą šalies vidurkį. Dažnai narkotikų ar alkoholio vartojimas yra tiesiogiai su asmens nusikalstamu elgesiu susijusi problema, t.y. padaromi turtiniai, smurtiniai nusikaltimai tam, kad būtų galima toliau vartoti psichoaktyvias medžiagas arba nusikaltimai padaromi būnant apsvaigus nuo psichiką veikiančių medžiagų.

Šiandien bausmių vykdymo sistema apima: 11 laisvės atėmimo įstaigų ir 5 regionų pataisos inspekcijas. Kalėjimų departamentui yra pavaldūs 3 tardymo izoliatoriai suaugusiems suimtiesiems ir vienas tardymo izoliatorius ir pataisos namai nepilnamečiams suimtiesiems. Prie vieno iš jų Vilniuje, Lukiškėse, veikia kalėjimas. Laisvės atėmimo vietų ligojinė veikia Vilniuje, jos filialas – Pravieniškėse (čia taip pat atlieka bausmę nuteistieji sergantys tuberkulioze). 2015 m. birželio mėn. Lietuvos laisvės atėmimo vietose buvo laikomi 8102 asmenys.

Socialinę ir psichologinę priklausomų asmenų reabilitaciją vykdo įkalinimo įstaigų psichologinių tarnybų specialistai, socialinės reabilitacijos skyriaus darbuotojai, Sveikatos priežiūros tarnybos specialistai (tarp jų – 10 psichiatrų), o nuo 2010 m. – įstaigose, kuriose vykdoma Nuteistųjų, priklausomų nuo psichiką veikiančių medžiagų, reabilitacijos programa, buvo papildytas socialinės reabilitacijos skyriaus etatų sąrašas vyresniojo psichologo ir psichologo etatais.

Kiekvienam naujai į įstaigą atvykusiam nuteistajam ar suimtajam yra atliekamas pirminis psichosocialinis asmenybės vertinimas. Įvertinus asmenybės savybes, probleminį spektrą ir identifikavus priklausomybės problemą, nuteistajam yra rekomenduojamos įvairios socialinės – psichologinės programos.

Vilniaus pataisos namai nuo 2004 m. sausio 21 d. vykdo Priklausomų asmenų reabilitacijos grupės programą, kuri aprobuota (pripažinta tinkama) Kalėjimų departamento direktoriaus įsakymu. Ši programa skirta tiek nuteistiesiems, kurie yra išreiškę norą gydytis nuo priklausomybės, tiek teismo įpareigotiems gydytis nuo narkomanijos ar alkoholizmo asmenims. Programą sudaro trys etapai: 1) įžanginė grupė (3 mėn. ambulatoriniai užsiėmimai); 2) intensyvi motyvacinė - edukacinė terapija (12 dienų); 3) narkomanų reabilitacijos grupė (12 mėn. stacionari programa).

Nuo 2004 m. Vilniaus pataisos namų vykdomoje Priklausomų asmenų reabilitacijos pagrindinės grupės programoje dalyvavo apie 140 nuteistųjų. Vykdamas Vilniaus pataisos namuose vykdomos Priklausomų asmenų reabilitacijos grupės programos plėtrą į kitas pataisos įstaigas, 2011 m. pabaigoje buvo apmokyti visų įstaigų specialistai įžanginės grupės ambulatorinių užsiėmimų vykdymui. Įžanginės grupės ambulatoriniai užsiėmimai vykdomi visose laisvės atėmimo vietose nuo 2012 m. pradžios. Tolesnę Programos plėtrą stabdo tai, kad kituose pataisos namuose nėra įrengtų Reabilitacijos centrų, o įstaigos neturi lėšų jų įrengimui.

Darbo su priklausomais asmenimis efektyviniui ir optimizavimui reikalinga:

Įrengti Priklausomų asmenų reabilitacijos centrus Marijampolės pataisos namuose, Kybartų pataisos namuose ir Alytaus pataisos namuose. Šiose įstaigose laisvės atėmimo bausmės atlieka pakartotinai įkalinti asmenys. Jų tarpe yra dar didesnė koncentracija priklausomų nuo psichiką veikiančių medžiagų asmenų. Šiuo metu parengta Galimybių studija dėl Kybartų pataisos namuose Resocializacijos (Reabilitacijos) centro 20 vietų įrengimo (pridedama). Resocializacijos (Reabilitacijos) centrų įrengimui Alytaus pataisos namuose ir Marijampolės pataisos namuose reikalingos analogiškos sąnaudos, viso trijų centrų įrengimui (remonto ir statybos darbams) reikalinga apie 3000000 Eurų.

Personalo poreikis. Kiekviename Reabilitacijos centre turėtų dirbti:

1. Socialiniai darbuotojai – 3 etatai;
2. Psichologai – 3 etatai;
3. Priklausomybių ligų konsultantai – 3 etatai.

Vieniems kalendoriniams metams šių darbuotojų atlyginimas reikalinga apie 90000 Eurų. Kadangi būtų numatoma įsteigti 3 naujus centrus, jų darbuotojams metams reikalinga – 270000 Eurų.

Taip pat reikėtų padidinti darbuotojų skaičių jau veikiančiuose reabilitacijos centruose Vilniaus pataisos namuose, Panevėžio pataisos namuose ir Pravieniškių pataisos namuose-atvirojoje kolonijoje. Reikėtų dar papildomų 6 socialinių darbuotojų etatų, o jų darbo užmokesčiui – apie 60000 Eurų.

Viso Reabilitacijos centrų personalui metams reikalinga – 420000 Eurų.

Atsižvelgiant į tai, kad narkotikų ar alkoholio vartojimas yra tiesiogiai su asmens nusikalstamu elgesiu susijusi problema, t.y. padaromi turtiniai, smurtiniai nusikaltimai tam, kad būtų galima toliau vartoti psichoaktyvias medžiagas arba nusikaltimai padaromi būnant apsvaigus nuo psichiką veikiančių medžiagų yra pavojus virusinio hepatito B plitimo iš ŠNV grupės į plačiąją visuomenę, o iš ten į laisvės atėmimo vietas, būtina imtis skubių priemonių resocializacijos (reabilitacijos) centrų įrengimui Alytaus ir Marijampolės bei Kybartų pataisos namuose.

Viso trijų centrų įrengimui (remonto ir statybos darbams) reikalinga apie 3000000 Eurų. ir reabilitacijos centrų personalui metams reikalinga – 420000 Eurų.

Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos ir jo pavaldume esančios įkalinimo įstaigos nebuvo įtrauktos į ES struktūrinių fondų finansavimą ir negalėjo kaip kitos biudžetinės įstaigos pasinaudoti minėtų fondų lėšomis.

Dėl finansavimo Komisija nutarė kreiptis į:

1.Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją su prašymu įtraukti Kalėjimo departamento prie Teisingumo ministerijos pavaldume esančius Alytaus, Marijampolės ir Kybartų pataisų namus į 2014-2020 m. naujojo finansinio laikotarpio iš trijų ES struktūrinių fondų (ESF, Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo) finansavimą.

2.Lietuvos Respublikos Finansų ministeriją su prašymu sudaryti galimybę Kalėjimo departamentui prie Teisingumo ministerijos ir jo pavaldume esantiems Alytaus, Marijampolės ir Kybartų pataisos namams dalyvauti teikiant paraiškas naujojo finansinio laikotarpio iš trijų ES struktūrinių fondų (ESF, Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo) finansavimui.

Komisijos adresuotame Finansų ministerijai rašte, kuris išsiųstas 2015-06-30 Nr. S-2015-4152 „Dėl finansavimo“, išdėstytos visos aplinkybės ir paprašyta sudaryti galimybę Kalėjimo departamentui prie Teisingumo ministerijos ir jo pavaldume esantiems Alytaus, Marijampolės ir Kybartų pataisos namams dalyvauti teikiant paraiškas naujojo finansinio laikotarpio iš trijų ES struktūrinių fondų (ESF, Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo) finansavimui.

Finansų ministerija 2015-07-16 raštu Nr. (24.34)-5K-1514596)-6K-1505366 „Dėl finansavimo galimybių“ atsakė, kad Komisijos prašymas sudaryti galimybę Kalėjimo departamentui prie Teisingumo ministerijos ir jo pavaldume esantiems Alytaus, Marijampolės ir Kybartų pataisos namams dalyvauti teikiant paraiškas 2014-2020 m. finansavimo laikotarpiu iš Europos Sąjungos (toliau – ES) struktūrinių fondų, išnagrinėtas.

Finansų ministerija nurodė, kad pagal 2014-2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos (toliau – Veiksmų programa), patvirtintos Europos Komisijos 2014 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. C(2014)6397, 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ 8.3.1 konkretų uždavinį „Padidinti labiausiai nutolusių nuo darbo rinkos asmenų integraciją į darbo rinką“ planuojama investuoti į socialinės integracijos paslaugas, pažeidžiamiems asmenims (įskatant asmenis, sergančius priklausomybių ligomis, nuteistuosius ir grįžusius iš įkalinimo vietų, neįgaliuosius, romus ir kitas pažeidžiamas grupes), siekiant paskatinti jų socialinę įtrauktį ir integraciją į darbo rinką. Taip pat bus finansuojamos asmenų įgalinančios psichosocialinės pagalbos, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, socialkultūrinės, motyvavimo, mokymo, tarpininkavimo įdarbinant ir palaikymo darbo vietoje paslaugos.

Pagal 8.3.1 konkretų uždavinį planuojama įgyvendinti dvi priemonės. Priemonė Nr. 08.3.1-ESFA-v-411 „Asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų, socialinė integracija“ jau yra patvirtinta Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. birželio 19 d. įsakymu Nr. A1-358 „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2015 m. vasario 24 d. įsakymo Nr. A1-90 „Dėl 2014-2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioritetu įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo plano ir nacionalinių stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašo patvirtinimo „pakeitimo“. Šios priemonės projektų finansavimo sąlygų aprašas (toliau – PFSA) 2015 m. birželio 30 d. pateiktas Finansų ministerijai derinti, prieš tai suderintas su Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentu. Pagal PFSA projektams įgyvendinti numatoma skirti iki 8,68 mln.

eurų suma. Taip pat numatoma 2017 m. pabaigoje pradėti įgyvendinti priemonę „Nuteistųjų profesinis mokymas ir socialinė integracija“ (derinimas bus pradėtas 2015 m. pabaigoje).

Veiksmų programos 8 prioriteto 8.4.1 konkretų uždavinį „Padidinti bendruomenėje teikiamų paslaugų prieinamumą ir kokybę, plėtoti paslaugas šeimai“ ketinama investuoti į socialinės paslaugas organizuojančių ar teikiančių biudžetinių įstaigų ir nevyriausybinę organizacijų bendradarbiavimo skatinimą. Paramą planuojama skirti iniciatyvoms, skatinančioms bendradarbiavimą tarp sektorių, institucijų, nacionalinio ir vietos lygmens teikiant ir kuriant socialines paslaugas. Minėtų uždavinių įgyvendinimą koordinuoja Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Papildomai Finansų ministerija Komisiją informavo, kad 2007-2013 m. finansavimo laikotarpiu Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pagal Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programą įgyvendino 10 projektų (2 iš jų vis dar įgyvendinami). Trys iš jų buvo įgyvendinami pagal priemonę Nr. VP1-3-SADM-02-K „Socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų integracija į darbo rinką“, kurios tikslas padėti socialinę riziką ir socialinę atskirtį patiriantiems asmenims integruotis į darbo rinką, siekiant išvengti jų socialinės atskirties. Trys projektai buvo įgyvendinami pagal priemonę Nr. VP1-4.1-VRM-03-V „Valstybės institucijų ir įstaigų dirbančiųjų kvalifikacijos tobulinimas“ (jų metu investuos į Lietuvos bausmių vykdymo sistemos personalo ir pataisos įstaigų ir pataisos inspekcijų darbuotojų gebėjimų ugdymą). Likę du projektai tebėra įgyvendinami pagal priemonę Nr. VP1-4.2-VRM-03-V „Viešojo administravimo subjektų sistemos tobulinimas“ ir priemonę NR. VP1-4.3-VRM-01-V “Viešųjų paslaugų kokybės vadybos priemonėmis“, siekiant Kalėjimų departamento ir jam pavaldžių įstaigų vidaus administravimo tobulinimo ir veiklos efektyvumo didinimo, diegiant šiuolaikines technologijas personalo, materialinių ir finansinių išteklių bei dokumentų valdyme.

Dėl finansavimo Komisijos raštas išsiųstas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai (2015-06-30 Nr. S-2015-4151 „Dėl finansavimo“), kuriame išdėstytos visos aplinkybės ir taip pat paprašyta sudaryti galimybę Kalėjimo departamento prie Teisingumo ministerijos pavaldume esančius Alytaus, Marijampolės ir Kybartų pataisos namus įtraukti į 2014-2020 m. naujojo finansinio laikotarpio iš trijų ES struktūrinių fondų (ESF, Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo) finansavimą.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2015-07-20 raštu Nr. (19.3-33)SD-4584 „Dėl finansavimo galimybių“ Komisiją informavo, kad ministerijos kompetencijai priskirtos 2014-2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos (toliau - Veiksmų programa) prirotetų įgyvendinimo priemonės bei lėšos šių priemonių įgyvendinimui jau yra suplanuotos. Asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų, psichologinei ir socialinei reintegracijai skirta Veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ 8.3.1 konkretaus uždavinio „Padidinti labiausiai nutalusių nuo darbo rinkos asmenų integraciją į darbo rinką“ priemonė Nr. 08.3.1-ESFA-V-411 „Asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų, socialinė integracija“ (toliau – Priemonė), finansuojama Europos socialinio fondo lėšomis.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija nurodė, kad Priemonė įgyvendinama vadovaujantis šiais strateginiais dokumentais:

Nacioanalinės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2010-2016 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2010 m. lapkričio nutarimu Nr.XI-1078 „Dėl Nacioanalinės narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos 2010-2016 metų programos

patvirtinimo“, 2 uždavinio 10 priemonė – užtikrinti reabilitacijos ir reintegracijos į visuomenę paslaugų kokybę ir prieinamumą asmenims, neteisėtai vartojantiems narkotines ir psichotropines medžiagas.

Socialinės įtrauktiems didinimo 2014-2020 m. veiksmų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. A1-588 „Dėl socialinės įtraukties didinimo 2014-2020 m. veiksmų plano patvirtinimo“ priemonė 4.4.4 „didinti socialinės reabilitacijos ir reintegracijos į darbo rinką ir visuomenę paslaugų prieinamumą asmenims, sergantiems priklausomybės ligomis dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, įtraukiant socialinius partnerius“.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija murodė, kad Priemonės lėšomis numatyta finansuoti psichologines ir socialines reabilitacijos paslaugas, kurias teikia psichologinės ir socialinės reabilitacijos paslaugas teikiančios įstaigos, turinčios galiojančią licenciją institucinei socialinei globai (trumpalaikiai) socialinės rizikos asmenims teikti. Komisijos rašte nurodytų centrų įrengimui (remontui ir statybos darbams) ES struktūrinių fondų lėšas skirti nėra galimybės, nes Veiksmų programos investiciniuose prioritetuose, priskirtuose Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kompetencijai, nenumatyta finansuoti tokio pobūdžio centrų įrengimą. 2016 m. planuojama skelbti kvietimą teikti paraiškas projektų, skirtų socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patirinčių asmenų socialinei integracijai, numatomų finansuoti ES struktūrinių fondų (Europos socialinio fondo) lėšomis. Tokių paraiškų teikėjais galėtų būti Lietuvos Respublikos Seimo narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisijos rašte minėtieji pataisos namai bei nevyriausybinės organizacijos, dirbančios socialinės rizikos asmenų (taip pat kalinių ir pan.) socialinės integracijos srityje.

Dabartiniu metu yra parengta Kybartų pataisos namų resocializacijos centro galimybių studija. Studijos tikslas – numatyti galimybę steigti nuteistųjų Resocializacijos centrą, kuriame būtų vykdoma nuteistų asmenų resocializacija. Resocializacija apimtų kompleksinį procesą, kurio esmė yra pakartotinė socializacija siekiant, kad asmuo ateityje savo tikslų siektų teisėtais būdais ir priemonėmis. Resocializacija apima ne vien buvusio socialinio statuso atstatymą, bet ir galimų naujų socialinių vaidmenų perėmimą, įvairių socialinių įgūdžių išmokimą. Atsižvelgiant į šią resocializacijos koncepciją, Kybartų pataisos namų resocializacijos centro vizija nukreipta į modernų Resocializacijos centro įkūrimą, kuriame bus vykdomos programos laisvės atėmimo bausmę atliekantiems asmenims. Numatoma, kad Resocializacijos centras teiktų kompleksines reabilitacijos paslaugas nuteistiesiems, kurios atitiks nuteistųjų bei visuomenės lūkesčius.

Dėl finansavimo Komisijos raštas išsiųstas į Ūkio ministeriją (2015-07-22 raštas Nr. S-2015-4509 „Dėl finansavimo“) su prašymu įtraukti Kalėjimo departamento prie Teisingumo ministerijos pavaldume esančius Alytaus, Marijampolės ir Kybartų pataisos namus į 2014-2020 m. naująjį finansavimo laikotarpį iš trijų ES struktūrinių fondų centrų rengimui (remontui ir statybos darbams).

Ūkio ministerija 2015-08-05 raštu Nr. (19.1-52)-3-4131 „Dėl finansavimo“ Komisijai atsakė, kad atsižvelgiant į Ūkio ministerijos administruojamas 2014-2020 m. ES fondų priemones, Ūkio ministerija negali finansuoti resocializacijos (reabilitacijos) centrų Alytaus, Marijampolės ir Kybartų pataisų namuose įrengimo.

Ūkio ministerija atkreipė Komisijos dėmesį į tai, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija bei Sveikatos apsaugos ministerija administruoja 2014-2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 8 prioritetą, kuris skirtas sumažinti socialinių ir sveikatos paslaugų prieinamumo

skirtumus skirtingose savivaldybėse, pagerinti sveikatos priežiūros kokybę ir prieinamumą tikslinėms gyventojų grupėms bei sumažinti sveikatos netolygumus, pagerinti socialinių paslaugų kokybę bei įdiegti naujas socialines paslaugas. Energetikos ministerija administruoja 2014-2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ priemonės, susijusias su energijos suvartojimo sumažinimu viešojoje infrastruktūroje, valstybės, savivaldybių institucijų ir įstaigų naudojamų pastatų renovaciją ir modernizavimu.

Dėl koeficientų suvienodinimo Komisija 2015 07 16 raštu Nr. S-2015-4448 „Dėl koeficientų“ kreipėsi į Lietuvos Respublikos Ministrą Pirmininką Algirdą Butkevičių (rašto kopijos išsiųstos Lietuvos Respublikos Finansų ministrui Rimantui Šadžiui ir Lietuvos Respublikos Teisingumo ministrui Juozui Bernatoniui) su prašymu laisvės atėmimo vietose dirbančių medicinos darbuotojų koeficientus suvienodinti su viešosiose asmens sveikatos priežiūros įstaigose dirbančių medicinos darbuotojų koeficientais, juos padidinant 1,5 karto arba 50 proc.

Komisija paaiškino, kad Komisijoje 2011 metais buvo gauta informacija, kad Kalėjimų departamentui pavaldžiose įstaigose dirbantys sveikatos priežiūros specialistų koeficientai neprilyginti laisvėje dirbančių sveikatos priežiūros specialistų koeficientams ir dėl to būtinas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos“ pakeitimas.

Todėl, 2011 02 02 raštu Nr. S-2011-1006 „Dėl koeficientų“, Komisija kreipėsi į Lietuvos Respublikos Vyriausbę, Lietuvos Respublikos Finansų ministeriją ir Lietuvos Respublikos Teisingumo ministeriją su pakartotinu prašymu laisvės atėmimo vietose dirbančių medicinos darbuotojų koeficientus suvienodinti su viešosiose asmens sveikatos priežiūros įstaigose dirbančių medicinos darbuotojų koeficientais, juos padidinant 1,5 karto arba 50 proc.

Minėtame rašte Komisija nurodė, kad Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendacijoje Nr. R(98)7 „Dėl etinių ir organizacinių sveikatos apsaugos aspektų įkalinimo įstaigose“, pažymėta, kad sveikatos priežiūra laisvės atėmimo vietose turi būti integruota ir suderinta su nacionaline sveikatos politika. Laisvės atėmimo vietų sveikatos priežiūros tarnybos turi turėti pakankamai kvalifikuoto medicinos, slaugos ir techninio personalo, tinkamas patalpas ir įrenginius, identiškus kaip ir visuomenėje. Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendacijoje Nr. R(2006)2 „Dėl Europos kalėjimų taisyklių“ įtvirtinta nuostata, kad kiekviena penitencinė įstaiga turi turėti nors vieną bendrosios praktikos (šeimos) gydytoją, asmenims suteikta galimybė gauti gydymą psichinių sutrikimų atveju, profesionalaus gydytojo odontologo ir okulisto paslaugas.

Komisija turi informacijos, kad beveik pusėje laisvės atėmimo įstaigų trūksta gydytojų psichiatrų, atskirose įstaigose šeimos gydytojų. Iš 107 dirbančių gydytojų, pirmajame pareigose dirba 60 (56,1 proc.), antrajame pareigose 47 (43,9 proc.). Laisvės atėmimo vietų ligoninėje dirba 33 gydytojai, iš jų: pirmajame pareigose dirba 17 (51,5 proc.), antrajame pareigose 16 (48,5 proc.) gydytojų. Pataisos namų ir tardymo izoliatorių sveikatos priežiūros tarnybose dirba 74 gydytojai (69,2 proc. nuo visų gydytojų skaičiaus). Kitų sveikatos priežiūros specialistų laisvės atėmimo vietose yra 181. Iš jų: pirmajame pareigose dirba 151 (83,4 proc.), antrajame pareigose 30 (16,6 proc.) gydytojų. Pastaraisiais metais laisvės atėmimo vietose laikomų asmenų skaičius didėja, tuo pačiu didėja ir apsilankymai pas gydytojus. Medicinos personalas visą darbo laiką dirba įstaigų viduje (nuteistųjų apsuptyje) ir nuolat susiduria su psichikos problemų turinčiais asmenimis, ŽIV infekuotais,

AIDS, tuberkulioze ir kitomis užkrečiamomis ligomis sergančiais asmenimis. Medicinos personalo trūkumą lemia ir nepakankamas darbo užmokestis. Pagal Valstybinės ligonių kasos duomenis vidutinis darbo užmokestis viešosiose asmens sveikatos priežiūros įstaigose siekia 3700 Lt, laisvės atėmimo vietose dirbančių medicinos specialistų (gydytojų) planuojamas atlyginimų vidurkis 2010 m. apie 2051 Lt, o pagalbinių medicinos ir individualios priežiūros personalo apie 1229 Lt. Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymas įpareigoja laisvės atėmimo vietų sveikatos priežiūros tarnybas teikti savo pacientams tokio pat lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kokios yra teikiamos asmenims laisvėje. Laisvės atėmimo vietose medicinos specialistų darbo pobūdis ir krūvis negali būti vertinamas pagal vidutinį laikomų asmenų skaičių, o turėtų būti vertinamas pagal bendrą suimtųjų ir nuteistųjų, pabuvousių laisvės atėmimo vietose, skaičių. Komisija 2010 12 28 raštu Nr. S-2010-12347 „Dėl koeficientų“ paprašė Sveikatos apsaugos ministro padaryti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarime Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ ir vėlesniuose jo pakeitimuose pataisą ir laisvės atėmimo vietose dirbančių medicinos darbuotojų koeficientus suvienodinti su viešosiose asmens sveikatos priežiūros įstaigose dirbančių medicinos darbuotojų koeficientais, juos padidinant 1,5 karto arba 50 proc. Sveikatos apsaugos ministerija 2011 01 28 raštu Nr. 10 – (4.1-141)-458 „Dėl informacijos pateikimo“ atsakė, kad Sveikatos apsaugos ministerija, susipažinusi su Komisijos raštu ir vykdydama Ministro Pirmininko kanclerio pirmojo pavaduotojo 2011 m. sausio 3 d. pavedimą Nr. 62-11, yra parengusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo“ pakeitimo“ projektą. Projekto tikslas – padidinti sveikatos priežiūros biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokestį. Svarstymo metu buvo siūlymų padidinti 25 proc. visiems sveikatos priežiūros biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokestį nuo 2012 metų ir tokiu būdu laisvės atėmimo vietose dirbančių medicinos specialistų (gydytojų) atlyginimai vėl būtų mažesni negu dirbančių specialistų (gydytojų) vidutinis darbo užmokestis viešosiose asmens sveikatos priežiūros įstaigose.

2015-06-17 Komisijos posėdžio metu, svarstant klausimus: „Dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų, narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų (prekursorių) užkardymo, tabako ir alkoholio pasiūlos mažinimo priemonių laisvės atėmimo vietose taikymo“; „Dėl paslaugų prieinamumo pagerinimo asmenims, priklausomiems nuo alkoholio, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, jų sveikatos priežiūros, reabilitacijos ir socialinės reintegracijos sistemos įgyvendinimo laisvės atėmimo vietose“; „Dėl asmenų gydymo nuo priklausomybės alkoholiui ir narkotinėms bei psichotropinėms medžiagoms taikant alternatyvų bausmių atlikimą“ Kalėjimo departamento prie Teisingumo ministerijos ir pataisos namų atstovai patvirtino, kad situacija nepakito ir Kalėjimų departamentui pavaldžiose įstaigose dirbantys sveikatos priežiūros specialistų koeficientai iki šiol neprilyginti laisvėje dirbančių sveikatos priežiūros specialistų koeficientams.

Komisija pakartotinai prašo Lietuvos Respublikos Vyriausybės laisvės atėmimo vietose dirbančių medicinos darbuotojų koeficientus suvienodinti su viešosiose asmens sveikatos priežiūros įstaigose dirbančių medicinos darbuotojų koeficientais, juos padidinant 1,5 karto arba 50 proc.

Ministro Pirmininko 2015 m. liepos 23 d. pavedimu Nr. 27-2641 Vyriausybės Kanclerio pirmasis pavaduotojas pavedė Sveikatos apsaugos, Teisingumo ir Finansų ministerijoms

išnagrinėti Narkoamnijos ir alkoholizmo prevencijos komisijos prašymą ir, prireikus nustatyta tvarka, pateikti Vyriausybei suderintus pasiūlymus.

Sveikatos apsaugos ministerija 2015-08-06 raštu Nr. (10.23.4-40)10-6970 „Dėl informacijos pateikimo“ informavo Komisija, jog siekiant įvertinti sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų teikimą asmenims, laikomiems laisvės atėmimo vietų įstaigose, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. V-201/1R-32 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2014 m. liepos 30 d. įsakymu Nr. V-841/1R-232 „Dėl darbo grupės sudarymo“ pakeitimo“ sudaryta tarpinstitucinė darbo grupė, kuri išnagrinėjo sveikatos priežiūros paslaugų teikimo laisvės atėmimo vietų įstaigose problemas ir pateikė siūlymus ministrams dėl šių problemų sprendimo.

Tarpinstitucinė darbo grupė pateikė siūlymus Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai inicijuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 511 1 priedo pakeitimus, numatant galimybę Kalėjimų departamentui prie teisingumo ministerijos pavaldžių įstaigų asmens sveikatos priežiūros specialistams taikyti 50 procentų didesnius tarnybinius atlyginimus negu nurodyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ 1 priede. Taip pat pateiktas siūlymas inicijuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimo Nr. 694 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 30 d. nutarimo Nr. 1195 „Dėl darbuotojų, kurių darbo pobūdis yra susijęs su didesne protine, emocine įtampa, darbo laiko sutrumpinimo tvarkos ir darbuotojų, kuriems nustatytas sutrumpintas darbo laikas, darbo apmokėjimo sąlygų patvirtinimo“ pakeitimo“ paketimus, numatant 33 val. darbo savaitę, ir inicijuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimo Nr. 695 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. liepos 18 d. nutarimo Nr. 941“Dėl kai kurių kategorijų darbuotojų, turinčių teisę į kasmetines pailgintas atostogas, sąrašo ir šių atostogų trukmės patvirtinimo“ pakeitimus, nustatant 42 d. trukmės atostogas.

Sveikatos apsaugos ministerija kartu su Valstybinės ligonių kasos atstovais apsvarstė galimybę kompensuoti gydymo paslaugas laisvės atėmimo vietose iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo. Valstybinės ligonių kasos nuomone, apmokant sveikatos priežiūros paslaugas Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšomis, Kalėjimų departamentui būtų skiriama dar mažiau lėšų negu dabar, kadangi būtų apmokama tik už atliktas paslaugas ir sveikatos priežiūros specialistų atlyginimo klausimų tai neišspręstų.

Laisvės atėmimo vietose dirbančių medicinos darbuotojų koeficientų suvienodinimo su viešosiose asmens sveikatos priežiūros įstaigose dirbančių medicinos darbuotojų koeficientais, juos padidinant 1,5 karto arba 50 proc. klausimas liko neišspręstas.

Dėl ūkio subjektų, vykdančių tabako produktų didmeninės prekybos, gamybos, mažmeninės prekybos veiklą (apie 2014 m. gruodžio mėn. – 2015 m. sausio mėn.) atliktų patikrinimo rezultatų

Seimo Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisija (toliau – Komisija) 2015-02-04 raštu Nr. S-2015-663 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės

depratamentą pateikti informaciją apie 2014 m. gruodžio mėn. - 2015 m. sausio mėn. jų atliktus patikrinimus:

ūkio subjektų, vykdančių tabako produktų didmeninės prekybos veiklą (atskirai, nurodant ūkio subjektus, jų vietą, patikrinimo rezultatus);

ūkio subjektų, vykdančių tabako produktų gamybos veiklą (atskirai, nurodant ūkio subjektus, jų vietą, patikrinimo rezultatus);

ūkio subjektų, vykdančių tabako produktų mažmeninės prekybos veiklą (atskirai, nurodant ūkio subjektus, jų vietą, patikrinimo rezultatus).

Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas 2015-02-18 raštu Nr.S-(4.3-3)-583 „Dėl informacijos pateikimo“ informavo Komisiją, kad departamentas atliko ūkio subjektų, vykdančių tabako gaminių gamybos, didmeninės ir mažmeninės prekybos veiklą, patikrinimus.

Departamentui patikrinus ūkio subjektų, vykdančių tabako produktų didmeninės prekybos veiklą jų sandėliuose Kauno ir Klaipėdos mieste, pažeidimų nenustatyta.

Departamentas netikrino ūkio subjektų, vykdančių tabako produktų gamybos veiklą.

Patikrinus 27 ūkio subjektų, esančių įvairiose Lietuvos savivaldybių teritorijose, vykdančių tabako produktų mažmeninės prekybos veiklą, 7 ūkio subjektų veikloje nustatyti pažeidimai, dėl kurių priimti departamento nutarimai skirti ūkio subjektams ekonomines sankcijas.

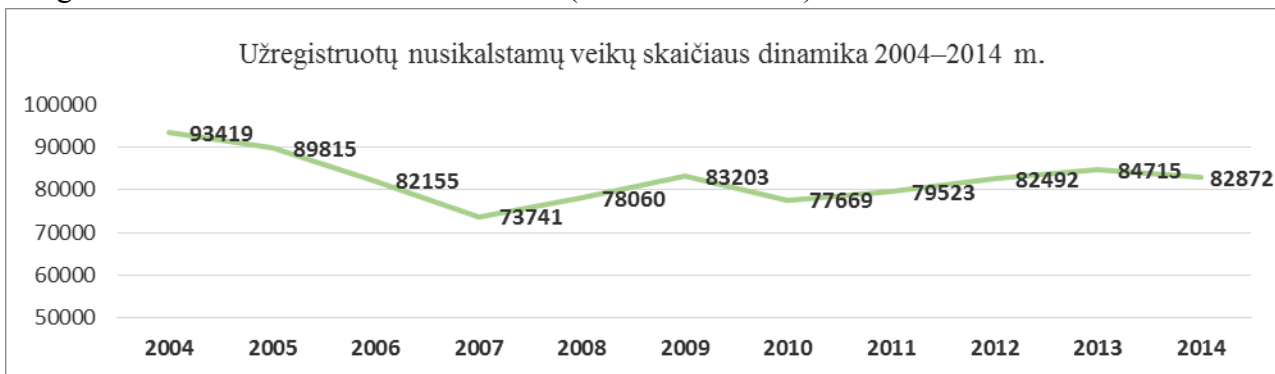
Nutarimai priimti: 3 ūkio subjektams pažeidus Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo 14 straipsnio 5 dalies 3 punktą; vienas ūkio subjektas pažeidė Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo 14 straipsnio 3 dalies 1 punktą, 3 dalies 4 punktą, 3 dalies 6 punktą; vienas ūkio subjektas pažeidė Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo 10 straipsnio 1 dalį, 14 straipsnio 1 dalies 1, 4 ir 6 punktus; dar vienas ūkio subjektas pažeidė Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo 17 straipsnio 4 dalį; vienas ūkio subjektas įspėtas raštu dėl įspėjamojo užrašo.

Neteisėtos narkotikų apyvartos Lietuvoje 2014 metais apžvalga

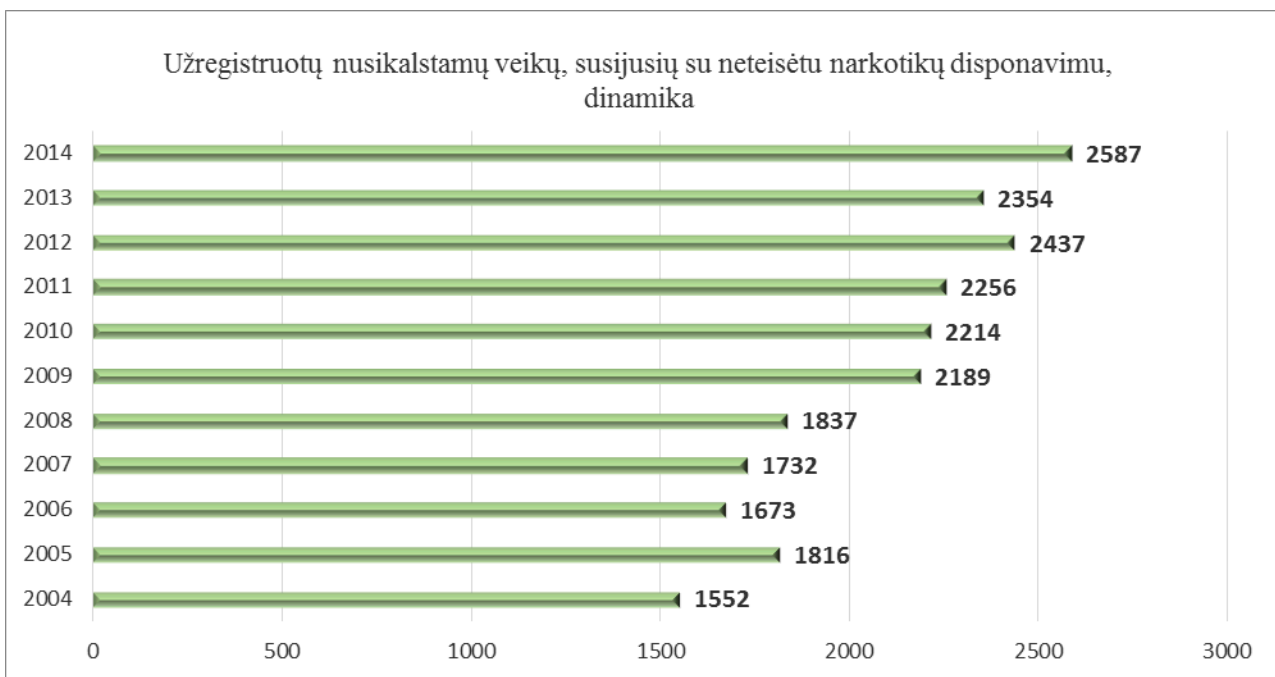
Komisija gavo pagal Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2015 m. balandžio 27 d. raštą Nr. 5-S-4165 „Dėl analitinės apžvalgos pateikimo“ Policijos departamento prie Lietuvos respublikos vidaus reikalų ministerijos Lietuvos kriminalinės policijos biuro Organizuoto nusikalstamumo tyrimo 3-iosios valdybos parengtą pažymą apie „Neteisėtos narkotikų apyvartos Lietuvoje 2014 metais apžvalga“.

NUSIKALSTAMŲ VEIKŲ, SUSIJUSIŲ SU NELEGALIA NARKOTINIŲ IR PSICHOTROPINIŲ MEDŽIAGŲ APYVARTA, STATISTIKA

Remiantis Informatikos ir ryšių departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – IRD prie VRM) pateikta oficialia statistika, 2014 m. Lietuvos savivaldybėse iš viso užregistruota 82 872 nusikalstamos veikos, tai yra 2,2 proc. mažiau negu 2013 m. (84 715). 2014 m. policijos įstaigose buvo užregistruotos 78 938 nusikalstamos veikos (2013 m. – 80 349).

Nusikalstamos veikos, susijusios su nelegalia narkotinių ir psichotropinių medžiagų apyvarta, sudarė apie 3,1 proc. visų registruotų nusikalstamų veikų (2013 m. – 2,7 proc.). Palyginti 2013 m. ir 2014 m., šių nusikalstamų veikų skaičius padidėjo 9,9 proc.: 2014 m. buvo užregistruotos 2 587 nusikalstamos veikos, susijusios su narkotikais, o 2013 m. – 2 354.

2014 m. buvo užregistruoti 4 063 (7,3 proc. mažiau negu 2013 m.) sunkūs ir labai sunkūs nusikaltimai, iš jų – 934 nusikaltimai, susiję su narkotikais (2013 m. – 821). Nors bendrame nusikalstamumo kontekste nusikalstamos veikos, susijusios su narkotikais, sudaro nedidelę dalį, tačiau užima didžiausią dalį tarp sunkių ir labai sunkių nusikaltimų.

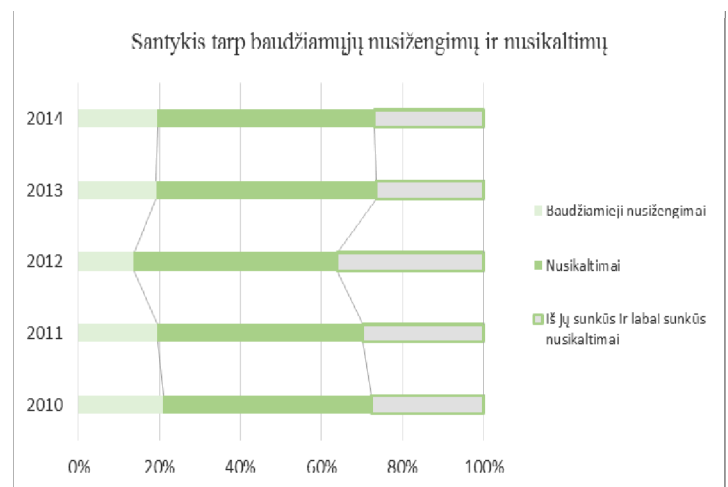

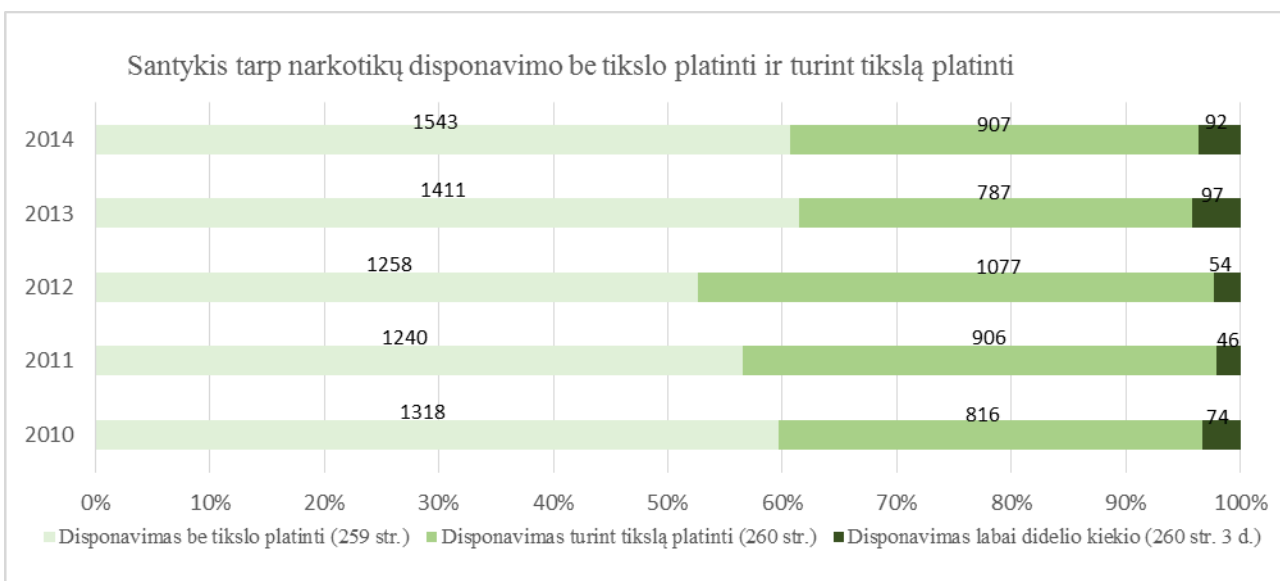
Pagal IRD prie VRM pateiktą statistiką iš 2014 m. užfiksuotų 2 587 nusikalstamų veikų, susijusių su neteisėtu narkotikų disponavimu, užregistruota:

- **1 543** – dėl neteisėto disponavimo narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis be tikslo jas platinti (2013 m. – 1 411, 2012 m. – 1 260) – **Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso** (toliau – LR BK) **259 str.;**

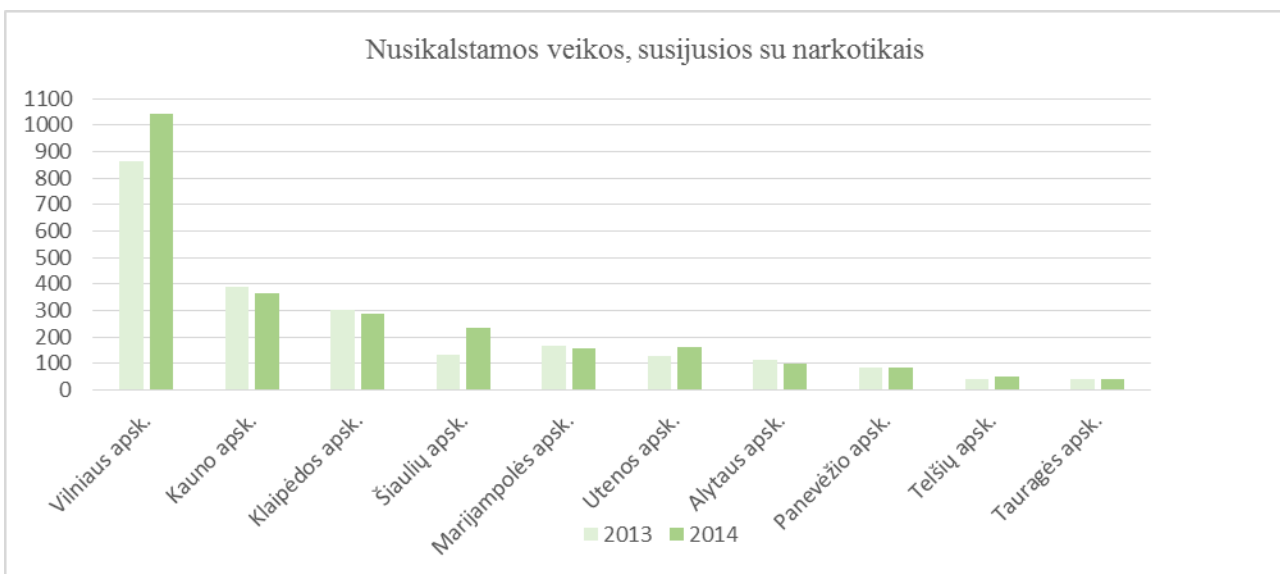
- **907** – dėl neteisėto disponavimo narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis turint tikslą jas platinti (2013 m. – 787, 2012 m. – 1 077), iš jų **92** nusikalstamos veikos dėl platinimo labai dideliu kiekiu (1997–2013 m.) – **LR BK 260 str.;**

- **19** – dėl narkotikų platinimo nepilnamečiams (2013 m. – 24, 2012 m. – 18) – **LR BK 261 str.;**
- **7** – dėl įrenginių narkotinėms ar psichotropinėms medžiagoms gaminti gaminimo (2013 m. – 2, 2012 m. – 4) – **LR BK 262 str.;**
- **5** – dėl narkotinių ar psichotropinių medžiagų pagrobimo (2013 m. – 4, 2012 m. – 5) – **LR BK 263 str.;**
- **18** – dėl lenkimo vartoti narkotikus (2013 m. – 8, 2012 m. – 14) – **LR BK 264 str.;**
- **9** – dėl neteisėto aguonų ar kanapių auginimo (2013 m. – 16, 2010 m. – 12) – **LR BK 265 str.;**
- **12** – dėl neteisėto I kategorijos narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų (prekursorių) disponavimo (2013 m. – 5, 2012 m. – 5) – **LR BK 266 str.;**
- **4** – dėl neteisėto disponavimo stipriai veikiančiomis, nuodingomis medžiagomis (2013 m. – 5, 2012 m. – 3) – **LR BK 267 str.;**
- **63** – dėl narkotikų kontrabandos (2013 m. – 92, 2012 m. – 43) – **LR BK 199 str.**

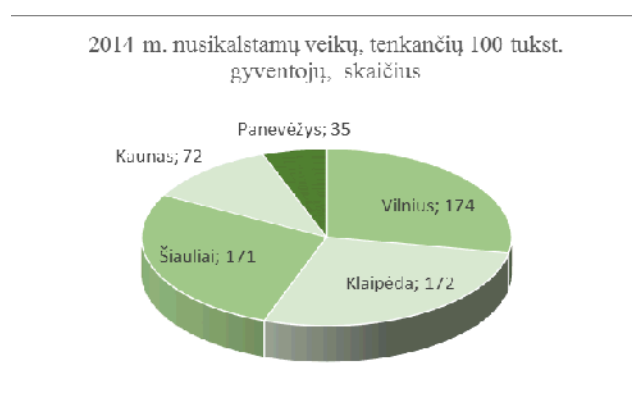
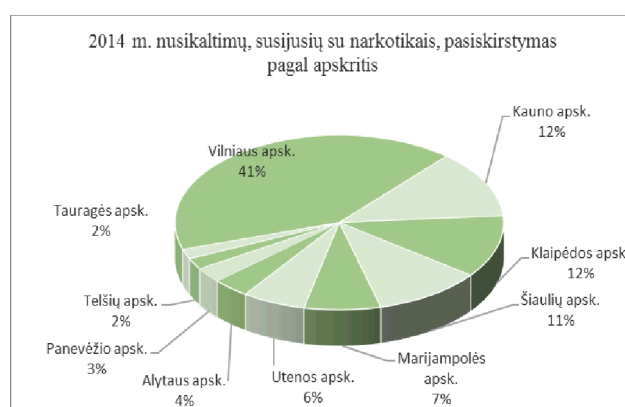
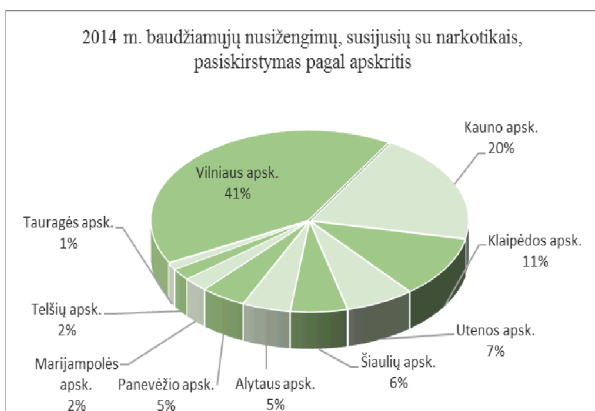

Bendros nusikalstamų veikų, susijusių su nelegalia narkotikų apyvarta, tendencijos, palyginti 2014 m. ir 2013 m., labai nepakito.

Analizuojant apskrityse užregistruotas nusikalstamas veikas, susijusias su neteisėta narkotikų apyvarta, išsiskiria Vilniaus ir Šiaulių apskritys, kuriose pastebimas šių nusikalstamų veikų skaičiaus didėjimas. Atsižvelgiant į tai, kad Vilnius, kuriam tenka didžiausia dalis nusikalstamų veikų, yra sostinė, tokia tendencija yra natūrali.

Kaip ir ankstesniais metais, daugiausiai analizuojamų nusikalstamų veikų buvo registruojama didžiuosiuose miestuose (Vilniuje, Klaipėdoje ir Kaune): daugiausiai nusikaltimų užregistruota Vilniuje ir Klaipėdoje, baudžiamųjų nusižengimų – Vilniuje ir Kaune.

Nagrinėdami kitą, tikslesnį nusikalstamumo lygio rodiklį – nusikalstamų veikų skaičių, tenkantį 100 tūkst. gyventojų, pastebime, kad išsiskiria Šiaulių miestas, kurio rodiklis prilygsta Vilniui ir Klaipėdai, o Kauno miesto gyventojams tenka dvigubai mažiau šių nusikalstamų veikų negu minėtų miestų gyventojams.

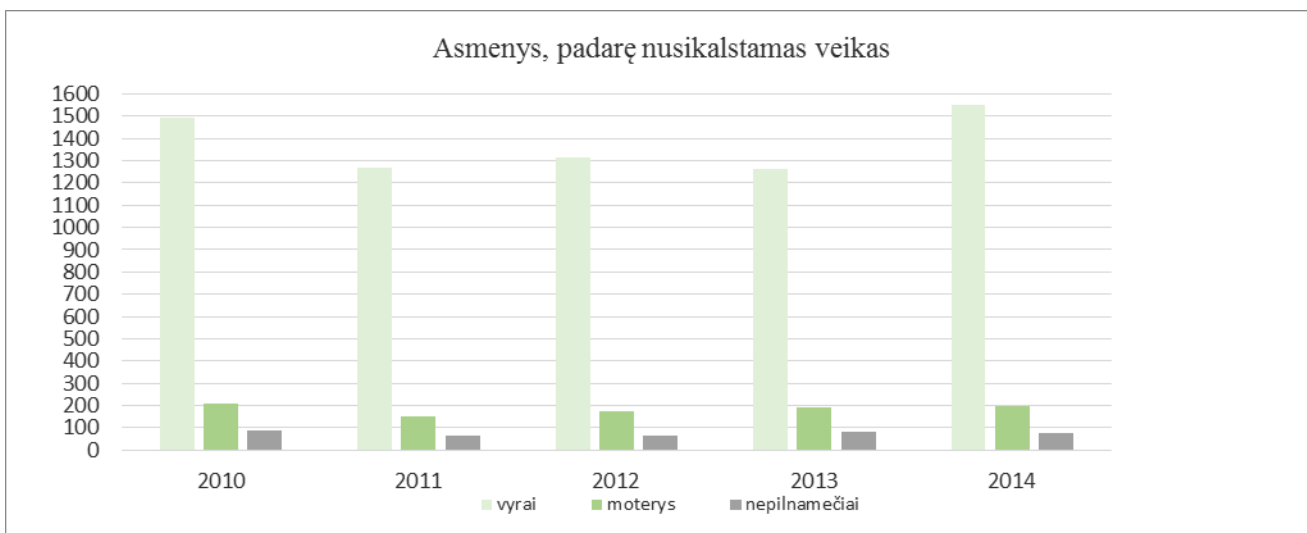
Analizuojant nusikalstamas veikas, susijusias su narkotikais, reikia pastebėti, kad nemažą dalį teisėsaugos darbo sudaro

kriminalinės žvalgybos (iniciatyvi) veikla, tai yra siekiama užkardyti tokio pobūdžio nusikaltimus, kurie pasižymi latentišku, jiems vykdyti pasitelkiamos šiuolaikinės priemonės (internetas ar kitos pažangios technologinės priemonės), o tai apsunkina šių nusikaltimų atskleidimą. 2015 m. pradžioje Lietuvoje buvo įgyvendinta kriminalinės policijos reforma, kuri optimizavo žmogiškųjų ir materialinių resursų paskirstymą, taip pat buvo sutelktas dėmesys į kriminalinės žvalgybos veiklos stiprinimą šalies mastu.

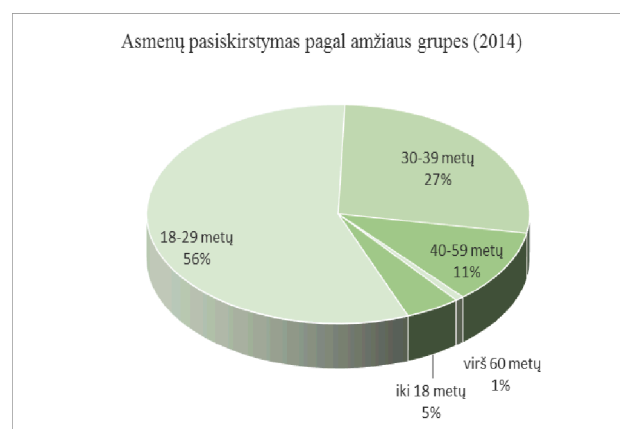
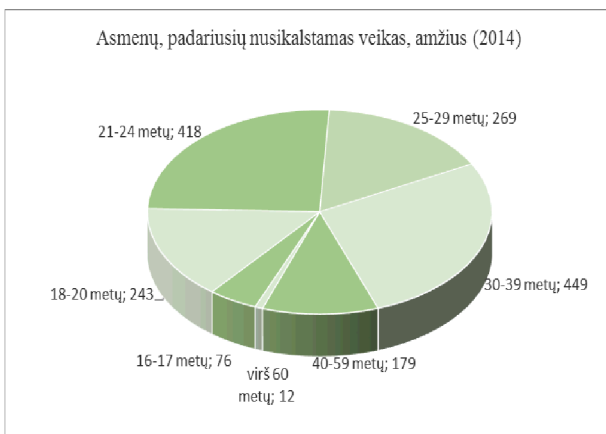
ASMENYS, SUSIJĘ SU NELEGALIA NARKOTIKŲ APYVARTA ŠALYJE

IRD prie VRM duomenimis, 2014 m. užregistruoti 1 746 (2013 m. – 1 455, 2012 m. – 1 489, 2011 m. – 1 418, 2010 m. – 1 704) asmenys, padarę nusikalstamas veikas, susijusias su neteisėtu narkotinių ar psichotropinių medžiagų disponavimu, iš jų – 197 moterys, 76 nepilnamečiai, 19 užsienio piliečiai, 7 asmenys be pilietybės.

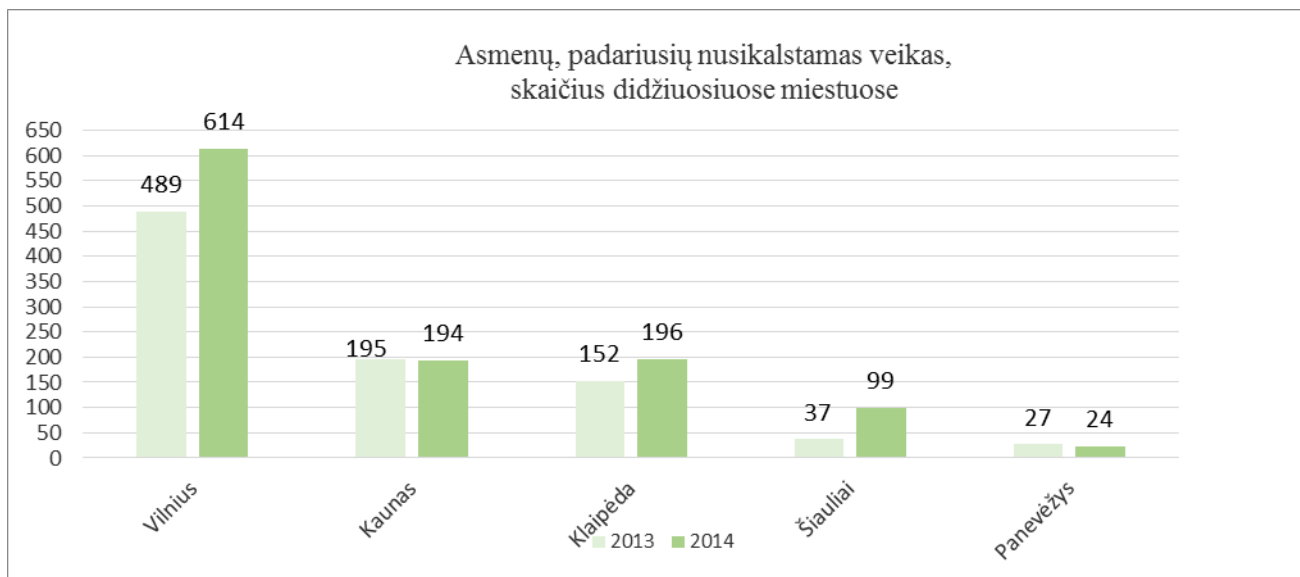
Iš minėtų asmenų – 420 vyrų, 46 moterys bei 20 nepilnamečių buvo sulaikyti dėl narkotinių medžiagų platinimo.

Už neteisėtą narkotikų apyvartą daugiausiai buvo sulaikyti asmenys nuo 21 iki 29 metų – 787 (2013 m. – 635). Palyginti 2014 m. su 2013 m., visose amžiaus grupėse, išskyrus nepilnamečius asmenis, sulaikytų asmenų, padariusių nusikalstamas veikas, susijusias su neteisėtu narkotinių ar psichotropinių medžiagų disponavimu, skaičius padidėjo.

Kaip ir ankstesniais metais, pernai beveik trečdalis asmenų, padariusių nusikalstamas veikas, susijusias su neteisėta narkotikų apyvarta, buvo nedirbantys ir nesimokantys – 705, turėjo bendrąjį išsilavinimą: pagrindinį – 461 ir vidurinį – 796. Pernai beveik dvigubai daugiau sulaikyta asmenų, turinčių aukštąjį išsilavinimą – 116 asmenų (2013 m. – 64). 2014 m. 269 asmenys nusikalstamos veikos įvykdymo metu buvo apsvaigę nuo narkotikų (2013 m. – 190).

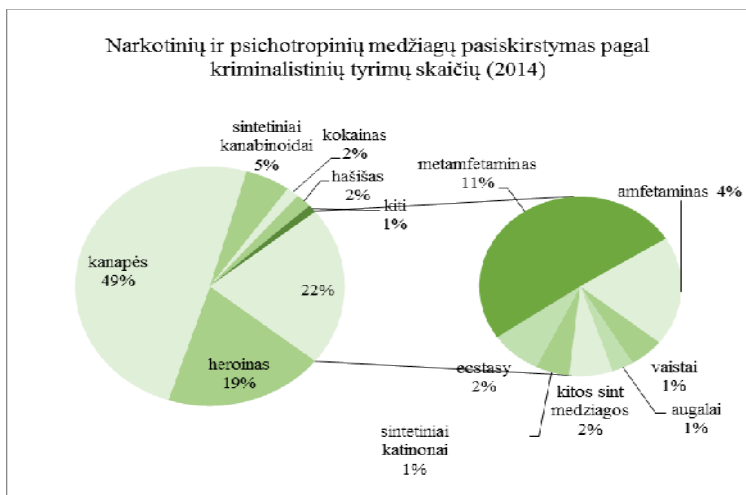

Atsižvelgiant į nusikalstamų veikų skaičiaus padidėjimą Vilniuje ir Šiauliuose, asmenų, padariusių šias veikas, skaičius taip pat yra išaugęs.

Apibendrinant galima teigti, kad 2014 m. nusikalstamų veikų ir asmenų, padariusių nusikalstamas veikas, palyginti su 2013 m., skaičius apskritai yra padidėjęs, tačiau ypatingų skirtumų tarp kelerių pastarųjų metų nepastebima.

NARKOTINĖS IR PSICHOTROPINĖS MEDŽIAGOS NELEGALIOJE APYVARTOJE LIETUVOJE

Apžvelgdami Lietuvoje nelegalioje rinkoje vyraujančias narkotines ir psichotropines medžiagas, rėmėmės Lietuvos policijos kriminalistinių tyrimų centro ir Lietuvos teismo ekspertizės centro atliktais tyrimais, taip pat teritorinių policijos padalinių pateiktomis metinėmis ataskaitomis bei Muitinės kriminalinės tarnybos pateikta informacija.

Kalbant apie tradicines narkotines ar psichotropines medžiagas, tokias kaip kanapės, hašišas, heroinas, kokainas, amfetamino tipo stimuliuojančios (toliau – ATS) medžiagos, pastaruosius metus tendencijos iš esmės nesikeičia. Vienais ar kitais metais iš apyvartos išimami didesni kai kurių medžiagų kiekiai dažniausiai yra susiję su realizuotais stambaus masto tyrimais dėl narkotikų gamybos ar kontrabandos per Lietuvą į kitas šalis.

Didesnės naujovės pastebimos naujų psichoaktyviųjų medžiagų (toliau – NPM) rinkoje. Kiekvienais metais šių medžiagų įvairovė didėja ir tai būdinga visose Europos šalyse.

2014 m. Lietuvoje iš nelegalios apyvartos buvo išimti narkotinių medžiagų kiekiai:

Narkotinė medžiaga	2013	2014	Pokytis
<i>Heroinas (kg)</i>	13, 2	6,8	↓
<i>Kokainas (kg)</i>	3, 3	116	↑
<i>Kanapės (Marihuana) (kg)</i>	124,1	79	↓
<i>Hašišas (kg)</i>	1 088	840,8	↓
<i>Metamfetaminas (kg)</i>	58,01	6,6	↓
<i>Amfetaminas (kg)</i>	13, 05	3,8	↓
<i>Ekstazis (g)</i>	457	356	↓

Kontrabandos keliai

2014 m. narkotinėms ir psichotropinėms medžiagoms gabenti naudojami šie keliai:

- *Kanapės* – dažniausiai gabenamos iš Ispanijos ir Nyderlandų Karalystės į / per Lietuvą sausumos keliais, paslėptos autotransporto priemonėse. Toliau gabenamos į Rusiją ir Baltarusiją;
- *Hašišas* – gabenamas dideliais kiekiais iš Ispanijos per Lietuvą į Rusiją, slepiamas vilkikuose, kitose transporto priemonėse. Kaip tarpinė (sandėliavimo ir perkrovimo) šalis gali būti naudojama Nyderlandų Karalystė.¹
- *Kokainas* – gabenamas iš Pietų Amerikos, tarpinės šalys dažniausiai būna Ispanija ar Nyderlandų Karalystė, tačiau praėjusiais metais Lietuvoje buvo sulaikytas kokaino krovinys, atgabentas laivu iš JAV. Toliau per Lietuvą kokainas gabenamas į Rusiją, Baltarusiją. Nepatvirtintais duomenimis, taip pat gali būti gabenamas ir į Vakarų Europos šalis. Lietuvos piliečiai, sulaikyti su kokainu užsienio valstybėse, dažniausiai narkotikus perveža į Vakarų Europos šalis, aplenkdami Lietuvą. Tai būdinga ir kitų rūšių narkotinėms medžiagoms. Dalis gabenamo per Lietuvą kokaino gali būti paliekama mūsų šalyje, tačiau reikia pažymėti, kad Lietuvoje kokainas, kaip ir hašišas, nepasižymi dideliu populiarumu. Gabenti į Lietuvą naudojami ne tik sausumos, bet ir jūriniai keliai.
- *Heroinas* – gabenamas iš Centrinės Azijos šalių per Rusiją ir Baltarusiją į Lietuvą.
- *Amfetaminas ir metamfetaminas* – dalis šių medžiagų yra pagaminamos Lietuvoje, vėliau gabenamos į Skandinavijos šalis, Jungtinę Karalystę, Rusiją bei Baltarusiją. Dažniausiai gabenama autotransportu, naudojant įvairius slėpimo būdus, tiek per Lenkiją, Vokietiją, tiek ir keltais iš Klaipėdos, Rygos ir Talino uostų. Taip pat šios medžiagos gali būti įvežamos į Lietuvą iš Vakarų Europos (Nyderlandų, Belgijos, Lenkijos). Tai ypač būdinga ekstazio tabletėms, kurių apyvarta šalyje pastaraisiais metais mažėja.

▪ *NPM* yra įvežamos į Lietuvą dažniausiai, manoma, iš Kinijos ir kitų Azijos šalių, tačiau, atsižvelgiant į Muitinės kriminalinės tarnybos pateiktą informaciją, šios medžiagos taip pat atkeliauja ir iš Jungtinės Karalystės bei Ispanijos. Nėra gauta duomenų apie jų gamybą Lietuvoje.

Apžvelgiant gabenimo būdus, reikia pažymėti ir narkotinių ir psichotropinių medžiagų gabenimą pašto siuntomis. Remiantis Muitinės kriminalinės tarnybos duomenimis, 2014 m. buvo pradėti 85 ikiteisminiai tyrimai, kuomet paštu ar

¹ 2014 m. Muitinės kriminalinės tarnybos pažyma.

kurjerių tarnybomis buvo siunčiamos narkotinės ir psichotropinės medžiagos (2013 m. – 126, 2012 m. – 70).

Paštu buvo siunčiamos smulkios siuntos, kurių svoris buvo įvairus: nuo kelių iki keliasdešimties gramų, o vienoje siuntoje viršijo 200 gramų. Pagal siunčiamas medžiagas pirmauja augalinės kilmės medžiagos (kanapių dalys, kanapių derva, *Psilocybe* grybų grybiena bei vaisiakūniai), MDMA (ekstazis), etilfenidatas.

Sulaikytos ir 6 siuntos, gabentos per greitųjų kurjerių tarnybas (FEDEX, TNT, UPS), tai sudaro apie 6 proc. sulaikytų siuntų. Tai buvo siuntos iš Kinijos su milteliais arba kristaline medžiaga, taip pat siuntos iš Olandijos su amfetaminu bei *Psilocybe s. genties* grybų grybiena (miceliu).

Dažniausios iš šalių atsiunčiamos medžiagos²	
Nyderlandai	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Psilocybe</i> genties grybų grybiena skleročių pavidalu bei šių grybų vaisiakūniai; • MDMA; • Kanapės (antžeminės dalys); • Kanapių derva
Jungtinė Karalystė	<ul style="list-style-type: none"> • 5-MEO-DALT; • XLR-11; • ALFA-MT; • 5-F-AKB48; • MPA; • Etilfenidatas
Ispanija	<ul style="list-style-type: none"> • 5-MEO-DALT; • XLR-11; • Kanapės (antžeminės dalys)

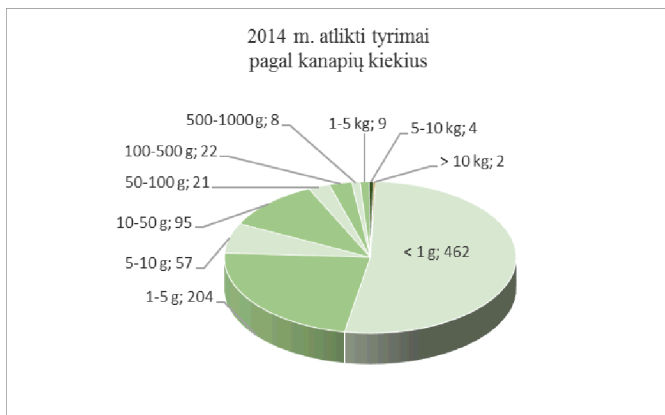
Iš Azijos regiono 2014 m. buvo sulaikytos 4 siuntos (2013 m. – 19, 2012 m. – 8, 2011 m. – 8), 3 iš jų buvo siųstos iš Kinijos, o 1 iš Pakistano. Siuntose buvo rasta tokių medžiagų kaip bk-MDMA, JWH-210, MDPV, AM-2201.

Narkotikų kainos

Pastaruosius metus nebuvo pastebėta žymesnių pokyčių, susijusių su narkotinių ir psichotropinių medžiagų kainomis. Situacija išlieka stabili jau kelerius metus.

² 2014 m. Muitinės kriminalinės tarnybos pažyma.

Kanapės

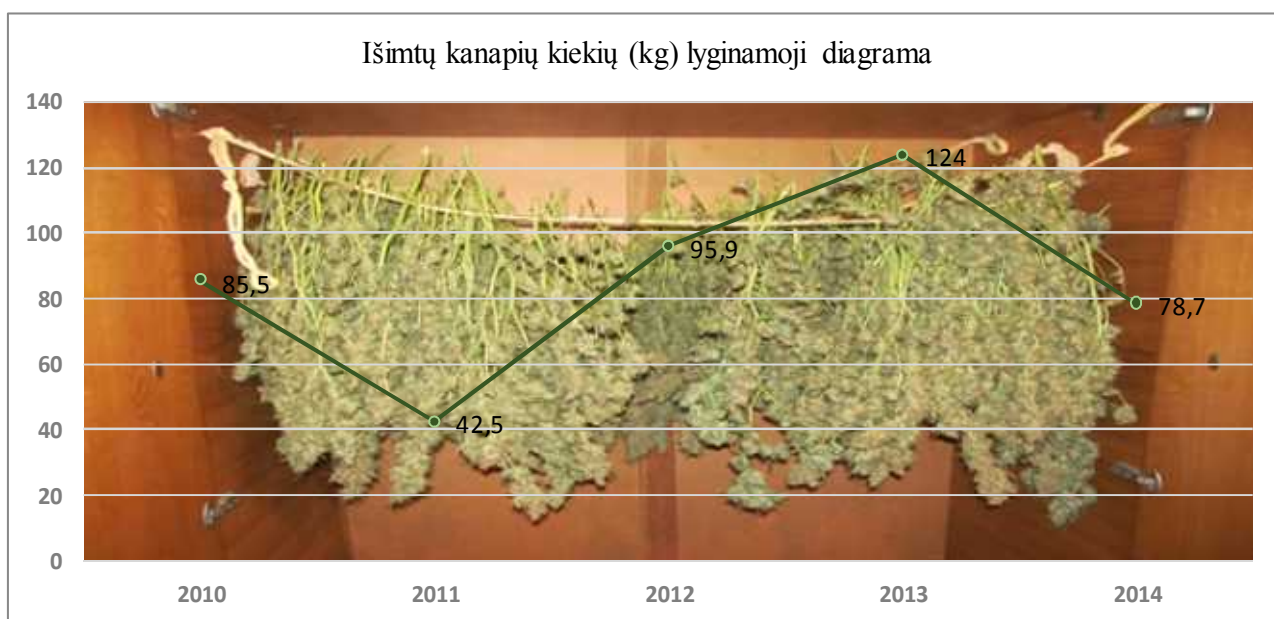

Kanapės išlieka populiariausia narkotine medžiaga Lietuvoje, tai patvirtina ir apklausų duomenys, ir iš nelegalios apyvartos išimamų medžiagų atvejai, todėl galima teigti, kad tai populiariausia medžiaga tarp narkotikų vartotojų. Apie tai praneša ir teritoriniai policijos padaliniai.

Šiam populiarumui turi įtakos nuomonė, kad tai – narkotikas, nesukeliantis priklausomybės, be žalingų padarinių. Neretai masinėse informavimo priemonėse pateikiama informacija apie svarstymus dėl šios narkotinės medžiagos legalizavimo įvairiose šalyse bei

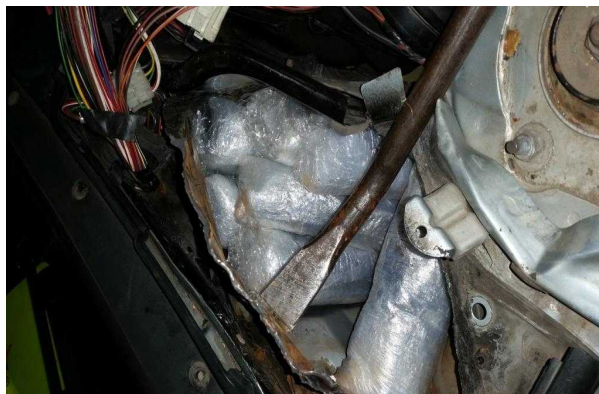
galimybė šią medžiagą vartoti medicinos tikslais taip pat daro įtaką, kuri gali būti žalinga, ypač jaunimui.

Lietuvoje 2014 m. atliktų tyrimų skaičius dėl išimtų kanapių, remiantis Kriminalistinių tyrimų centro ir Lietuvos teismo ekspertizės centro duomenimis, yra tris kartus didesnis nei metamfetamino ir du kartus didesnis nei heroino. Didžiąją dalį tyrimams pateikiami šios narkotinės medžiagos pavyzdžiai sudaro iki 5 g.

Palyginti ankstesnius metus, skirtumas tarp išimtų iš nelegalios apyvartos kanapių kiekių daugiausiai susijęs su išaiškintomis kanapių auginimo vietomis Lietuvoje. Kaip jau minėjome, kanapės į Lietuvą dažniausiai yra įvežamos iš Ispanijos ar Nyderlandų Karalystės.

2014 m. buvo keli kanapių sulaikymai, kuomet kanapės buvo atgabentos iš Ispanijos. Išimta apie 26 kg kanapių. Taip pat buvo nustatytas atvejis, kai išimta 8 kg kanapių, kurios, manoma, buvo atgabentos iš Vengrijos. Iki šiol toks kontrabandos kelias nebuvo žinomas.

Kiekvienais metais Lietuvoje yra nustatomi kanapių auginimo dirbtinėmis sąlygomis atvejai.

2014 m. buvo išaiškinti 4 kanapių auginimo atvejai (2013 m. – 5) Šiaulių ir Kauno apskrityse, kuomet tam tikslui buvo specialiai įrengtos patalpos, sumontuota speciali įranga.

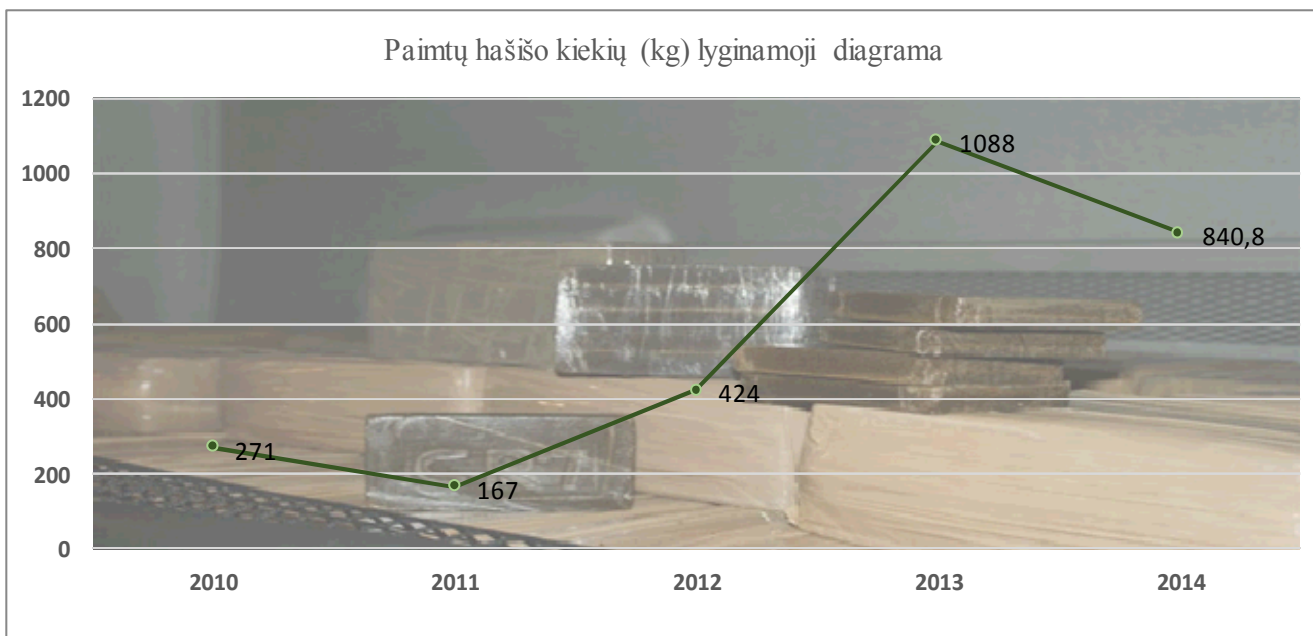
Iš viso sulaikymų metu išimta apie 20 kg kanapių bei 634 vnt. kanapių augalų: didžiausias kiekis vienoje auginimo vietoje išimtų kanapių augalų – 474 vnt.

Tiek kanapių, tiek kitų augalų, kuriuose yra kontroliuojamos medžiagos, sėklos dažniausiai parsisiunčiamos paštu, užsisakant internetu.

Dėl 2014 m. sausio 1 d. įsigaliojusio Pluoštinių kanapių įstatymo ir naujai besiformuojančios teisminės praktikos baudžiamosiose bylose dėl neteisėtos narkotikų apyvartos buvo pradėta vykdyti kiekybinius kanapių tyrimus, t. y. nustatyti THC kiekį. Tyrimai rodo, kad dažniausiai iš apyvartos buvo išimamos kanapės, turinčios 12 proc. THC, vidurkis apie 10,5 proc. (0,02 proc. – 25,1 proc.). Remiantis EMCDDA duomenimis, Europoje skirtingose valstybėse vidutinė THC norma kanapėse svyruoja nuo 1 proc. iki 16 proc.

Hašišas

Hašišas Lietuvoje nėra populiarus narkotikas. Jeigu 2014 m. buvo atlikti 886 kanapių kriminalistiniai tyrimai, tai hašišo – tik 38, tačiau iš nelegalios apyvartos išimtas hašišo kiekis labiau įspūdingas – 840,8 kg. Iš minėtų 38 atliktų kriminalistinių tyrimų 34 atvejais bendras hašišo kiekis sudarytų 515 gr. likęs išimtas kiekis – sulaikytas gabenant per Lietuvą tranzitu.

Didžioji dalis Lietuvoje sulaikyto hašišo – tai Muitinės kriminalinės tarnybos išaiškinti kontrabandos per Lietuvą atvejai. Toks kontrabandos kelias driekiasi iš Ispanijos arba Nyderlandų (kaip tarpinė, sandėliavimo ir perkrovimo šalis)³ per Lietuvą į Baltarusiją ar Rusiją.

2013 m. Muitinės kriminalinės tarnybos išaiškinta didžiausia siunta buvo 768 kg hašišo, o 2014 m. buvo 2 stambūs atvejai, kuomet vilkikais buvo gabenami apie 300 kg hašišo kroviniai. Vienu atveju hašišas buvo sulaikytas Lietuvos–Lenkijos pasienyje, transporto priemonę vairavo Lietuvos Respublikos pilietis, kitu atveju – sulaikymas vyko Lietuvos–Latvijos pasienyje, vairuotojas buvo Latvijos pilietis.

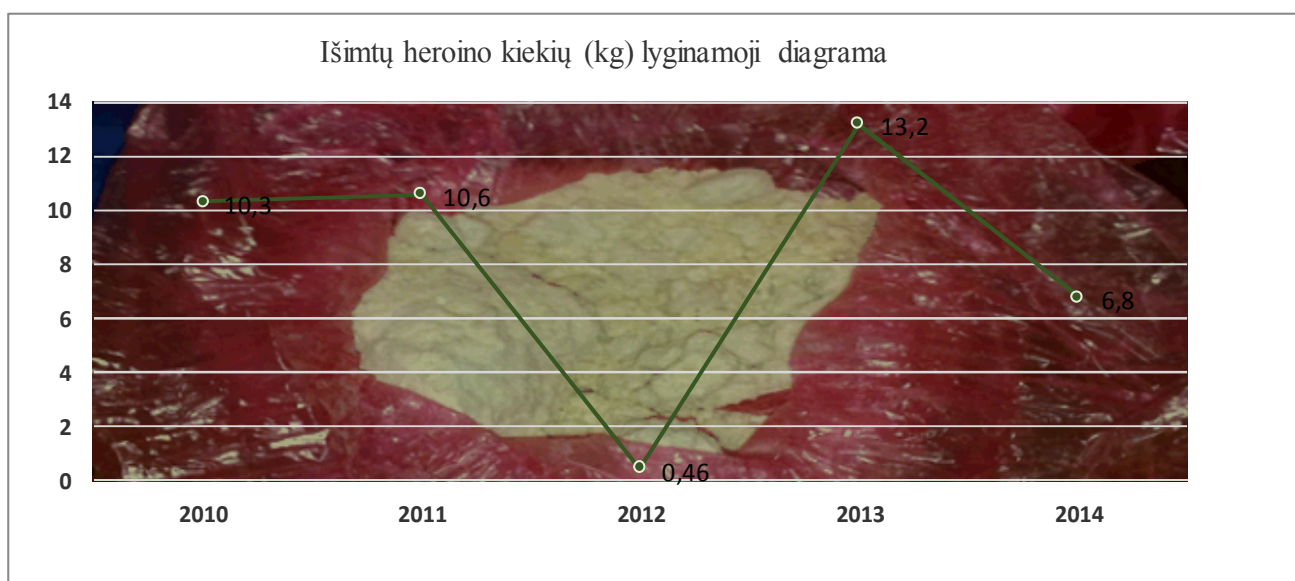
Taip pat pernai policijos pareigūnai sulaikė apie 125 kg hašišo krovinį, kurį buvo ketinama vilkiku per Lietuvą, Latviją gabenti į Rusiją. Krovinytis buvo gabenamas iš Ispanijos. Šiame tyrime sulaikytas 1 Lietuvos Respublikos ir 2 Rusijos Federacijos piliečiai.

Analizuojant pastarųjų metų informaciją, galima teigti, kad hašišo kontrabanda dideliais kiekiais, gabenama dažniausiai vilkikais per Lietuvą į Rusiją, vis augs. Taip pat žinomi atvejai, kai lietuviai yra verbuojami pergabenti iš Ispanijos į Lietuvą nedideles hašišo siuntas lengvaisiais automobiliais arba vežti tokias siuntas į kitas valstybes. 2014 m. vienoje iš Skandinavijos šalių buvo sulaikyti lietuviai, atgabėję 45 kg hašišo, manoma, tiesiai iš Ispanijos.

Heroinas

Heroinas Lietuvoje yra populiariausias intraveninis narkotikas. 2014 m. buvo atlikti 384 heroino kriminalistiniai tyrimai, kurie pagal skaičių užima antrą vietą po kanapių tyrimų.

Vertinant išimtus šalyje heroino kiekius per pastaruosius kelerius metus, galima pastebėti, kad

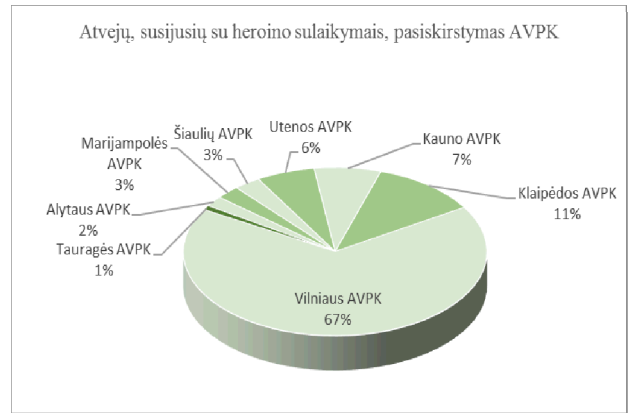
šie kiekiai nėra ypač dideli, todėl galima teigti, kad vartotojų ratas taip pat nėra didelis bei Lietuva nėra reikšminga heroino kontrabandos kelyje.

Analizuojant informaciją apie heroino platinimą Lietuvoje, pastebima tendencija, kad šalyje heroino „paskirstymo taškas“ yra Vilnius, kuriame nedideliais kiekiais heroiną įsigyja asmeniškai vartoti ar toliau platinti asmenys iš kitų apskričių.

Tam, turi įtakos kai kurie romų bendruomenės nariai, kurie turi senas heroino platinimo tradicijas Vilniuje. Vienas iš didesnių heroino sulaikymų 2014 m. buvo Vilniuje, kuomet buvo sulaikyti 7 romų tautybės asmenys, pas kuriuos policija kratų metu rado apie 3,6 kg šios medžiagos.

Remiantis atliktų heroino kriminalistinių tyrimų skaičiumi, galima teigti, kad 2014 m. heroinas dažniausiai buvo sulaikomas Vilniaus apskrityje, mažiau Klaipėdos, Kauno bei Utenos apskrityse (neįskaitant atvejų įkalinimo įstaigose). Remiantis teritorinių policijos padalinių pateikta informacija, heroinas populiarumu tarp vartotojų labiausiai pasižymi Vilniaus, Utenos ir Alytaus apskrityse.

Dar per anksti teigti, kad formuojasi nauja tendencija, tačiau pernai metais truputį išaugo heroino koncentracija, įskaitant ir platinamo heroino dozes.

Kokainas

Lietuvoje kokainas, kaip ir hašišas, nėra populiarus narkotikas. Tai lemia, kad Lietuvoje, palyginti su kitais narkotikais, jo kaina yra didelė bei nėra nuolatinio vartotojų rato, kas būdinga heroinui, nuo kurio išsivysto stipri priklausomybė. Didžiausi sulaikomi kokaino kiekiai Lietuvoje yra susiję su kontrabanda, gabenama per mūsų šalį.

Remiantis atliktais kokaino kriminalistiniais tyrimais (2014 m. – 30 tyrimų), Lietuvos nelegalioje narkotikų rinkoje, išskyrus kontrabandos atvejus, 2014 m. bendras kiekis išimto kokaino sudarė apie 60 g. Didžiausias vieno sulaikymo kiekis – apie 16 g. Apskritai visais atvejais koncentracija nėra aukšta – vidutiniškai apie 38 proc. Daugiausiai sulaikymo atvejų Vilniuje (9), Kaune (8) bei Šiauliuose (4). Toks kiekis patvirtina teiginį apie nedidelę kokaino apyvartą šalyje.

2014 m. didžiausias kokaino sulaikymas buvo Klaipėdos jūrų uoste, kuomet muitinės pareigūnai jūriniame konteineryje, kuriame buvo siunčiamas naudotų automobilių krovinyje iš JAV, aptiko paslėptus 116 kg kokaino. Tai buvo vadinamasis *Rip off modus operandi*, kai į legaliai gabenamą krovinį, nukirpus plombą (ir vėliau ją pakeitus padirbta), įdedamas krepšys su kokainu ir paimamas iki krovinyje pateks pas nieko nežinantį krovinio gavėją. 2010 m. Klaipėdos jūrų uoste policija išėmė didžiausią iki šiol išimto kokaino kiekį Lietuvoje – apie 400 kg. Kontrabandos keliai iš Pietų Amerikos ir Karibų jūros regiono per Lietuvą dažniausiai nukreipti į Rusijos narkotikų rinką arba, pakeitus gabenimo transporto rūšį, grįžta į Europą.

Pernai metais talkinant policijai vienoje iš Karibų jūros regiono valstybių buvo sulaikytas 0,5 tonos skysto šaldyto kokaino krovinyje, ruošiamas plukdyti į Lietuvą. Atliekant kratas buvo aptikti dokumentai apie analogišką krovinį, kuris jau buvo pakeliui į Klaipėdą.

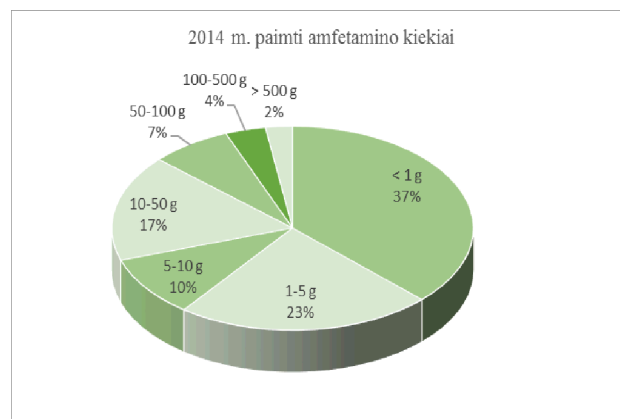
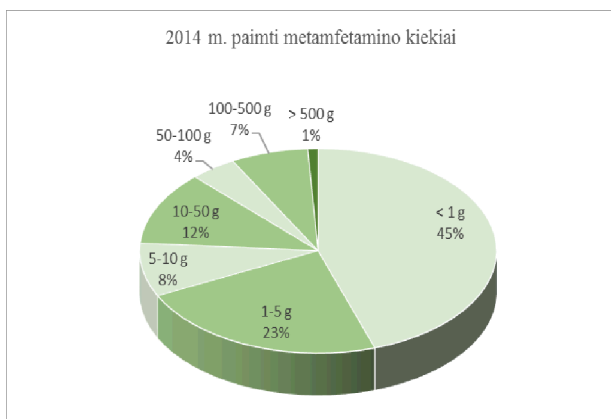

Sulaukus krovinio (24 tonų šaldytos žuvies), jis buvo detaliai patikrintas, tačiau kokainas nebuvo rastas, nes pasirodė, kad tai buvo bandomasis siuntinys, skirtas išbandyti maršrutą.

Lietuva vis dažniau atsiduria kokaino kontrabandos organizatorių akiratyje kaip tranzito punktas, kuris nėra įtrauktas į teisėsaugos institucijų sudarytus rizikos sąrašus. 2014 m. bendradarbiaujant su kitų valstybių teisėsaugos institucijomis vis dažniau gaunama informacija apie įtartinus krovinius iš Pietų Amerikos valstybių, gabenamus į Klaipėdos jūrų uostą, tačiau kol kas tokia informacija nepasitvirtino. Taip pat gaunama informacija apie Lietuvos piliečių įsitraukimą į tokios kontrabandos gabenimą, t. y. logistikos organizavimą.

ATS medžiagos

ATS medžiagoms priskiriama amfetaminas, metamfetaminas bei ekstazis. Analizuojant Lietuvoje šių medžiagų sulaikymo atvejus, 2014 m. metamfetaminas buvo dažniau išimamas iš nelegalios narkotikų apyvartos nei amfetaminas. Ši tendencija išlieka nepakitusi jau kelerius metus. Remiantis teritorinių įstaigų pateikta informacija, daugumoje apskričių ATS medžiagos yra antroje vietoje po kanapių pagal populiarumą tarp vartotojų, tačiau vartotojai neretai tiek amfetaminą, tiek metamfetaminą įvardija bendrai amfetaminu.

Nors praėjusiais metais Lietuvoje nebuvo išaiškinta ATS medžiagų gamybos vietų, tačiau galima teigti, kad šios medžiagos Lietuvoje gaminamos. Tai patvirtina ankstesnių metų patirtis. 2013 m. šalyje buvo išaiškintos trys ATS medžiagų gamybos vietos. Visais atvejais buvo gaminamas metamfetaminas. Gamybos apimtys ir organizavimas dažniausiai priklauso nuo „užsakymo“. Dažnai užsakymui pagamintos psichotropinės medžiagos kontrabanda išvežamos į užsienio šalis (Skandinaviją, Rusiją ir kitas), o dalis paliekama platinti Lietuvoje. Po to gamybos procesas stabdomas, gamybos įrenginiai yra išardomi, kad neliktų pėdsakų. Nuo 1997 m. iš viso Lietuvoje buvo išaiškintos 7 metamfetamino gamybos vietos.

2014 m. buvo atlikti 217 metamfetamino ir 83 amfetamino kriminalistiniai tyrimai. Praėjusiais metais policijos pareigūnai atliko 2 didesnius metamfetamino sulaikymus: Vilniuje, bute atliekant

kratą, rasta apie 800 g metamfetamino (apie 26 proc. grynumo), ir Trakų rajone sustabdytame automobilyje rasta tai pat apie 800 g šios medžiagos (29 proc. grynumas).

Taip pat žinomas atvejis, kai 2014 m. Lenkijoje buvo sulaikyti 2 Lietuvos Respublikos piliečiai, kurie iš Lietuvos į Lenkiją įvežė apie 15 kg metamfetamino (38 proc. grynumas), paslėpto automobilyje įrengtoje slėptuvėje.

2012 m. Lietuvoje taip pat buvo išaiškinta ir amfetamino laboratorija, todėl galima teigti, kad Lietuvoje gali būti gaminamas ne tik metamfetaminas, bet ir amfetaminas. Galima paminėti 2014 m. 2 didesnius amfetamino sulaikymo atvejus: 993 g amfetamino (22 proc. grynumas) buvo sulaikyta Marijampolėje bei 850 g (23 proc. grynumas) – sulaikyta Vilniuje. Abiem atvejais, manoma, amfetaminas buvo skirtas platinti Lietuvoje, tačiau nėra žinoma jo kilmė.

Ekstazis iš ATS medžiagų sulaikomas rečiausiai. Duomenų, kad ši medžiaga galėtų būti gaminama Lietuvoje, negaunama. Manoma, kad į Lietuvą ekstazis yra įvežamas iš Nyderlandų. 2014 m. iš nelegalios narkotikų apyvartos išimta 356 g (2013 m. – 457 g) šios medžiagos.

Narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakai (prekursoriai)

Prekursoriai – cheminės medžiagos, naudojamos narkotikų gamyboje. Kiekvienais metais sulaikomi šių medžiagų kiekiai gali stipriai skirtis, kadangi tai nėra įprastai nelegalioje apyvartoje cirkuliuojančios medžiagos. Iki šiol dažniausiai Lietuvoje buvo sulaikomas BMK, kuris naudojama amfetamino bei metamfetamino gamyboje, labai retai sulaikoma safrolo, naudojamo ekstazio gamyboje. Sulaikymai dažniausiai susiję su gamybos vietų išaiškinimu ar kontrabandos į Lietuvą atvejais.

2014 m. Lietuvoje buvo vienas svarbesnis BMK sulaikymas, kuomet Panevėžio apskrityje buvo išimta 700 kg BMK, išpilstyto į plastikines talpas po 20 ir 30 l. BMK buvo sumaišytas su vandeniu ir turintis daug priemaišų. Šio krovinio paskirtis tiksliai nėra nustatyta – ar dalis buvo skirta gamybai šalyje, ar visas kiekis skirtas kontrabandai į Vakarų Europą. Ekspertų teigimu, šis BMK buvo pagamintas iš APAAN, kuris yra prie-prekursorius (medžiaga, skirta pasigaminti prekursorius), ir keliais skirtingais būdais.

Pre-prekursoriai pastebėti rinkoje tuomet, kai atsirado BMK trūkumas. 2013 m. Lietuvoje atskleidus metamfetamino laboratoriją buvo rasta 181 kg APAAN. Tik 2013 m. pabaigoje APAAN Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1259/2013 buvo įtrauktas į prekursorių sąrašus. Vienintelis nustatytas APAAN šaltinis yra Kinija.

NPM

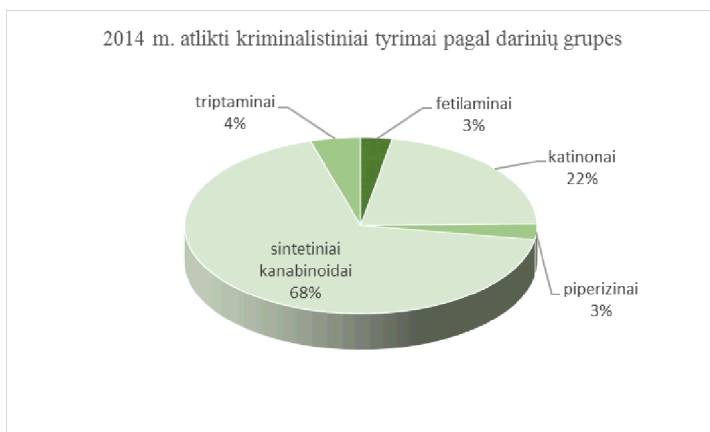
Didžioji dalis identifikuojamų NPM yra sintetiniai tradicinių narkotikų pakaitalai arba psichiką stimuliuojantys augalai. Europos Sąjungos šalyse šios medžiagos apibūdinamos kaip ypatinga grėsmė visuomenės sveikatai, kadangi kiekvienais metais šių medžiagų įvairovė didėja, jų poveikis žmogaus sveikatai mažai arba visai nežinomas, šios medžiagos reklamuojamos kaip „legalūs“, nekenksmingi narkotikai, o tai daro ypač didelę žalą jaunimui. Didžioji dalis į Europos neteisėtų narkotikų rinką patenkančių psichoaktyviųjų medžiagų sintetinės už Europos ribų. Manoma, kad tai daugiausiai daroma Kinijoje, Indijoje, Pietų Amerikoje.

Kiekvienais metais Lietuvos nelegalioje apyvartoje nustatomos vis naujų pavadinimų medžiagos – dariniai, kurie priskiriami pagrindiniams junginiams. Pagal mūsų šalies teisės aktus daugelis pagrindinių junginių yra kontroliuojami. Dar 2010 m. spalio 26 d. priimtas Lietuvos Respublikos narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrolės įstatymo (Žin., 1998, Nr. 8-161; 2010, Nr. 132-6718) pakeitimas, kuriuo įtvirtinamos narkotinių ir psichotropinių medžiagų darinių ir darinių grupės sąvokos. Tai reiškia, kad jeigu į kontroliuojamų medžiagų sąrašus įrašoma narkotinės ar psichotropinės medžiagos darinių grupė, tai visiems dariniams, priskirtiniems šiai grupei, automatiškai taikomas tas pats kontrolės režimas, kaip ir pagrindiniam junginiui.

2014 m. buvo atlikta 186 NMP kriminalistiniai tyrimai. Populiariausi tarp šių medžiagų yra sintetiniai kanabinoidai, kurie gali būti tapatinami su kanapių vartojimu, ir katinonai, kurie imituoja kokaino ir amfetamino stimuliuojamąjį poveikį.

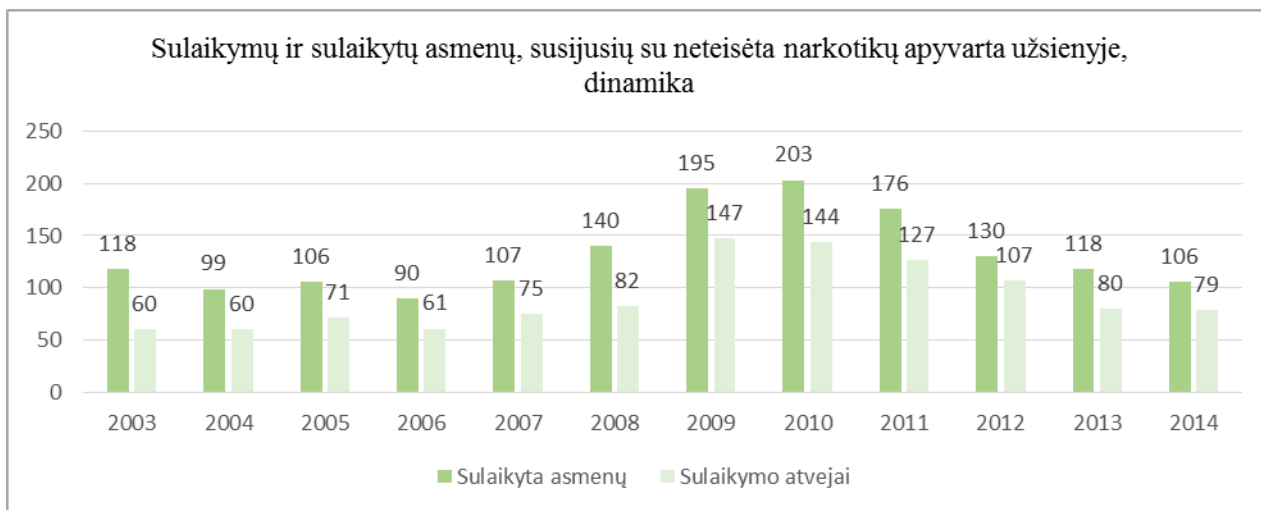
Kaip ir ankstesniais metais, 2014 m. iš katinonų grupės didžiausias kiekis buvo išimtas 4-MEC – apie 1 kg, iš piperizinų grupės – 921 g BZP, iš sintetinių kanabinoidų – 424 g AB Chminaka, 328 g AM-2201, 497 g JWH-307, 320 g MAM-2201, iš triptaminų grupės – apie 3 kg medžiagų, kurių sudėtyje buvo DMT, iš fenilaminų – 216 vnt. 25I-NBOMe.

Kaip minėjome, šių medžiagų grėsmė visuomenės sveikatai yra didelė. Praėjusiais metais Europolas išplatino pranešimą apie žmonių mirtis keliose Europos Sąjungos šalyse, kurios buvo susijusios su fenilaminų grupės medžiagos PMMA vartojimu. Tarp mirusių asmenų – du lietuviai, kurie mirė Jungtinėje Karalystėje.

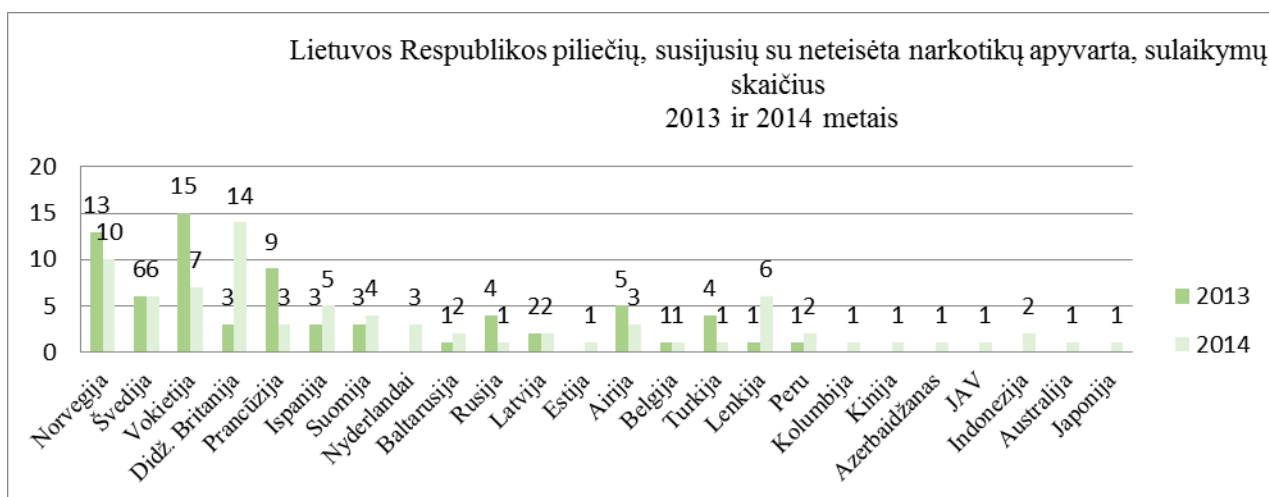

LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIEČIŲ NUSIKALSTAMA VEIKA, SUSIJUSI SU TARPTAUTINE NETEISĖTA NARKOTIKŲ APYVARTA

Išanalizavus 2014 m. informaciją apie Lietuvos piliečių sulaikymus užsienyje, susijusius su tarptautine neteisėta narkotikų apyvarta, bei palyginus ankstesnių metų duomenis, matomas aiškus sulaikymų ir sulaikytų asmenų skaičiaus mažėjimas. Lietuvos teisėsaugai 2014 m. buvo žinomi 79 sulaikymo atvejai ir sulaikyti 106 Lietuvos piliečiai.

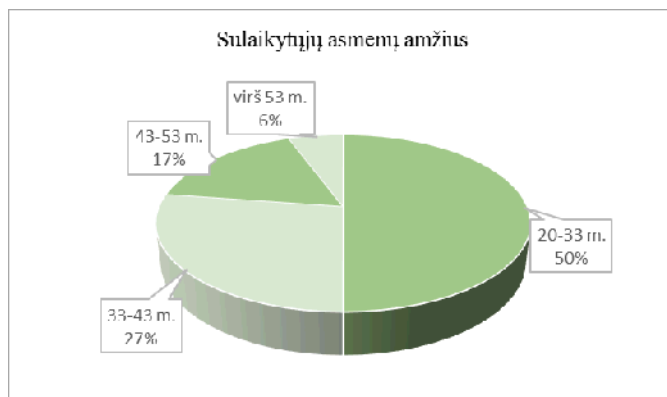

Dažniausiai 2014 m. Lietuvos piliečiai už neteisėtą narkotikų apyvartą buvo sulaikyti: Didžiojoje Britanijoje, Norvegijoje bei Vokietijoje. Tačiau tai nereiškia, kad šios valstybės yra narkotikų paskirties šalys, jos taip pat gali būti ir tranzito šalys.

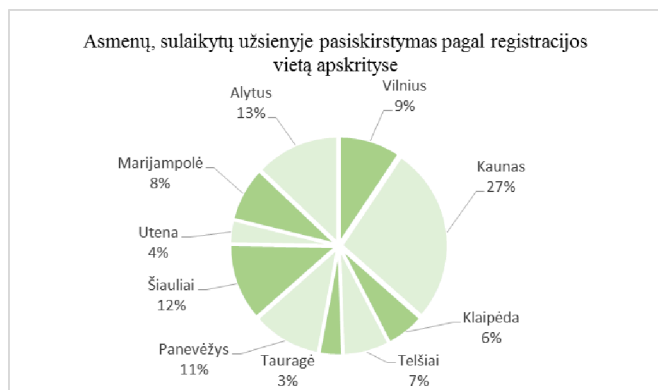
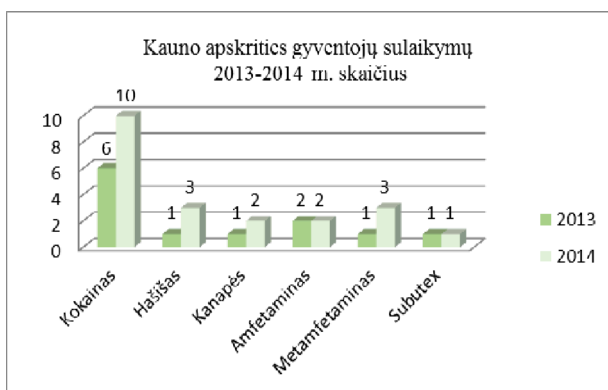
▪ *Sulaikytų asmenų amžius*

2014 m. užsienyje sulaikytų Lietuvos Respublikos piliečių amžius svyruoja nuo 20 iki 54 metų, tarp sulaikytųjų nepasitaikė nepilnamečių. Sulaikytų asmenų amžiaus vidurkis sudaro apie 30 metų.

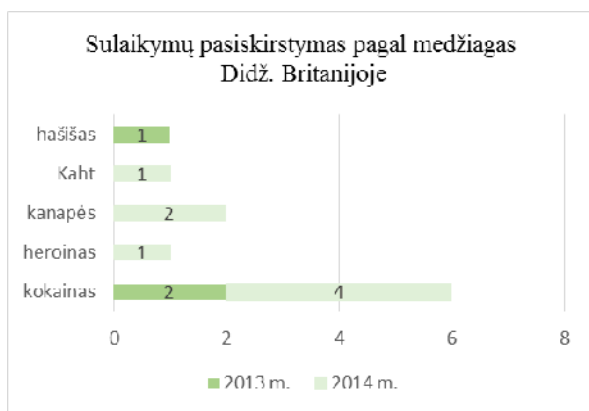
▪ *Sulaikytųjų pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietą*

Palyginus keleto pastarųjų metų duomenis matome, kad užsienyje už neteisėtą narkotikų apyvartą dažniausiai sulaikomi Kauno apskrityje gyvenamąją vietą deklaravę asmenys.

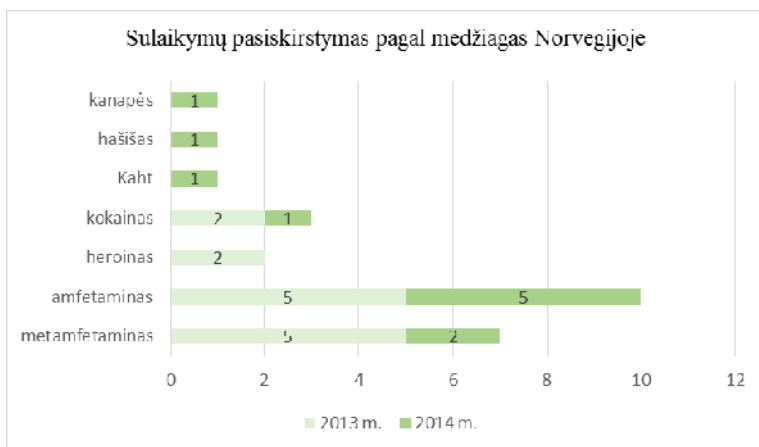
2014 m. Kauno apskrities gyventojai dažniausiai (20 sulaikymo atvejų, 23 asmenys) buvo sulaikyti už disponavimą kokainu ir ATS medžiagomis. Daugiausiai šios apskrities gyventojų buvo sulaikyta Vokietijoje, Švedijoje ir Lenkijoje.

▪ *Už neteisėtą narkotikų apyvartą daugiausiai sulaikymų Didžiojoje Britanijoje ir Norvegijoje:*

Teisėsaugos institucijų turimais duomenimis, 2014 m. dažniausiai Didžiojoje Britanijoje Lietuvos piliečiai buvo sulaikomi su kokainu. Didžiojoje Britanijoje iš neteisėtos apyvartos buvo išimta 12 kg kokaino, 7 kg heroino, 3 500 kg kanapių, 35 kg *Catha edulis*. Narkotikai į / per Didžiąją Britaniją dažniausiai gabenami automobiliais ir lėktuvais. Slėptuvės buvo įrengtos automobilių duryse, variklio skyriuje. Iš šių sulaikymų 1 susijęs su platinimu, 4 – su laikymu, likę – su narkotikų kontrabanda.

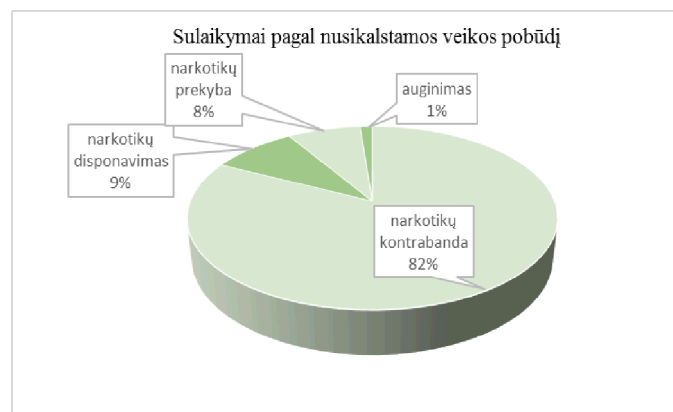
Dažniausiai Norvegijoje Lietuvos piliečiai buvo sulaikomi su amfetaminu ir metamfetaminu. Norvegijoje muitinės kontrolė atliko patikrinimą traukinyje, vykstančiame iš Goteburgo į Oslą. Šiuo traukiniu vyko Lietuvos Respublikos pilietis, kurio krepšyje patikrinimo metu buvo rasti 2 buteliai vyno „Coronas“, kuriuose buvo 3 litrai skysto amfetamino. Taip pat Norvegijos muitinės pareigūnams patikrinus Lietuvos Respublikos piliečio vairuojamą automobilį, kuris atvyko keltu iš Danijos, patikrinimo metu buvo rasta 5,8 kg skysto amfetamino, kuris buvo paslėptas ertmėje po galine sėdyne. Paminėtinas dar vienas sulaikymo atvejis, kuomet Lietuvos Respublikos piliečio automobilyje buvo aptikta 3 litrai amfetamino aliejaus, iš kurio galėjo būti išgauta apie 9 kg amfetamino miltelių.

2014 m. iš neteisėtos apyvartos sulaikymų Norvegijoje metu buvo išimta apie 12 kg metamfetamino, 20,8 kg amfetamino ir 3 litrai amfetamino aliejaus, apie 4 kg kanapių, 11,6 kg hašišo, 124,6 kg *Catha edulia*, 84 kaps. kokaino. Norvegijoje 2014 m. už neteisėtą narkotikų apyvartą daugiausia sulaikyta Alytaus apskrities gyventojų. Visi sulaikymų atvejai yra susiję su narkotikų kontrabanda. Daugiausiai narkotikų kontrabanda į Norvegiją buvo gabenama automobiliais.

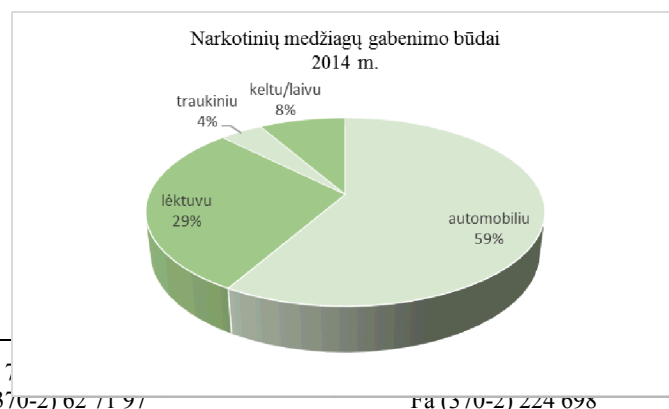
▪ Sulaikymai pagal nusikalstamos veikos pobūdį:

Iš visų sulaikymo atvejų 79 (82 proc.) yra susiję su narkotikų kontrabanda, todėl darytina išvada, kad daugiausiai sulaikomi narkotikų kurjeriai.

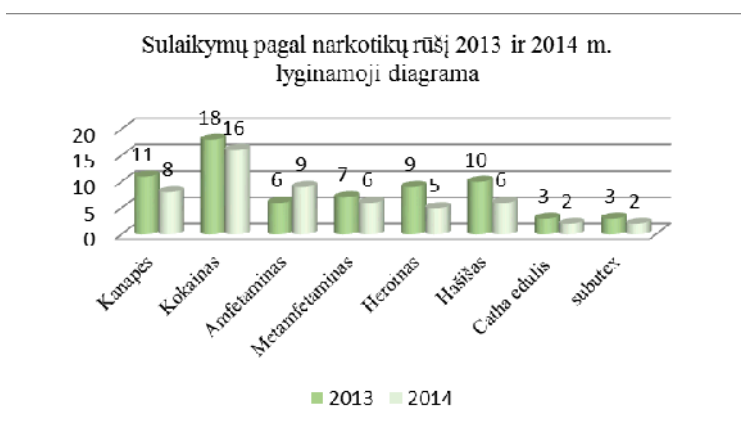
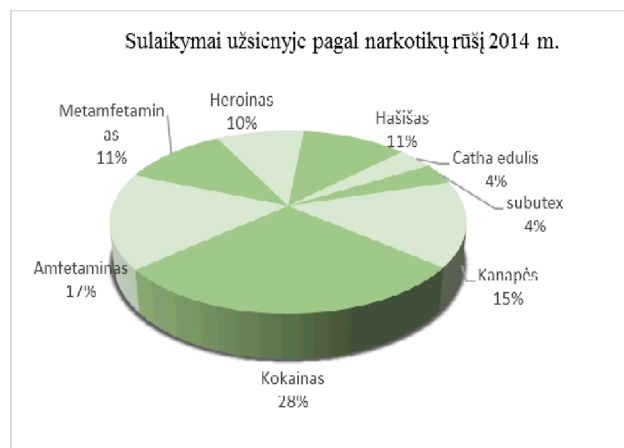
Gabenimo būdai:

Narkotinių ar psichotropinių medžiagų gabenimo būdai išlieka nepakitę. Daugiausiai narkotinės medžiagos yra gabenamos automobiliais, tai sudaro 59 proc. (2013 m. – 64 proc.) gabenimo atvejų. Antroje vietoje – narkotikų gabenimas lėktuvais, tai sudaro 29 proc. (2013 m. – 25 proc.) gabenimo atvejų. Likusią dalį sudaro narkotikų gabenimas laivais / keltais.

Narkotikų rūšys:

Kaip ir praėjusiais metais, daugiausia Lietuvos Respublikos piliečių sulaikyta su kokainu, tačiau matome, kad nuo 2011 m. gerokai mažėja sulaikymų su kokainu Pietų Amerikoje, kuomet kokainas būdavo gabenamas organizme ar vežamas daiktuose. 2014 m. užfiksuoti 3 sulaikymai Pietų Amerikos valstybėse. Lietuvos Respublikos pilietis buvo sulaikytas Kolumbijoje, kuomet kokainą gabeno skrandyje. Dar 3 Lietuvos Respublikos piliečiai buvo sulaikyti Peru, kuomet iš neteisėtos apyvartos buvo išimta 5,7 kg kokaino. Asmenys ketino vykti maršrutu: Lima–Paryžius–Venecija. Visi kokaino sulaikymo atvejai yra susiję su kontrabanda, kuri dažniausiai buvo gabenama lėktuvais.

Iš viso su kokainu užfiksuota 16 sulaikymo atvejų, sulaikyta 20 asmenų. Iš neteisėtos apyvartos išimta apie 64,7 kg kokaino. Daugiausia sulaikymo atvejų sudaro kontrabanda, kuri gabenama lėktuvais, taip pat ir automobiliais.

Antrą poziciją pagal išimtų iš neteisėtos apyvartos narkotikų rūšį užima amfetaminas, po to seka kanapių, hašišo ir metamfetamino sulaikymai. Palyginus šių metų ir praėjusių metų duomenis, situacija išlieka beveik nepakitusi.

Lietuvos Respublikos piliečių

nusikalstamos veiklos, susijusios su tarptautine neteisėta narkotikų apyvarta, apibendrinimas:

- Daugiausiai tarp sulaikytųjų – Kauno apskrities gyventojai, sulaikytųjų amžiaus vidurkis – apie 30 metų (palyginti su ankstesniais metais, situacija nepakito);
- Lietuvos piliečiai yra kontrabandos vykdytojai arba samdomi kurjeriai (palyginti su ankstesniais metais, situacija nepakito);
- Pagrindinės narkotikų paskirties šalys, į kurias Lietuvos Respublikos piliečiai gabena narkotikus – Didžioji Britanija, Norvegija;
- 82 proc. visų sulaikytųjų buvo susiję su narkotikų kontrabandos gabenimu (palyginti su ankstesniais metais, situacija nepakito);
- Daugiausia narkotikų kontrabanda buvo gabenama automobiliais ir lėktuvais (palyginti su ankstesniais metais, situacija nepakito);
- Daugiausiai sulaikymų buvo susiję su kokaino gabenimu (palyginti su ankstesniais metais, situacija nepakito);
- Sumažėjo sulaikymų ir sulaikytųjų Lietuvos Respublikos piliečių skaičius su kokainu Pietų Amerikos valstybėse (palyginti su ankstesniais metais, situacija nepakito);

- Sumažėjo atvejų, kuomet kokainas gabenamas organizme („gyvuosiuose kokaino konteineriuose“);
- Užfiksuoti 2 Lietuvos Respublikos piliečių sulaikymo atvejai Norvegijoje su skystu amfetaminu ir vienas su amfetamino aliejumi.

IŠVADOS

Lietuva – narkotikų tranzito šalis, narkotikų vartojimo koeficientas daug mažesnis negu Europos Sąjungos vidurkis. Tendencijos, susijusios su neteisėta narkotinių ir psichotropinių apyvarta, šalyje pastaruosius keletą metų išlieka stabilios, ypatingų pokyčių nepastebima:

- populiariausios yra kanapės ir ATS medžiagos;
- heroinas – populiariausias intraveninis narkotikas, kuris turi nuolatinį vartotojų ratą;
- metamfetaminas – dažniausiai platinamas sintetinis narkotikas;
- ribota kokaino ir hašišo apyvarta šalies viduje;
- didėja NPM rūšių įvairovė nelegalioje narkotikų apyvartoje;
- mažai kintantys narkotikų kaina bei medžiagų grynumas;
- egzistuoja nedidelės apimties nelegali ATS medžiagų gamyba;
- reti didelio kiekio kanapių auginimo dirbtinėmis sąlygomis atvejai;
- didelių kiekių hašišo kontrabanda per Lietuvą į Rusiją;
- Lietuvos piliečiai dalyvauja organizuojant ir vykdant sintetinių narkotikų kontrabandą į Skandinaviją.

Trečioji (III) Komisijos prioritėtinė veiklos kryptis. Diskusijų ir konferencijų narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės, narkomanijos, alkoholizmo ir rūkymo prevencijos klausimais organizavimas.

2015 metais Komisija organizavo šias konferencijas, renginius ir rėmė socialinę akciją:

Konferenciją „Sėkminga reintegracija – mokymas“ 2015 m. balandžio 15 d.

Konferenciją dėl projekto „Launching 116000 hotline in Lithuania“ (Nr. JLS/2007/DAP-1/170/-30-CE-0229205/00-14 pagal DAPHNE III programą) 2015 m. gegužės 25 d.

Renginius, skirtus Tarptautinei be žinios dingusių vaikų dienai paminėti 2015 m. gegužės 25–27 d.

Konferenciją „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija ugdymo institucijose“ 2015 m. lapkričio 30 d.

Rėmė socialinę akciją „Protas, grožis, sveikata - mūsų ateities pradžia“ 2015 m. vasario 25 d. – 2015 m. spalio 7 d.

Spaudos konferenciją 2015 m. birželio 26 d. skirtą Tarptautinei kovos su narkomanija ir narkotikų kontrabanda dienai paminėti.

Spaudos konferenciją 2015 m. rugsėjo 9 d. 9.00 val. skirtą Tarptautinei vaisiaus alkoholinio sindromo dienai paminėti.

Lietuvos Respublikos Seimo Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisijos pirmininkės Larisos Dmitrijevovos susitikimas ir spaudos konferencija su Lietuvoje viešinosios Šiaurės šalių alkoholio ir narkotikų politikos tinklo (NordAN Nordic Alcohol and Drug Policy Network) valdybos nariais 2015 m. rugsėjo 18 d.

Konferencija „Sėkminga reintegracija – mokymas“ kartu su VšĮ „Socialiniai paramos projektai“

Konferencijos poreikis kilo VšĮ „Socialiniai paramos projektai“ įgyvendinant projektą „Mano Guru: naujos galimybės darbo rinkoje“, kurio tikslas - pirmieji pagalbos žingsniai socialinėje atskirtyje esantiems žmonėms išeiti iš jos į darbo rinką ir visuomenę. Įgyvendinant projektą buvo susidurta su jau atskirtyje esančiu jaunimu (16-29 metai), taip gimė idėja užkirsti kelią ankstyvai priklausomybei ir atskirčiai prevenciniu projektu „Kompleksinis informavimas ir švietimas kaip socialinių problemų diskriminavimo darbo rinkoje mažinimo priemonė“. Projektas buvo įgyvendintas nacionaliniu mastu – veiklos vyko 10-yje Lietuvos Respublikos apskrityse, 13-oje savivaldybių. Kiekvienoje savivaldybėje buvo pasirinkta po 1-ą profesinio rengimo mokyklą ar centrą ir suburtos tarpdisciplininės komandos iš profesinių rengimo centrų darbuotojų, vietos socialinių paramos centrų, policijos ar probacijos darbuotojų taip kuriant tarpinstitucinį bendradarbiavimą tarp vietos darbuotojų dažniausiai susiduriančių su priklausomybių prevencijos poreikiu. Suburtos komandos turėjo supervizijų, forumo teatro ir kultūrinius – istorinius mokymus, kurių metu buvo ne tik suburtos tarpinstitucinės komandos, bet ir keliama vietos darbuotojų kvalifikacija darbui su asmenimis esantiems socialinėje atskirtyje. Viso buvo suburta 13 tarpinstitucinių komandų, apmokyta daugiau nei 130 specialistų, įtraukta daugiau nei 30 socialines paslaugas teikiančių organizacijų atstovų ir 27 valstybinių įstaigų atstovai.

Įgyvendinus projektą ir apžvelgus profesinio rengimo mokyklas ar centrus, buvo pastebėta akivaizdi nauda vietos bendruomenėms, suburtoms tarpinstitucinėms komandoms, profesinio rengimo centrų darbuotojams ir specialistams dirbantiems su asmenimis esančiais atskirtyje.

Projekto taikytam modeliui pasiteisinus, konferencijoje pristatytas ne tik sėkmingai taikomas reintegracijos modelis, bet ir sėkmingi prevencijos ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo modeliai, apžvelgta Lietuvoje esanti situacija, pateikta akivaizdi projekto nauda, projekto lektorių patektos išvados ir siūlymai, o taip pat profesinių mokyklų atstovų pranešimai apie gautą naudą.

Konferencija „Dėl 116000 karštoji linija dėl dingusių vaikų Lietuvoje – teikiamos paslaugos ir perspektyvos ateityje“ dėl projekto „Launching 116000 hotline in Lithuania“ (Nr. JLS/2007/DAP-1/170/-30-CE-0229205/00-14 pagal DAPHNE III programą)

Komisija kartu su Dingusių žmonių šeimų paramos centru gegužės 25 dieną organizavo konferenciją „116000 karštoji linija dėl dingusių vaikų Lietuvoje – teikiamos paslaugos ir perspektyvos ateityje“ ir kartu paminėjo Tarptautinę be žinios dingusių vaikų dieną. „Missing Children Europe“ duomenimis, Europoje kas dvi-tris minutes gaunamas pranešimas apie dingusį vaiką. Lietuvoje per metus dingsta 1000 – 1200 nepilnamečių. 2014/2015m. Švietimo informacinių technologijų centro Statistikos skyriaus duomenimis, Lietuvoje yra 1338 nesimokantys vaikai nuo 7 iki 16 metų. Į šį sąrašą patenka tie vaikai, kurie nėra registruoti nė vienoje šalies mokykloje. Vaikai, neįregistruoti mokinių registre, - tai nežinia kur esantys, dingę be žinios vaikai. VRM duomenimis, 2014 metais, paskelbtų paieškų užregistruotų dingusių be žinios asmenų registre, pagal pradėtas ir nepradėtas paieškos bylas, buvo paskelbta 1684 vaikų paieška.

Renginio tikslas – karštosios linijos 116000 dėl dingusių vaikų veiklos pristatymas ir perspektyvų ateityje aptarimas pasibaigus projektui „Launching 116000 hotline in Lithuania“ (Nr. JLS/2007/DAP-1/170/-30-CE-0229205/00-14 pagal DAPHNE III programą).

Konferencijoje pranešimus skaitė įvairių institucijų atstovai, dirbantys su vaiko dingimo atvejais. Taip pat savo praktika dalinasi ir atstovai iš Europos Sąjungos valstybių. Konferencijos metu buvo eksponuojami vaikų piešiniai, skirti Tarptautinei be žinios vaikų dienai paminėti.

Konferencija „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija ugdymo institucijose“

Kasmetinę tradicinę (aštuntą kartą) minėta tema konferenciją rengė Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisija, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija ir Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras.

Konferencijos tikslas – supažindinti bendrojo ugdymo mokyklų vadovus, savivaldybių administracijų švietimo padalinių darbuotojus, vaiko gerovės komisijų narius, visuomene su tendencijomis, naujienomis aktualiais psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos klausimais.

Konferencijoje buvo aptarti kovos su alkoholio, tabako ir kitų narkotinių medžiagų daromos žalos vaikams ir jaunimui mažinimu klausimai, dalinamasi gerąja patirtimi ir siūlomos priemonės, kurių būtina imtis mokyklos vadovams, savivaldybių administracijoms ir valstybės institucijoms vaiko gerovei užtikrinti.

Konferencijoje dalyvavo bendrojo ugdymo mokyklų vadovai, mokytojai, dalinasi patirtimi mokslininkai, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento, Sveikatos apsaugos, Švietimo ir mokslo, Kriminalinės policijos biuro ir kitų institucijų atstovai bei visuomeninių organizacijų atstovai.

Socialinė akcija „Protas, grožis, sveikata - mūsų ateities pradžia“

Komisija rėmė socialinę akciją, kurią organizavo Vilniaus atviro jaunimo centras „MES PATYS“ ir, kurios pirmas etapas vyko nuo vasario - spalio mėn.

Akcija siekiama jaunų merginų užimtumo ir suinteresuotumo gyventi be rūkymo, alkoholio ir psichotropinių medžiagų vartojimo. Suteikti galimybes aktyviai ir prasmingai leisti laisvą laiką, įsitraukiant į kūrybinę bei sportinę veiklą. Raginama vykdyti prevencinę veiklą pasitelkiant sportą, skatinant užimtumą. Kviečiama stiprinti organizacijų - partnerių ir bendruomenės narių bendradarbiavimą priklausomybių prevencijos srityje.

Socialinės akcijos tikslas - atkreipti dėmesį, kokią žalą visuomenei daro rūkymas, alkoholio ir psichotropinių medžiagų vartojimas, bei paskatinti jaunas merginas ir vaikus atsisakyti šių žalingų įpročių ne tik savo, bet ir artimiausių žmonių ir būsimų vaikų labui. Didėjantis rūkymo, alkoholio, narkotinių medžiagų vartojimo paplitimas – viena iš didžiausių visuomenės sveikatos ir socialinių problemų. Akcijoje (pirmajame etape) dalyvavo Vilniaus atviro jaunimo centro „MES PATYS“ (toliau VAJC) merginos nuo 14 iki 16 m. VAJC lankytojos, Grigiškių gyventojos, kurios neturi žalingų įpročių ir atsakingai galvoja apie savo ir savo būsimų vaikų sveikatą ir ateitį.

Dauguma akcijos dalyvių - merginos iš socialiai remtinų, nepilnų šeimų, kuriuos susidūria su materialinėmis problemomis, skolomis ir nedarbu jų šeimose. Todėl, neretai vienas iš tėvų yra priverstas emigruoti į kitą šalį. Šeimų problemos dažnai atsiskleidžia merginų psichologiniame lygmenyje: jos uždaros, kartais nedrąsios, turi kompleksų, emocionalios, yra labiau pažeidžiamos nei kiti Centro lankytojai. Tačiau, merginos gerai mokosi, galvoja apie ateitį, padeda mamoms namų ruošoje ir buityje, rūpinasi savimi, savo sveikata ir, kas svarbiausia, nerūko ir nepiktnaudžiauja alkoholiu.

Akcija - puiki galimybė apdovanoti merginas už jų stiprybę, geranoriškumą, tikėjimą savimi, šeima ir savo ateitimi. Šios merginos užaugusios ir įžengusios į suaugusiųjų gyvenimą taps puikios šeiminkės ir geros bei mylinčios mamos.

Numatomas akcijos tęsinys- antras etapas, kurio dalyviais bus panašaus amžiaus vaikinai.

Tarptautinės dienos kovos su narkomanija ir narkotikų kontrabanda minėjimas – dėmesys švirkščiamųjų narkotikų vartotojams (ŠNV)

Minint „Tarptautinę kovos su narkomanija ir narkotikų kontrabanda dieną“ 2015 m. birželio 26 d., vyko spaudos konferencija, kurios metu buvo aptariamos su narkotikų vartojimu susijusios socialinės ir sveikatos problemos bei tendencijos Lietuvoje ir Europoje. Pasitinkami nauji iššūkiai: kelių narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimas vienu metu, aukštas kanapių vartojimo paplitimas, naujų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas, efektyvių priklausomybių gydymo metodų stoka ir kt.

Spaudos konferencijoje Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento atstovai pristatė naujo tyrimo „Su narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimu susijusių infekcijų paplitimas tarp švirkščiamųjų narkotikų vartotojų“ Lietuvoje rezultatus.

Tyrimas atliktas Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui bendradarbiaujant su Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centru. Tyrimas vyko trijuose miestuose (Alytaus, Visagino, Klaipėdos žemo slenksčio kabinetuose (toliau-ŽMK)), ištirta 200 aktyvių švirkščiamųjų narkotikų vartotojų (toliau - ŠNV).

Tyrimo metu nustatytas ŽIV, hepatitų B ir C bei rizikingos švirkštimosi ir seksualinės elgsenos veiksnių paplitimas tarp aktyvių švirkščiamųjų narkotikų vartotojų. Švirkščiamųjų narkotikų vartojimas yra ne tik asmens problema, bet ir viena iš grėsmių visuomenės sveikatai.

Tyrimo rezultatai parodė, kad šiuose miestuose heroinas yra pagrindinė ŠNV vartojama narkotinė medžiaga švirkščiamuoju būdu. Apie septintadalis nurodė, kad dar vartoja amfetaminus.

Tipinis ŠNV vartotojas Lietuvoje – **44 – 25 metų bedarbis vyras, turintis pagrindinį, ar vidurinį išsilavinimą**, kurio švirkščiamųjų narkotikų vartojimo trukmė **5 – 9 metai**, švirkščiasi **2-3 kartus į dieną** bei kas antras turėjęs įkalinimo patirties. Nustatyta, kad **daugiau nei pusė** tyrime dalyvavusių ŠNV **nei karto gyvenime nebuvo gydyti** asmens sveikatos priežiūros įstaigoje dėl narkotikų vartojimo, tik dešimtadalis ar mažiau dalyvavo pakaitinio gydymo programose.

Tyrimo metu nustatyta ŠNV rizikinga švirkštimosi ir lytinė elgsena, kuri sąlygoja ŽIV, virusinių hepatitų B, C ir kitų infekcijų plitimą. Pasak tyrimo rezultatų, beveik visi ŠNV žino visus ŽIV plitimo būdus bei dauguma nesidalina švirkštimosi priemonėmis su kitais ŠNV ir švirkščiasi tik steriliomis švirkštimosi priemonėmis, tačiau septintadalis ŠNV nurodė, kad skolinosi ar skolina kitiems adatas ir švirkštus bei trečdalis turėjo atsitiktinių lytinių partnerių, su kuriais kas antras nenaudojo apsaugos priemonių (prezervatyvų). Tyrimo metu nustatyta, kad daugiausiai tarp ŠNV paplitęs virusinis hepatitas C (VHC), kurio paplitimas siekė 72 - 82 proc. Taip pat atliktas HBsAg paplitimo (virusinio hepatito B rodiklis) tarp ŠNV vertinimas ir gautas paplitimas buvo nuo 2 iki 26 proc. Toks HBsAg paplitimas tarp ŠNV gali būti vertinamas kaip pavojus hepatito B plitimo iš ŠNV grupės į plačiąją visuomenę. ŽIV infekcijos paplitimas tarp ŠNV buvo skirtingas. Visagino žemo slenksčio kabinete užsikrėtusiųjų ŽIV nebuvo, tačiau tarp Alytaus ŽMK klientų užsikrėtusiųjų ŽIV buvo 12 proc., Klaipėdos ŽMK – 19 proc.

Taip pat tyrimas atskleidė, kad dauguma ŠNV nėra pasiskiepiję nuo virusinio hepatito A ir B, dauguma netirti dėl sifilio ir tuberkuliozės, penktadalis ŠNV turėjo narkotikų perdozavimo patirties dauguma neturėjo lytinių santykių už atlygį; be ŽMK pagrindinė sterilių adatų ir švirkštų įsigijimo vieta yra vaistinės; kaip kitą dažniausiai vartojamą svaiginimosi medžiagą, ŠNV nurodė alkoholį.

2015 m. rugsėjo 9 d. 9 val. spaudos konferencija skirta Tarptautinei vaisiaus alkoholinio sindromo dienai paminėti

Šių metų rugsėjo 9 d. 9.00 val. Lietuvos Respublikos Seimo spaudos konferencijų salėje vyko kasmetinė Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisijos (toliau – Komisijos) pirmininkės Larisos Dmitrijevos spaudos konferencija, skirta tarptautinei vaisiaus alkoholinio sindromo dienai

paminėti, siekiant atkreipti visuomenės dėmesį į alkoholio vartojimo neštumo metu keliamus pavojus. Spaudos konferencijoje dalyvavo Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento direktorė Inga Juozapavičienė ir Vilniaus universiteto vaikų ligoninės Neonatologijos centro gydytoja konsultantė prof. dr. Nijolė Drazdienė, Lietuvos medicinos studentų asociacijos (LiMSA) prezidentas Rytis Kalinauskas.

Visuomenėje apie alkoholį sklendo daug įvairiausių nuomonių ir mitų, bet pagrindinis dalykas, kurį būtina žinoti kiekvienam, yra tai, jog alkoholis - psichoaktyvioji medžiaga, veikianti tiek motiną, tiek vaisių. Vartojančios alkoholį būsimos mamos rizikuoja ne tik savo sveikata (gali sutrikti kepenų ir širdies veikla), tačiau ir savo būsimo kūdikio vystymusi bei sveikata. Alkoholis, esantis nėščiosios kraujyje, per placentą keliauja į vaisiaus kraują, ir jo koncentracija vaisiaus audiniuose būna tokia pat kaip ir motinos kraujyje.

Sunkiausias alkoholio nulemtas vaisiaus raidos sutrikimas yra vaisiaus alkoholinis sindromas, dėl kurio vaikui gali pasireikšti įvairūs fiziniai, kognityviniai, emociniai bei socialiniai sutrikimai. Alkoholio sukelti pažeidimai galimi visą nėštumą. Alkoholio atsisakyti rekomenduojama ir savo kūdikius maitinančioms moterims, nes alkoholis iš motinos kraujo lengvai patenka į pieną.

Inicijuotu Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimo įstatymu siekiama, kad Lietuvos Respublikoje visi parduodami alkoholiniai gėrimai būtų ženklinami įspėjamaisiais grafiniais ženklais apie alkoholio žalą nėščioms moterims. Ženklinant alkoholinius gėrimus, nurodytas grafinis ženklas įspėtų nėščias moteris, kad alkoholinių gėrimų vartojimas neštumo metu, net mažais kiekiais, gali turėti rimtų pasekmių kūdikio sveikatai.

Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-587 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP- 2062(2) turi būti notifikuojamas. Europos Komisijai notifikavus pagal 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir tarybos direktyvą 98/34/EB, 2015 m. liepos 10 d. buvo gautas Europos Komisijos pranešimas, kuriame nurodytą minėtą įstatymo projektą taip pat reikia notifikuoti ir pagal 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maisto teikimo vartotojams.

Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-587 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP- 2062(2) abiem atvejais buvo notifikuojamas ir pagal Europos Komisijos nurodytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1169/2011.

Lietuvos Respublikos Seimas įstatymo projektui Nr. XIIP- 2062(2) priėmimo laikotarpis yra atidėtas ir pratęstas iki 2015 m. spalio 23 d.

Pažymima, kad Komisija 2014 metais atkreipė įvairių valstybinių institucijų, visuomenės dėmesį ir pažymėjo savo metinėje ataskaitoje, kad vaisiaus alkoholinis sindromas (VAS) – sunkiausias

alkoholio nulemtas vaisiaus raidos sutrikimas, todėl labai svarbu, kad alkoholis nebūtų vartojamas neštumo metu, o alkoholinių gėrimų gamintojai tinkamai informuotų vartotojus apie gaminamų produktų keliamą pavojų sveikatai.

Lietuvoje nuo 2005 metų kasmet didėja gimusių vaikų, kuriems užregistruotas VAS, skaičius. Privalomojo sveikatos draudimo informacinės sistemos SVEIDRA duomenimis, 2011 metais naujagimių su vaisiaus alkoholiniu sindromu (Q86.0), skaičius 7. Asmenų, kuriems 2012 metais asmens sveikatos priežiūroje įstaigose užregistruotas vaisiaus alkoholinis sindromas (Q86.0), (tik stacionaro atvejais) iš viso buvo 40, kūdikių iki 1 metų – 6.

Lietuvos Respublikos Seimo Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisijos pirmininkės Larisos Dmitrijevės susitikimas ir spaudos konferencija kartu su Lietuvoje viešinos Šiaurės šalių alkoholio ir narkotikų politikos tinklo (NordAN Nordic Alcohol and Drug Policy Network) valdybos nariais 2015 m. rugsėjo 18 d.

Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisija nuosekliai palaiko įrodymais grindžiamas politikų, valstybės ir nevyriausybinę organizacijų iniciatyvas dėl alkoholinių gėrimų ir tabako gaminių vartojimo mažinimo.

2015 m. rugsėjo 18 d. Lietuvos Respublikos Seimo Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisijos pirmininkė Larisa Dmitrijeva susitiko su Lietuvoje viešinsia Šiaurės šalių alkoholio ir narkotikų politikos tinklo (NordAN Nordic Alcohol and Drug Policy Network) valdyba aptarti aktualių Baltijos ir Šiaurės šalims alkoholio kontrolės priemonių, pasidalinti jų įgyvendinimo patirtimi. Šiame tinkle Lietuvos nevyriausybines organizacijas atstovauja didžiausia šioje srityje skėtinė organizacija – Nacionalinė tabako ir alkoholio kontrolės koalicija, kurios prezidentas prof. Aurelijus Veryga, valdybos narė Nijolė Goštautaitė-Midttun. Susitikimo metu ir vykusioje spaudos konferencijoje dalyvavo NordAN prezidentas Peter Allebeck (Švedija) ir valdybos nariai Ārni Einarsson (Islandija, Information Center on Alcohol and Drug Prevention direktorius), Kristiina Hannula (Suomija), Lauri Beekmann (Estija), Stig Erik Sørheim (Norvegija).

Susitikimo metu svečiai supažindinti su jau dešimtmetį veikiančios Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos komisijos pasiekimais, naujaisiais darbais ir sunkumais, aptarta geroji Šiaurės šalių patirtis, kurią galėtų panaudoti ir Lietuva, mažindama alkoholio vartojimą ir sukeltą žalą.

Komisijos pirmininkė L. Dmitrijeva pristatė savo inicijuotas Alkoholio kontrolės įstatymo pataisas, siekiant, kad Lietuvos Respublikoje visi parduodami alkoholiniai gėrimai būtų ženklinami įspėjamaisiais grafiniais ženklais apie alkoholio žalą nėščioms moterims. Ženklinant alkoholinius gėrimus, nurodytas grafinis ženklas įspėtų nėščias moteris, kad alkoholinių gėrimų vartojimas neštumo metu, net mažais kiekiais, gali turėti rimtų pasekmių kūdikio sveikatai.

NordAN Prezidentas prof. P. Allebeck pabrėžė, kad svarbi Švedijos sėkmės patirtis, mažinant vartojimą, tapusi prielaida – politiniu ir visuomeniniu konsensusu. Alkoholis visiškai netoleruojamas vairuojant, nėštumo metu ir darbe, todėl labai palankiai įvertino pirmininkės L. Dmitrijevės alkoholio pakuočių ženklinimo iniciatyvą.

Spaudos konferencijoje buvo priminta, kad alkoholis – vienas iš svarbiausių blogos sveikatos veiksnių Lietuvoje, kurio nesumažinus, neįmanoma pasiekti geresnės vaikų ir suaugusiųjų sveikatos, gyvenimo kokybės ir tvaraus ekonominio augimo. Šiaurės šalių atstovai pasidalino alkoholio prekybos valstybės monopolio patirtimi. Šią daugelį metų veikiančią sistemą Norvegijoje, Švedijoje, Suomijoje ir Islandijoje nuosekliai palaiko įvairios politinės partijos, labai palankiai vertina visuomenė, mokslininkai, ji vertinama kaip veiksminga priemonė apsaugoti vartotojus ir jų teises, o ne kaip „draudžiamoji“ priemonė. Valstybės alkoholio monopolis užtikrina kontrolės įstatymų laikymąsi, iki minimumo sumažina alkoholio prieinamumą nepilnamečiams.

Stig Erik Sørheim pabrėžė, kad nors Norvegijoje šiuo metu yra labai liberalios pakraipos vyriausybė, ji palaiko visus esminius Norvegijos alkoholio kontrolės elementus. Šiose šalyse suprantama, kad alkoholis nėra įprasta prekė, o pavojinga psichoaktyvioji medžiaga, todėl piliečiai supranta alkoholio kontrolės priemones.

Árni Einarsson pasidalino Islandijos patirtimi pavykus itin stipriai sumažinti vaikų ir jaunimo psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą. A. Einarsson pabrėžė, kad jo šalis perėmė iki šiol taikomą Norvegijos, Švedijos ir Suomijos gerąją praktiką, grindžiamą aukštais mokesčiais ir kaina, valstybės monopoliu, ir papildomai sėkmingai įgyvendino darbo su vaikais, mokyklomis ir tėvais programas.

Kristiina Hanulla iš Suomijos pasidalino informacija apie visiems 7-9 klasių moksleiviams privalomas Suomijoje sveikatos pamokas, tačiau priminė, kad ir joms įgyvendinti būtinas alkoholio kontrolės politikos priemonių paketas – kurį Suomija neseniai sustiprino uždrausdama alkoholio rinkodarą socialiniuose tinkluose.

Lietuvos politikams dar kartą buvo priminta, kad Šiaurės ir Baltijos šalys palaiko Lietuvos politikų pastangas siekti mokslu pagrįstų alkoholio politikos priemonių ir palaiko Lietuvos sprendimus ženklinti alkoholinius gėrimus išpėjimaisiais ženklais apie žalą sveikatai bei drausti prekybą alkoholiniais gėrimais degalinėse, taip pat primindamos, kad tam tikru istorijos laikotarpiu Skandinavijos šalys taip pat pasižymėjo itin probleminiu alkoholio vartojimu ir tik sistemingos alkoholio prieinamumo mažinimo, reklamos draudimo ir kainos didinimo priemonės padėjo pasiektų rezultatų, kuriuos Norvegija, Islandija ar Švedija šiuo metu jau gali pristatyti kaip sėkmės istorijas.

Komisija, už įvairias pilitines iniciatyvas, prevencinį darbą, aktyvią veiklą, organizuojant įvairius renginius, apdovanojo padėkos raštais visuomeninių organizacijų atstovus, moksleivius.

Komisijos padėka pareikšta:

Mokykloms už dalyvavimą piešinių konkurse, skirtame paminėti Tarptautinę dingusių be žinios vaikų dieną:

Trakų rajono Onušio Donato Malinausko gimnazijai;

VšĮ Policijos klubui vaikams ir jaunimui;

Anykščių vaikų ir jaunimo užimtumo centrui;

nevalstybiniam vaikų darželiui „Nendrė“.

Mokytojoms už vaikų paruošimą piešinių konkursui, skirtam paminėti Tarptautinę dingusių be žinios vaikų dieną:

Vilniaus krikščionių gimnazijos vyr. mokytojai Giedrei Vėžytei;

Trakų Vytauto didžiojo gimnazijos mokytojai Loretai Makarevičienei.

Mokiniam už dalyvavimą piešinių konkurse, skirtame paminėti Tarptautinę dingusių be žinios vaikų dieną:

Vilniaus krikščionių gimnazijos mokinėi Amber-Satya Markevičius už dalyvavimą piešinių konkurse, skirtame paminėti Tarptautinę dingusių be žinios vaikų dieną;

Trakų rajono Onušio Donato Malinausko gimnazijos mokinėi Viktorijai Bagdanavičiūtei už dalyvavimą piešinių konkurse, skirtame paminėti Tarptautinę dingusių be žinios vaikų dieną;

Trakų rajono Onušio Donato Malinausko gimnazijos mokinėi Nėjai Svitovaitei už dalyvavimą piešinių konkurse, skirtame paminėti Tarptautinę dingusių be žinios vaikų dieną;

VšĮ Vilniaus policijos klubo auklėtiniui Mariui Vaitkevičiui už dalyvavimą piešinių konkurse, skirtame paminėti Tarptautinę dingusių be žinios vaikų dieną;

Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos mokinėi Algei Bagdanavičiūtei už dalyvavimą piešinių konkurse, skirtame paminėti Tarptautinę dingusių be žinios vaikų dieną;

Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos mokinėi Katrynai Fronskejai už dalyvavimą piešinių konkurse, skirtame paminėti Tarptautinę dingusių be žinios vaikų dieną;

Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos muzikos mokytojai Rimai Akelienei už mokinių meninių įgūdžių ugdymą ir dalyvavimą konferencijoje Lietuvos Respublikos Seime.

Dingusių žmonių šeimų paramos centro direktorei Natalijai Kurčinskajai už pasiaukojantį, aktyvų darbą siekiant, kad Lietuvoje sumažėtų be žinios dingusių ir nuo prekybos žmonėmis nukentėjusių žmonių skaičius, o visi nukentėję gautų visapusišką pagalbą ir palaikymą.

Už prasmingą darbą ir puikias idėjas socialinėje akcijoje „Protas, grožis, sveikata - mūsų ateities pradžia“, ugdant pilietinį Lietuvos jaunimą ir puoselėjant dvasines vertybes:

Vilniaus atviro jaunimo centro „Mes patys“ vadovę Tatjaną Černiavskienę;
Vilniaus atviro jaunimo centro „Mes patys“ darbuotojai Boženai Mežijevskajai;
„Penki kontinentai“ įmonių grupės valdybos pirmininkui Idrakui Dadašovui;
vizažistei Lianai Danilčevai;
Labdaros ir paramos fondo „Langas į pasaulį“ kolektyvui;
fotografui Gyčiui Rožanskui;
„Penki TV“ reporterei;
grožio paslaugų specialistei Renatai Gaidan;
grožio paslaugų specialistei Renatai Kovtun;
grožio paslaugų specialistui Robertui Danilevičiui.

Už aktyvų dalyvavimą akcijoje „Pasaulinė diena be tabako“

Vilniaus Sofijos Kovalevskajos vidurinės mokyklos 8-A klasei

Kriminalinės policijos dienos proga Komisijos padėkos raštais apdovanoti kriminalistai:
Kriminalinės policijos biuro Organizuoto nusikalstamumo 3-osios valdybos 1-ojo skyriaus viršininkė Rūta Jašinskienė;

Kriminalinės policijos biuro vyriausioji tyrėja Aistė Bakasėnaitė;
Kriminalinės policijos biuro vyriausiasis tyrėjas Audrius Petrauskas;
Policijos generalinio komisaro pavaduotojas Edvardas Šileris.

Ataskaitą teikia:

Lietuvos Respublikos Seimo
Narkomanijos ir alkoholizmo prevencijos
komisijos pirmininkė

Larisa Dmitrijeva